לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

על המשמר

עם ג', כ"ז בתמוז תשמ"ח, 12 ביולי 1988 / שנה מ"ח מס' 13697 / המחיר 1.30 ש"ח כולל מע"מ

שמיר בגוש עציון: המילה סיפוח — איננה נמצאת אצלנו במילון

„המילה סיפוח איננה נמצא אצלנו במילון. אנחנו קשורים להסכמי קמפ־דייוויד", אמר אמש ראש הממשלה יצחק שמיר בתשובה לשאלת עתונאים האם הליכוד יספח את גוש עציון אם יעלה לשלטון לאחר הבחירות. בתגובה אמר יו"ר המועצה האזורית גוש עציון, שילה גל, כי העובדה שראש־הממשלה אמר שהמילה סיפוח איננה נמצאת במילונו, אומרת כי נשארו שתי אלטרנטיבות בלבד: או המשך המצב הקיים או שלטון ערבי. והדבר צריך להדליק אור אדום בקרב המתיישבים ביו"ש. ראש הממשלה אמר את הדברים בעת סיור שערך אתמול אחר הצהריים בכפר עציון ובסביבתו.
עתיים

האוצר והבריאות קרובים להסכם; ספק אם יתקבל על־ידי הרופאים

בפגישה אמש בין נציגי האוצר, הבריאות וקופ"ח הושגה התקדמות בשאלת „קיצור התורים" – מקווים לסכם היום ● ניסים: היתה התקדמות חשובה ● ארבלי־אלמוזלינו: אני מקווה שהרופאים לא ידחו ההצעה לפני שישמעו הפרטים ● אולם נציג הרופאים, ד"ר וייסברוט כבר אמר בתגובה: עוד תרגיל ביחסי ציבור ● מקורות באוצר: הרופאים הבכירים מרוויחים יפה מהפרקטיקה הפרטית בתקופת השביתה ואינם מגלים גמישות ● הח"כים שובתי הרעב: למרות ההתקדמות נוסיף לשבות – הישיבה היום מכרעת

כתבנו הכלכלי בירושלים, רונית מורגנשטרן

בתום פגישה שארכה למעלה מ־4 שעות בין נציגי האוצר, ההסתדרות, קופ"ח ומשרד הב־ריאות הביעו אמש המשתתפים אופטימיות ואמרו כי היתה התקדמות. שר־האוצר משה ניסים ושרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו אמרו כי הם מקווים שעוד היום יסוכמו התעריפים לניתוחים במבצע לקיצור תורים אשר ישולמו

(המשך בעמוד 4)

ח"כ גרוסמן חשה ברע ואושפזה — גל אהדה והזדהות עם שובתי הרעב

טוביה בסקינד

חברת הכנסת חייקה גרוסמן אושפזה אמש בבית החולים „הדסה" עין כרם, כאשר חשה ברע כתוצאה משביתת הרעב. ח"כ גרוסמן נלקחה מייד למשכן הכנסת, שם בדק אותה רופא הכנסת, ד"ר ליפשיץ, שאיבחן אצלה עליה בלחץ הדם, ובעקבות זאת הורה להעבירה לחדר המיון של בית־החולים הדסה עין כרם. ד"ר איציק ליפשיץ ליווה את ח"כ גרוסמן לבית החולים. בבית החולים הוחלט לאשפז את ח"כ

וירשובסקי נצטווה להפסיק שביתת הרעב

חבר הכנסת מרדכי וירשובסקי חש אמש ברע. הרופא שבדק אותו הורה לו להפסיק מייד את שביתת־הרעב.

(המשך בעמוד 4)

טרוריסטים תקפו ספינת תיור יוונית — הרגו 9 ופצעו עשרות

השתלטו על האונייה „סיטי אוף פורוס" ליד האי אגינה – והסתלקו לאחר התקיפה בסירה ● רוב נוסעי הספינה – כ־500 בני אדם – תיירים ● אין ישראלים בין הנוסעים ● 2 ערבים נהרגו במכונית תופת באתונה

זאן כהן (יוון)

אתונה.— טרוריסטים רעולי־פנים, שזהותם לא ידועה עדיין, תקפו אתמול בירות ובי־רימוני־יר ספינת־מעבורת יוונית שהיתה בשיט־איים ביוון, וגרמו למותם של לפחות תשעה אנשים ולפציעת עשרות תיירים. ב־4.45 אחר־הצהריים, בעת

(המשך בעמוד 16)

אתונה – שרידי מכונית חומרי הנפץ שהתפוצצה אתמול. בהתפוצצות מצאו מותם שני ערבים. (צילום: אי. פי.)

משטי ה„טורנדו" — איום חמור לישראל ● עמוד 2
חברות ישראליות מעורבות בשחיתות בפנטגון ● עמוד 2
מהומה רבתי בכנסת על חוק ההפרדה ● עמוד 3
שני סרבני שטחים — למאסר חוזר ● עמוד 4
„בני הכפר" מכחישים אחריות להצתות ● עמוד 4
הרפורמה בדלק – מופעלת מהיום ● עמוד 19

מחמוד דרוויש תובע מהישראלים שגינוהו לטהר שמו ולבקש ממנו מחילה

אירנן יפה, (צרפת)

פאריס. — המשורר הפלשתיני מחמוד דרוויש תובע מהאינט־לקטואלים הישראליים שגינוהו לבקש ממנו מחילה ולטהר את שמו, כ„איש שלום ותרבות שהם גררו לבוץ".

דרוויש דיבר בראיון לעיתון „לה מונד", לרגל פרסום שירו בצרפתית, בספר מיוחד, ששמו „פלשתין ארצי, פרשת השיר", בתוספת מאמרים של שלושה „ידידים ישראליים". הוא הודיע, כי ניתק כל דו־שיח עם האינטלקטואלים הישראליים, על אף תמיכתם בעניין הפלשתיני, כי הם נפלו במלכודת שטמן להם שמיר כדי „להרוס את תדמיתי כפלשתיני שוחר־שלום ואיש־תרבות".

„אני הקורבן — הם התליינים"

מכולם עצבן אותו עמוס קינן. דרוויש הביע זעם על מה שכינה יומרת הישראלים להכתיב לפלשתינים מה לומר. הוא נעלב שהציגו אותו בישראל, אחרי פרסום שירו, כפרא־אדם.

הוא התחמק מתשובה על שאלה בדבר הרושם שמשרה שירו, כי הוא שואף להוצאת כל היהודים מכל פלשתין. „אני משורר," הוא אמר, „ואף כי אני חבר ועד ההנהגה העליונה של אש"ף, אין זה מתפקידי כמשורר להגדיר את היקף או את צורת הפינוי הישראלי מן השטחים הכבושים. זה עניין לנאום פוליטי. עמדותי מוכרות: פינוי מוחלט של השטחים הכבושים למן 1967, הקמת מדינה פלשתינית על אדמה פלשתינית משוחררת".

„הזילו דמעות תנין"

הוא האשים את הישראלים, כי השתמשו בפואמה נגד הכיבוש על מנת לקדם את התיזה, לפיה אין הפלשתינים ראויים לעצמאות בשל שאיפתם לזרוק את היהודים לים. הוא אמר, כי „הישראלים חייבים להבין, שאני הקורבן והם התליינים. כל מה שנעשה על דרך הפתרון בשלום מייצג ויתור פלשתיני ולא ישראלי. אלא שזקוקים להכרה הם אלה המדוכאים וחיים תחת רדיפה ודרמה. מדינת ישראל קיימת זה 40 שנה. זו המדינה החזקה ביותר מבחינה צבאית במזרח התיכון. הם מחויבים להבטיח לנו ביטחון, ולא להיפך".

גם מנהל הוצאת „מיניט", שהוציאה לאור את השיר, גינה את השערורייה שהקימו הישראלים באומרו, כי „היא חלק ממערכה לשלול מהפלשתינים זכות לתבוע את פלשתין כמולדת".

דרוויש עצמו אמר, כי „הסופרים הישראליים המתקדמים" שפכו דמעות־תנין כשגילו, כי הפלשתינים החמירו ב־זמונתם שפלשתין היא מולדתם.

מירוץ החימוש נמשך

דעת־הקהל הישראלית מוטרדת בימים האחרונים משורת עיסקות נשק שנעשו בין מדינות ערביות שונות, ובראשן סעודיה וכוויית, לבין יצרניות נשק גדולות כבריטניה וברית־המועצות.

מירוץ החימוש במזרח־התיכון אינו חדש, והשפעתו עד כה על עצם פרוץ המלחמות היה שולי. עד כה לא הכריעו סוגי הנשק שבידי המדינות את המלחמות, אם כי ברור שרמת הנשק סייעה לכוחות הלוחמים. כוח צבאי הוא תוצר של גורמים שונים, כולל רמת החייל, רמת המודיעין, כושר התיכנון האסטרטגי, ולאלה יש לצרף, כמובן, את רמת הנשק וכמותו. שיקלול הגורמים השונים מציב עדיין, על פי קריטריונים מוכרים, את ישראל כאחת המעצמות הצבאיות החזקות יותר בעולם. עם זאת עלולה להיות למירוץ החימוש דינמיקה משלו: תחושה של עוצמת חימוש במדינות־ערב עלולה לחזק שם את הגורמים הדוחפים למלחמה, גם אם אין לכך הצדקה מדינית אקטואלית.

מירוץ החימוש הנוכחי הציג את הסתירה בה נמצאת ארצות־הברית ביחסיה עם המדינות במזרח־התיכון. הנאמנות לישראל, ומה שקרוי בוושינגטון „לחץ השדולה היהודית", מנעו מהאמריקנים להתום על עיסקות נשק גדולות עם סעודיה וכוויית. כתוצאה מכך נפגעו חברות אמריקניות גדולות, וכן הקשר וכושר ההשפעה של האמריקנים עם המדינות האלה. מאידך ברור שעל ארצות־הברית לשקול היטב מכירת נשק לאוייבות ישראל, מכל מחנה שהיא.

שני השקפות שביטאו שרים בממשלה בעקבות עיסקות הנשק מעוררות פעם נוספת הרהורים נוגים על רוחב תפיסתם של שרי ישראל. משה ארנס חזר והעלה את ה„לביא" מקברו, כתגובה להתחמשות הסעודים ב„טורנדו". אופן מחשבתו של ארנס תמוה ביותר. דווקא העיסקות האלה הוכיחו שארצות־הברית עומדת לצד ישראל בכל הקשור בחימושה, וכי ישראל זקוקה לכסף רב לרכישת נשק, במקום להמשיך ולהשקיע אותו בפרוייקט בזבזני. יצחק רבין טען שהעיסקות מוכיחות כי הבעייה האמיתית של ישראל אינה האבנים בגדה אלא המטוסים בסעודיה. יש בכך ניסיון שקוף ומטעה להטות את דעת־הקהל מן העובדה, שהתחזיותיו של רבין על גוועת האינתיפאדה ממאנות להתממש, וכן הטעייה או קוצר השגה. האבנים בגדה היו ויהיו ביטוי ללב הסיכסוך. אם תיפתר הבעייה הפלסטינית, ימשיכו אולי מדינות האיזור להתחמש, אך הסיבות לפריצת מלחמה בין ישראל לשכנותיה יילכו וייעלמו.

שני צעירים, משכם ומענבתה, נהרגו באש צה"ל; נסגרו 6 בתי־ספר

כתב „על המשמר", עתיים

שני צעירים ערביים, האחד תושב שכם והשני מהכפר ענבתה בשומרון, נהרגו אתמול, מאש חיילי צה"ל. לטענת מקורות ערביים, השתמשו חיילי צה"ל באש חיה כדי לפזר הפגנה בשכם, ובה נהרג אחד הצעירים. צה"ל בודק את נסיבות מותו.

הצעיר מענבתה נהרג בתקרית שאירעה בשעה שסיור של צה"ל נרגם באבנים ובבקבוקים. לדברי מקורות צבאיים, נשקפה סכנה לכוח, ואז ירה מפקד הסיור מספר יריות, שמהן נפצע הצעיר ומת מפצעיו בבית־החולים.

נסגרו עוד 6 בתיים

שלושה אוטובוסים נרגמו אתמול באבנים בירושלים, האחד בצפון העיר ושניים במזרחה. נעצרו כמה חשודים. שישה בתי־ספר ביהודה ושומרון נסגרו אתמול עד לסוף שנת הלימודים בהוראת ראש המנהל האזרחי.

תושב הכפר קבטיה, באזור ג'נין, נעצר אתמול לחקירה בחשד בגרימת דליקת קוצים במורד רמת־הדר, בחיפה.

שני בקבוקי תבערה הושלכו אתמול בבוקר במרכז עזה. לא נפגע איש וכוחות הביטחון עצרו לחקירה אנשים, שהיו בסביבת מקום.

מעצר מינהלי לוועדה העממית בבית־סחור

מנחם ענברי

המימשל הצבאי עצר במעצר מינהלי לחצי שנה את „הוועדה העממית" בבית סחור. בית־סחור בלטה באינתיפאדה בארגון הפנימי שלה, וזכתה לטיפול מיוחד של הצבא. בראש הוועדה עומד ד"ר ג'אד איסחאק מאוניברסיטת בית־לחם וחברים בה 8 איש...

אלוף (מיל.) עברי: הטסתי „טורנדו" — זהו מטוס נהדר

אבי בניהו, כתבנו הצבאי

„טסתי בטורנדו במשך יותר משעה וחצי בגובה נמוך, וללא תנאי האוויר הטלתי 8 פצצות ודווחו לי על פגיעות טובות. היה נהדר. הטורנדו הינו מטוס טוב אולם לחיל־האוויר הישראלי יש את התשובות גם למטוס הזה" כך אומר מפקד חיל האוויר לשעבר ומנכ"ל משרד הביטחון כיום האלוף (מיל.) דוד עברי, שהוא, ככל הנראה, הטייס הישראלי היחיד, שהטיס את המטוס שאותו עומד חיל־האוויר הסעודי לרכוש מבריטניה.

בשיחה עם „על־המשמר" אמר עברי, כי „הטורנדו" הינו מטוס קרב מהשורה הראשונה, בעל ביצועים טובים בתנאי מזג אוויר קשים, תכונה המקנה לו יתרון מסויים". עם זאת, גם חיל האוויר שלנו מתעצם ואין מקום לדאגה" אמר.

(השיחה המלאה עם האלוף עברי ב„על היום" עמוד 7.)

רעל

מונדלאק משביע טירונים

מינה חדש בא לצה"ל: נאום אורחי בטקס השבעת טירונים. הכבוד שביסוד המסורת החדשה נמסר כולו לג'ק מונדלאק, מליונר אמריקני שנשא בשבוע שעבר דברים בטקס השבעת טירוני הצנחנים ליד הכותל. למה דווקא מונדלאק? מונדלאק הוא מליונר וזו כבר סיבה טובה למדי. הוא תורם גדול למדינת ישראל וזו בוודאי סיבה טובה. פרט לאלה, למונדלאק יש תוכנית מהפכנית להושעת יהודי בריה"מ וליצירת דור חדש של עם יהודי חדש. את עיקרי תוכניתו הוא מפרט באריכות נדיבה במודעת ענק אותה פירסם בעיתוני סוף השבוע.

מודעתו של מונדלאק היא תשפוכת דביקה של רעיונות הבל מתובלים בפטריוטיות ישראלית מזוקקת, שרק מליונר תושב חוץ יכול להשמיע. אם שאב נאומו בטקס ההשבעה מרוח מודעתו, אין פלא שהחיילים והוריהם התייסרו קשות. אבל מכיוון שבצה"ל אין מקריות ודברים נעשים בו לאחר בדיקה, או לפניה, השאלה החשובה באמת היא מי יהיה רשאי מעתה לדרוש דקות נאום לפני טירוני צה"ל? בחלוקה לשלושה, יצטרך הנואם להיות מליונר, ציוני ותורם. נואם אחד יהיה בעל זיקה למערך וישא דברים אצל טירוני השריון, אחריו ידבר בעל נטייה לליכוד בפני טירוני גולני. טירוני הרבנות הצבאית יקבלו מליונר ש"סי, מפד"לי ואגוד"אי לפי הסדר הזה, כפוף לשינויים בהסכמים הקואליציוניים. מליונר־תורם פעיל יותר, יקבל דקות שידור אצל יחידה מובחרת יותר וכן הלאה. סיסמת המגבית בחו"ל תהיה: תן מזומנים ולך אל הטירונים! לא רק לתרום יודע מונדלאק אלא גם להתרים. את מודעתו המהפכנית הוא מסיים בבקשה שלפחות מליון איש אשה וילד בישראל ישלחו לו 40 ש"ח כל אחד למען „הפרוייקט האדיר" שהוא עומד בראשו. הורי הטירונים היו בוודאי שמחים לתרום את הסכום המבוקש ובלבד שיקצר מונדלאק את דבריו ויאפשר להם לפגוש את בניהם. בשל אורך הטקס, כך נמסר, לא נסתייע הדבר.

יעקב לזר

בשטח / כיף על הסטי"ל

עוד דברים, חוץ מכאב

מהאוטובוס שנעצר על הרציף הצבאי בבסיס חיל הים בחיפה ירדה, קבוצה של תלמידים, ומן הסתם, סברו הרואים שזוהי קייטנה שזכתה בכבוד מיוחד, — ביקור בבסיס חיל הים, והפלגה בספינה. הקבוצה הצוהלת, המורכבת מבני גילים שונים, הסתירה מכנה משותף כואב מאוד. הם חולים במחלה, שהם עצמם אינם מוכנים לנקוב בשמה. „סרטן". „אני אף פעם לא אומרת את השם, כי אנשים נכנסים לשוק או הלם, אני אומרת המחלה או הגידול" אומרת אחת הילדות מהקבוצה.

(צילום: מאיר פרטוש)
קבוצת ילדים חולי סרטן בהפלגת כיף – על הסטי"ל

המלווה, אם שבנה חולה כבר ארבע שנים, מבקשת לתת לכל הילדים האלה „את הטוב ביותר שאפשר. יצא לי להשתתף בסיור כזה, ובסיוע הגדנ"ע וחיל הים ואגודת חיים הצלחנו לארגן להם סיור דומה. כל יום של כיף, זה רווח בשבילם" אומרת שוש שהיא אחות במקצועה.

קרן וינקלר אחת הילדות החולות אומרת שילדים שהיו בסיור בפעם שעברה, כבר אינם. „הסיור הזה נותן לנו כח לשוב לטיפולים. הוא משחרר אותנו ומראה לנו שיש עוד דברים בעולם חוץ מכאב".

קרן וינקלר הולכת בכוחות עצמה, אף שהיא נזקקת למכשיר הליכה. היא נותחה ברגלה ושריר המסייע בהרמת כף הרגל שהיה נגוע בגרורות — הוצא. על המחלה שלה היא מוכנה לדבר והיא עושה זאת בתופשיות וכנות אבל בשקט כדי שהאחרים לא ישמעו. יש לה לקרן חברים שיודעים שהם חולים אך הם עדיין אינם מבינים את משמעות המחלה. הם עדיין אינם יודעים שאם יהיה להם הרבה הרבה מזל הכל יסתיים בכמה ניתוחים.

יואב אביב

ציורמצב

תפסה כותרת / ז'נט אורדמן

נצחון הנחישות על האמנות

סיפורה של ז'נט אורדמן, המנהלת האמנותית ועצם סיבת קיומה של להקת המחול „בת־דור", שעברה לפני כשנתיים ניתוח קשה של החלפת מפרק־הירך, הוא סיפור אנושי מאוד. פגיעה או התנוונות מפרק הוא פגע, שלא מעטים מהרקדנים הכירו אותו על בשרם. וברוב המקרים, אפילו אם אחרי החלפת תפוח־העצם באחר, ממתכת או פלסטיק, הם חזרו לאיתנם ויכלו להלך, היה זה סוף הקאריירה הבימתית שלהם. לא כן ז'נט, ששבה כעת לרקוד, קודם כל בעבודתו של רודני גריפין האהובה עליה, שבמרכזה הזמרת אדית פיאף.

מאז הגיעה ארצה בשנות ה־60 מדרום־אפריקה, החלה ללמד והתפרנסה כסייעת לרופא־שיניים ועד שפגשה בבת־שבע דה רוטשילד, שניסתה להפכה למנהלת אמנותית ורקדנית ראשית של להקת „בת־שבע", הצטיינה ז'נט אורדמן בנחישות בלתי רגילה. היא לא חסה על עצמה ועל רקדניה. בעיניה, האמנות היא קודם כל משמעת ויגיעה רבה.

היה מי שאמר, שאמנות היא 90% הזעה ו־10% השראה. אשר לתשעים אחוז, אין ויכוח עם ז'נט אורדמן. אולם למחול שלה חסרים בדרך כלל 10% הנותרים, המהווים את ההבדל האמיתי בין אמנות למלאכה. כל הכבוד למאמציה לשוב לפעילות. אבל לשוב לחולל בגילה, הוא יותר מבצע של אומץ לב אזרחי מאשר הבזק אמנותי.

במוצאי־שבת מצאה מערכת „מבט לחדשות" פנאי להתעסק בנושא אמנותי־אישי זה, ותוך שיבוש שמה של בת־שבע דה רוטשילד (שצויין על המרקע כ„אלישבע"...) הוצגו הדברים מחוץ להקשר האמנותי.

תקופה קשה עוברת על להקת „בת־דור", שהתחלפו בה מנכ"לים, ובמקום שז'נט תפקיד את עצמה לאחר החלמתה לניהול הלהקה ופיתוח הרפרטואר שלה, היא מבקשת להתמודד לעיני הצופים עם רקדניה, הצעירים ממנה ב־30 ויותר שנה. אמנות המחול היא מקצוע אכזרי, שאין בו פשרות. נסיונה הנחוש של ז'נט אורדמן להלחם בזמן ובכאבים, אולי שייך לסוג המעשים, הנרשמים בספר גיניס לשיאים, אבל אינו מורה על יחס רציני לאמנות.

גיורא מנור

ז'נט אורדמן (במרכז) – אומץ לב אזרחי, לא אמנות

ספורטק / אתלטיקה

המלכה היחפנית

בכל העולם נחשבת האתלטיקה הקלה למלכת הספורט, גם ישראל עקבה בנתח ובעניין רב אחרי אליפות העולם האחרונה. ישראל כולה תשב מרותקת לטלוויזיה, במהלך החגים, כשמלכי הספורט יתמודדו באיצטדיון האולימפי בסיאול. ורק בארץ, מלכת הספורט נמצאת בפשיטת רגל. 10.52 שנ' ב־100 מ', 17 מ' בגובה, 52.78 מ' בדיסקוס, בגברים, 54.15 שנ' ב־400 מ', 1.81 מ' בגובה, 13.96 בכדור, ו־45.64 מ' בכידון, במקצועות הנשים, כסיבה להישגינו העלובים, כבר איננו תופס. גם התירוץ של העדר מיתקנים ירד מהפרק מאז נבנה האיצטדיון בהדר יוסף. יחד עם מתקניו המשוכללים, הדר יוסף עולה במספר דרגות על רמת האתלטיקה הישראלית. בשנות השמונים, כל אתלט ישראלי בינוני, ברמה מקומית, מקבל את כל התנאים (ולא כספים), כולל נסיעות לחו"ל, ומילגת לימודים בארה"ב. ובכל זאת, והאליפות הלאומית אתמול הוכיחה, אנחנו מתחת לכל סטנדרט בינ"ל.

דן קרמר קובע שיא ישראלי ב־1500 מ' בהדר יוסף, מן הסתם השיא לא ישבר במהרה

אנו מעוררים בחו"ל חיוך של סלחנות. בארץ הם שיאים לאומיים. חלקם רשומים בטבלת השיאים שנים ארוכות ארוכות. מאז נרשמו הישגיה של אסתר רות, אין לאתלטיקה הישראלית ספורטאית או אתלט שאפילו מתקרבים לרמה הבינונית של העולם. אתלט שניתן לשלוח אותו לתחרויות ברמה בינונית פלוס.

אחרי שמרוקו, לוכסמבורג, הולנד, יוון, בלגיה, אירלנד, ומדינות קטנות אחרות, זכו בכתר במלכת הספורט, והגימוק של „אנחנו ארץ קטנה ועניה", לפני עשר שנים בלבד היינו באותו מצב בדיוק גם בטניס. נראה כי הדרך היחידה להציל את המלכה, גם בישראל, היא אימוץ שיטות העבודה של מרכזי הטניס, כל ילדי ישראל, יעברו מסננת של מבחנים, בגילים שונים, בכל ענפי האתלטיקה. הטובים ביניהם, כל אחד בעירו, יטופחו בצורה אינטנסיבית, על ידי אנשי מקצוע מעולים, והעלות למשפחת הילד תהיה אפסית. למוסדות הספורט הפרוייקט הזה לא יהיה יקר. אז אולי גם לנו תהיה מלכה.

מוטי בסוק

איזמל / הדואר הזה

אוי, הצב(י) ישראלו!

לפני כמעט חודש עברתי דירה. יום לפני צאתה של המשאית מנקודה א' לנקודה ב', מלאתי טופס שינוי־כתובת ומסרתי אותו בסניף הדואר ליד מקום מגורי הישן. מאז ועד היום לא הגיע אף דבר דואר שהועבר מכתובתי הישנה לחדשה. אחרי כשבועיים פניתי לגברת בשם רותי, האחראית על הדוורים באזור תל אביב. רותי היתה אדיבה וחביבה עד מאוד, והבטיחה שהעניין יוסדר מיד. עבר עוד שבוע — דואר אין. שוב טלפון לרותי. שוב, היא חביבה ואדיבה. „מה, באמת? עדיין לא הגיע? מייד נטפל בזה. יהיה בסדר..." עבר עוד שבוע. עברו עשרה ימים. רותי, לא נעים לי לבלבל לך שוב את המוח, אבל בכל זאת כדאי לברר אם יש איזה חור שחור באזור תל אביב, שלתוכו נבלעים דברי דואר האמורים להיות מועברים מכתובת לכתובת? אולי יימצאו שם כל מיני דברים אבודים, ולא רק הדואר שלי, עם כתבי־העת והצ'קים הצבועים עבור הלסטות. אולי כדאי להזמין את הטורקים שישובו לארץ? אומרים שבזמנם היה כל דבר דואר מגיע — בדיליז'אנס, מן הסתם — מכל מקום בארץ לכל מקום אחר תוך יממה אחת. אבל אז עוד לא ידעו על חורים שחורים ביקום, ואולי החורים הללו נפערו אף הם כתוצאה מן הטכנולוגיה המואצת? אפשר להרהר בדבר.

אבל בינתיים — האם אי אפשר לחלץ את דברי הדואר שלי?

יעל לוטן

יצחק נבון
סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות
מברך את בני קיבוץ עין־שמר
עם פתיחת
„החצר הישנה"
מוזיאון ראשית ההתיישבות של הקיבוץ

עורך „עמוד־אחורי": אפי לנדאו

השגריר ארד: אכן, להתנגדות ישראל לעיסקה היתה השפעה

דליה שחורי (ארה"ב)

וושינגטון.— שגריר ישראל בארה"ב משה ארד התייחס אתמול בעקיפין, בראיון ל„על המשמר", לביקורת המושמעת על ישראל בקרב חוגים בממשל האמריקני, על כי בהשפעתה דחתה ארה"ב את עיסקת הנשק של המאה עם סעודיה, בסך 29 מיליארד דולר, לטובת בריטניה.

השגריר ארד אמר, כי לא יתייחס לפרשת הנשק לסעודיה, אך לישראל יש עמדה עקרונית בקשר למכירת נשק אמריקני למדינות אויבות לישראל. „אנו רואים בחרדה אספקת נשק למדינות ערב, הנמצאות במצב מלחמה עם ישראל," אמר ארד. „איני סבור שאספקת נשק מתוחכם נוסף למדינות ערב תתרום לקידום תהליך ההידברות והשלום בו ארה"ב מעוניינת, ואין ספק, שארה"ב מודעת לעמדה זו של ישראל. שיקול זה עמד ועומד לנגד עיניהם של ארה"ב בתהליך הדיון וקבלת ההחלטות בנושא עיסקות נשק עם מדינות ערב".

השגריר ארד הטעים, כי בשם שהשלכות מלחמת אירן־עיראק על מאזן הכוחות במפרץ הפרסי, או סכנות הפונדמנטליזם האיסלמי, מהווים גורמים במערכת השיקולים שארה"ב כמעצמה חייבת לעשות, כן גם העמדה הישראלית מהווה גורם במכלול זה.

(הראיון המלא עם משה ארד יפורסם בגליון יום ו').

הבולשת בארצות־הברית מחפשת „קשר ישראלי" לשערוריית הפנטגון

המדובר בשתי חברות ישראליות, „מזלט" ו„פוקל תעשיות"

דליה שחורי (ארה"ב)

וושינגטון. — הקשר הישראלי לפרשת הרכש בצבא ארה"ב, הנחקרת עתה על־ידי האפ.בי.איי., מתרחב. „ניו־יורק טיימס" מסר אתמול, כי בחיפוש שנערך בביתו של מלווין פייזולי, פקיד בכיר בפנטגון ודמות מרכזית בפרשה, חיפשו אנשי משרד החקירות הפדראלי הוכחות לכך, ששתי חברות בשליטה ישראלית, שהגישו לפנטגון מכרזים למכירת נשק, עמדו בקשרי עסקים עמו.

„מזלט" ו„פוקל"

המדובר בחברות „מזלט" ו„פוקל תעשיות". שתי החברות, שהן החברות הזרות הראשונות המעורבות בחקירה, היו רשומות בצו החיפוש שהוציא האפ.בי.איי. לדברי מקורבים לפייזולי, שררו יחסים חברתיים, בראשית שנות השמונים, בין פייזולי לבין ראשי „פוקל", חברה בשליטת שלמה זבלודוביץ מתל־אביב ובנו חיים. השניים פגשו את פייזולי, לפי העיתון, לפני כשמונה שנים, כששכרו את שירותיה של חברה לייעוץ צבאי בוושינגטון, „אווינגטון קורפוריישן", כדי שתסייע להם להשיג חוזים מן הפנטגון.

פייזולי, שהיה אז פקיד בכיר בחברת „בואינג", שכר גם את שירותי „אווינגטון", שהיתה בבעלות ג'ון להמן. להמן פירק את החברה כאשר מונה לשר הצי האמריקני. הוא שכר אז את שירותיו של פייזולי כיועץ בכיר למחקר ולרכש.

סגוים מפלסטיק

לדברי מקורבים לזבלודוביץ ולפייזולי, התחברו להמן ופייזולי עם חיים זבלודוביץ זמן קצר לאחר שהכירוהו. לפי אחת העדויות, היה זבלודוביץ אורחו של פייזולי בסאן־וולי, איידהו. תעשיות „פוקל" הגישו מכרז לאספקת פגזי תותחים מפלסטיק לצרכי אימונים, והשנה זכו במכרז, כחלק מבקשה שהוגשה על־ידי חברת „מרטין מארייטה", הנמצאת גם היא בבדיקה.

על־פי נוסח צו־החיפוש, ביקש האפ.בי.איי. למצוא מסמכים המראים, שפייזולי עבד בשירות „פוקל" או עזר לה להשיג חוזים בפנטגון, מ־1981 עד 1988, כשהיה עוזר שר הצי. נוסח הצו גם מצביע על כך, שהאפ.בי.איי. מאמין, שלפייזולי היה אינטרס כספי ב„מזלט", חברה ישראלית, שבעליה הם כנראה אלוף אורי שמחוני ותת־אלוף צבי שילר. „ניו־יורק טיימס" מציין, כי השניים היו נספחי צה"ל בוושינגטון בראשית שנות השמונים.

50 אלף ד' — דמי ייעוץ

העיתון מזכיר את בני משפחת זבלודוביץ כמי שעוררו תשומת־לב עוד ב־1983, כשפורסם, כי עוזר שר ההגנה ריצ'ארד פרל המליץ, שהצבא יקנה נשק מאחת החברות שלהם, וזאת זמן קצר לאחר שקיבל מהם דמי־ייעוץ בסך 50,000 דולר. פרל, כותב העיתון, הועסק על־ידי להמן בחברת „אווינגטון" כאשר נתן את שירותי הייעוץ.

על „מזלט" מספר „ניו־יורק טיימס", כי היא חברה משותפת לתעשייה האווירית ו„תדיראן", וכי ב־1985 החזיקה בחוזה, בשיתוף עם חברה אמריקנית, לבניית מטוסים ללא טייס לביון של הצי האמריקני. החוזה בוטל אשתקד, לאחר שארבעה מטוסים אבדו בים. נמתחה ביקורת ציבורית על החוזה על־ידי אחד המתחרים, שטען, כי המכרז נתפר לטובת „מזלט".

בחיפוש בביתו של פייזולי נתפס הסכם ייעוץ עם חברה בשם „לורנה אוברסיז, דרום־אפריקה". לא ידוע מיהם בעלי החברה.

לא היתה פנייה לישראל

האפ.בי.איי. חיפש בביתו של פייזולי מסמכים שיעידו על קשרים כספיים בין „מזלט" לבין שלושה אמריקנים: פייזולי, ג'יימס גיינס, שהיה עד לעת האחרונה סגן עוזר שר הצי, וויליאם גאלווין, יועץ צבאי וחבר קרוב של פייזולי.

העיתון מצטט פקידי ממשלה ישראליים, שאמרו בסוף השבוע, כי תת־אלוף שילר הוא הבעלים של „מזלט". תפקידו של אלוף שמחוני, „אותו כינו הפקידים איש עסקים פרטי", כותב העיתון, לא ברור.

משגרירות ישראל בוושינגטון נמסר, כי עד כה לא היתה כל פנייה לישראל מצד הממשל בקשר לחקירה בפרשת הרכש בצבא ארה"ב. משקיפים ישראליים אמרו, כי עצם הזכרת שמותיהן של שתי החברות הישראליות עדיין אינה קושרת אותן בכל אשמה ואין כל ראיות כאילו פעלו שלא כשורה.

שלמה וחיים זבלודוביץ הם בעלי „סולתם", בשותפות עם „כור".

רבין החליט לבטל ה„לביא האוויוני" — הכסף יופנה לפרוייקטים אחרים

אבי בניהו, כתבנו הצבאי

שר־הבטחון החליט שכספי משרד הבטחון המיועדים להמשך פיתוח הלביא האוויוני, יופנו החל מעתה לפיתוח פרוייקטים של חיל האוויר שיפותחו בתעשיה האווירית. משמעות החלטה זו, שנפלה ביום שישי, בדיון רב משתתפים שנערך בלשכת שר הבטחון בת"א, הינה כי התעשיה האווירית לא תקבל עוד מימון להשלמתו של המטוס המכונה „בי.3.", וניתן לראות בכך למעשה חיסול סופי של הלביא האוויוני.

החלטת שר הבטחון נתקבלה לאחר ויכוח מתמשך בין ראשי צה"ל וחיל האוויר לבין הנהלת התעשיה האווירית. הרמטכ"ל ומפקד חיל האוויר דרשו לא אחת לבטל את הלביא האוויוני היות שלדבריהם לא ישמש הדבר את מערכת הבטחון הישראלית וכי עדיף להפנות את הכספים הללו לפיתוח מערכות עבור חיל האוויר.

ישוחררו 50 מיליון דולר

לאחר החלטת שר־הבטחון יופנו 50 מיליון דולר לשני פרוייקטים אחרים של חיל האוויר. שר־הבטחון הודיע כבר בעבר כי אם יציע חיל־האוויר פרוייקטים חלופיים שיתנו עבודה לתעשיה האווירית, יפסיק משרד הבטחון לממן את ה„לביא". בתעשיה האווירית, כפי הנראה יוחלט להמשיך ולפתח את המטוס מתקציבה השוטף, זאת כיוון שלפי הערכה במערכות האוויוניות הללו טמון פוטנציאל יצוא רב. צה"ל קיבל החלטת שר־הבטחון בסיפוק.

ארנס: על המערך ללמוד מהפרסטרויקה של גורבאצ'וב

וייצמן: הליכוד הוא שהביא להרס המשק

דורית גסן

יו"ר מטה הבחירות של הליכוד משה ארנס דחה אתמול כל אפשרות של הליכה משות־פת של הליכוד ומפלגת העבודה בת"א סביב מועמדותו של שלמה להט (צ'יץ') בבחירות לרשויות המקומיות. „פרס לא פנה אלי, וגם אם יפנה, זה לא ממשי. עוד מעט יציעו לנו גם ללכת במשותף בבחירות לכנסת" — אמר בלגלוג.

בפגישה עם כתבים לענייני מפלגות אמר ארנס כי שני הנושאים המרכזיים שיעמדו במערכת הבחי־רות בין שתי המפלגות הגדולות יהיו הנושא המדיני ותהליך השלום, והנושא הדמוגרפי. לדבריו, בעוד המערך רוצה בהידברות בכל תנאי ובכל פורום עמדת הליכוד היא לחפש הידברות, אך לא מתוך עמדת חולשה, אלא בתנאים סבירים ובמו"מ ישיר. בנושא הדמוגרפי טען, כי עמדת המערך לפתרון הבעיה היא נסיגה מהשטחים והיפטרות מהאוכלוסיה. בעוד שהליכוד גורס שיש להפוך את א"י לארץ מושכת עליה ולמנוע ירידה.

מאשים בפרשת טאבה

ארנס האשים את מפלגת העבודה אשר רחקה לקבל בפרשת טאבה את העמדה המצרית בבוררות וכן גם בניסוח השאלה לבורר. לטענתו הריצות של אברשה טמיר עכשיו להשגת פישור מדברות בעד עצמן על הטיפול הלא נכון של העבודה בפרשה זו. דוגמא אחרת היא לדבריו הפגיעה הקשה בתעשיה הבטחונית, כשה„לביא" הוא לא דוגמא יחידה. ארנס תקף את המדיניות הכלכלית של מפלגת העבודה ואת השיטות הבולשביקיות שהנהיגה במשק. גורבאצ'וב עושה פרסטרויקה וכאן עוד לא מבינים שדרוש שינוי. הוא הזכיר בהקשר זה את התמוטטות אירגוני הקניות של המושבים, סולל־בונה והחובות הכבדים של „כור", אשר עלולים לדעתו למוטט גם את בנק הפועלים.

ספקות בהסכם

בנושאים מפלגתיים אמר, כי בימים הקרובים ידונו בליכוד על מציאת פתרון להעדר הייצוג של המיעוטים והנשים. על ההסכם עם הליברלים לגבי ייצוגם ברשימת הליכוד אמר, כי ההסכם שנחתם לא מומש במלואו ולא ברור מה הסטטוס החוקי שלו. גם לא ברור הסטטוס החוקי של הסכם נח"ל שקדם לו.

בעניין אחר אמר ארנס, כי מפלגתו פועלת בקרב כל מגזרי המיעוטים ואתמול אף נסע לחלק מלגות לסטודנטים בדואים. להער־כתו, הליכוד עשוי לקבל כמה אלפי קולות רק מהבוחרים הבדואים.

וייצמן: חטאי הליכוד

מ"מ יו"ר מטה הבחירות של מפלגת העבודה השר עזר וייצמן אמר בתגובה על דברי ארנס על חברת העובדים, כי מי שהביא לאינפלציה של 600 אחוזים הוא זה שהרס את המשק, ומי שהחזיר את המשק לנורמליות זה שמעון פרס בהיותו ר"מ. לדבריו הבעיות של חברת העובדים נבעות מבעיות האינפלציה, אך נתגבר עליהן.

בנושא טאבה אמר וייצמן כי יש החלטת ממשלה שארנס ישב בה. צריך לקבל את ההחלטה. הוא הוסיף כי לארנס לא כדאי לדבר על החזרת שטח. כדאי להזכיר לו, אמר וייצמן, כי „חרות" החזירה את כל סיני, כשארנס היה יו"ר ועדת חוץ ובטחון.

הנווט השבוי הועבר לגורם לא־ערבי

אורי הורוביץ

השבועון הלבנוני „אל־שרע" מוסר שהנווט הישראלי שנפל בשבי כוחות „אמל" לפני למעלה משנה, בעת שנפגע בעת הפצצת מחנות פליטים ליד צידון, הועבר לאחרונה ע"י מוסטפא דיראני, שהיה אחראי על הבטחון ב„אמל" וערק לפני כמה חודשים לחיזבאללה, לידי גורם אזורי לא־ערבי. אין השבועון מפרט את שם הגורם, אולם נראה שהכוונה היא לגורמים איראניים בלבנון.

ישראל הודיעה בשעתו שהיא רואה ב„אמל" כאחראי על בטחון הנווט.

צה"ל הופתע מהעיסקה בין בריטניה לסעודיה — כשלון נוסף של המודיעין

גורמים בטחוניים: הצטיידות מדינות ערב בתחום האווירי מדאיגה – ישראל תזדקק למצוא מענה

אבי בניהו כתבנו הצבאי

בצה"ל ובמערכת הבטחון הופתעו לגמרי מעצם העיסקה שנתחמה בין בריטניה לבין סעודיה. ובפרט מהיקפה הענק. המודיעין הישראלי נכשל שוב באיתור מוקדם של מו"מ לרכישת נשק ע"י מדינות ערב. המודיעין הישראלי לא הצליח לגלות מבעוד מועד גם את המו"מ שניהלה סין עם סעודיה. „המודיעין הישראלי אינו יכול להתנחם בכך שגם האמריקנים לא ידעו על עיסקות הנשק הענקיות הללו והופתעו אף הם. על המודיעין היה לאתר את ממדי העיסקה במיוחד לאור העובדה שהיא התנהלה במשך מספר חודשים וכי המלך עבדאללה שהה בחודש יוני בלונדון בביקור גלוי, לשם כך".

סכנה חמורה

„ישראל אינה יכולה להתעלם מתהליך בו שלוש מדינות המקיפות אותה משקיעות את מירב משאביהן בהצטיידות בתחום האווירי. סעודיה ירדן ומצרים, פיתחו בשנתיים האחרונות איכויות רציניות בתחום האווירי ואנו מחוייבים להתייחס לכך" — כך הדגישו אתמול גורמים צבאיים בכירים בשיחות עם כתבים צבאיים בתל אביב. לדבריהם, עיסקת הנשק הגדולה בין בריטניה לסעודיה תשפיע בהכרח על תוכנית ההצטיידות של חיל האוויר הישר־אלי. תוכנית זאת, תצטרך לתת מענה הולם להצטיידות הסעודים בכלי טיס מתקדמים לתקיפה בטווח ארוך: בהצטיידות הירדנים במטוסי מיראז' 2000 ואולי גם „טורנדו" וכן להצטיידות מצרים במטוסי אף־16 ומיראז' 2000. העובדה כי צבאות אלה מצויידים באותם אמצעי לחימה מקלה על שיתוף הפעולה המבצעי באם יוחלט על כך".

הצטיידות חיל האוויר הסעודי במטוסי „טורנדו" מביאה את הסעו־דים לטווח הגעה אל שטח מדינת ישראל. מטוס ה„טורנדו" הינו בעל כושר חדירה מהירה בכל מזג אוויר והוא יכול לפתח מהירות גדולה בגובה נמוך.

ר"מ כווית פתח אמש בשיחות עם מנהיגים אמריקניים.

„טורנדו" גם לכווית

כווית עשויה ללכת בעקבות סעודיה ולקנות מטוסי „טורנדו" מתוצרת בריטניה אם הקונגרס האמריקני יטיל הגבלות על מכירת מטוסי מלחמה אמריקנים למדינה זו — אמרו דיפלומטים בוושינגטון.

לא מאפשרים לאמריקנים לבחון הטילים הסיניים

אבי בניהו

הממשל הסעודי אינו מאפשר למומחים אמריקניים לבחון את טילי האס.אס.2 שספקה סין העממית לסעודיה. לערב הסעודית הגיעו עד היום מספר טילי קרקע קרקע מדגם זה. הטילים הינם בעלי טווח פעולה של 3,000 ק"מ נושאי ראש קרבי במשקל 2.5 טונות ובעלי דיוק פגיעה של 3 ק"מ. כזכור נרכשו טילים אלה לאור מו"מ חשאי בין סין העממית לבין סעודיה ופרסום העיסקה עורר סערה בעולם המערבי.

מסך ראשון — גיורא מנור

מחזה רטוב

„גשם" הוא מחזה מאת גלעד עברון, המתרחש באיזה מושב שכוח־אל. יוסף כרמון מגלם דמות של זקן מזור, שלא ברור מדוע התדרדר למצב של עליבות קיצונית, הרודה בבתו (בשמת אלוני) ומנסה למנוע, ללא סיבה ברורה לעין או להיגיון, את הקמתו של תנור יודית־הכסף, שתפקידו לדרבן את העננים, כדי שימטירו גשמי ברכה.

את התנור באים להרכיב אחד קבלן, שמכנסיו גולשים תדיר מהתחת שלו. ויגאל נאור עושה מתפקיד אפיזודי זה משהו משעשע באמת ואמיתי בפשטותו ויוסי קאנץ כנציג השירות המטאורולוגי, שלא ניתן לו תומר לגלם ממנו דמות.

זהו מחזה והצגה שרמזי רצון ביים בצורה נאטורליסטית קיצונית. יש גיגית מליאה מים, שבה מתרחצים, ממנה שותים, בה מקררים פחיות בירה והזקן, שחשוב ללא כל מניע מוצק או מרומז, נכנס לתוכה וכמעט טובע.

הצרה היא, שיש כאן צירוף בלתי־אפשרי של שאיפה לריאלי יחד עם תוספת כבדה של סמליות, הנלווית לכל הדיאלוגים והמונולוגים הבלתי־הכרחיים. הכל ממש נוטף „משמעויות" כביכול.

„הם" כאילו הפקירו את האיש המסכן באמצע המדבר, הוא כועס על כל העולם, מכה את בתו המתבגרת, כי הוא מסרב לראות שהיא כבר לא ילדה — בקיצור ילדותיות אופיינית, כי תמיד מישהו אחר „אשם" במצב. וזה מונע כמובן כל תובנה או הארה אמיתית של סיטואציה או ביקורת חברתית קונקרטית.

מלבד משחקם המעולה של כרמון ונאור, אין כל סיבה להציג סקיצה קלושה זו של „בשפל" כאילו־גורקאי. כל זה מתרחש על „בימה 3" של ה„קאמרי" באולם „צוותא".

מים, בירה ועשן — וגשם אין.

בצער רב אנו מודיעים
על פטירתו של בעלי היקר
אינג' פנחס שורצבאום
ההלוויה תתקיים היום, יום שלישי, כ"ו תמוז תשמ"ח
12.7.88 בשעה 1.45 בבית־העלמין הדרום
בגבול חולון–בת־ים
אשתו: סבינה שורצבאום
וכל בני המשפחה

גלוי מציבה לחברנו
דוד עמיר ז"ל
ביום חמישי, 14.7.88, בשעה 16.00, בבית הקברות
כל מוקירי זכרו מוזמנים
המשפחה
וקיבוץ כפר מנחם

„המשמר" עתון יומי
על המשמר
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר (בחופשה)
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833 חשבון בבנק הדואר 4—45560—3
המען למכתבים: שירות שקדואר נטול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטור חדרים 102–121. טל' 3–253161. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה 33134 רח' פבזנר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

תותחי הבחירות התחילו לרעום

לעת בלותה היתה לכנסת מהומה; הסיבה: החוק להפרדת הבחירות

יורם בר

במשך שעתיים ורבע סערה אתמול הכנסת במהומה חסרת תקדים. ותיקי הכנסת טענו שמהומה כמו שהיתה אתמול, לא היתה בעבר. הנושא שהסעיר את הבית לא היה מן העניינים שברומו של עולם. לא על עניינים חשובים השחיתו ח"כינו את זמנם וגרונם. מדובר היה בחוק הטכני בעיקרו של הפרדת הבחירות המוניציפליות מהבחירות לכנסת. זה חודש וחצי מעכב יו"ר ועדת הכנסת ח"כ מיכה רייסר (ליכוד) את החוק בוועדה, ובמערך החליטו לשים קץ לעיכוב על ידי העלאת הנושא לדיון במליאת הכנסת.

בשעה ארבע אחר הצהרים, כשנפתחה ישיבת המליאה, היה האולם מלא מכרגיל. חברי הכנסת כבר ידעו את הצפוי והסיעות נערכו עם כל הכוחות העומדים לרשותם. וכשיו"ר סיעת המערך רפי אדרי ביקש להעלות את הצעתו לסדר, כבר רחשו ספסלי הליכוד. היו"ר הלל שניסה להשתיקם הותקף על יד ח"כ פסח גרופר (ליכוד) „מה האיום הקיבוצי הזה! תאיים גם על המערך, לא רק עלינו". כשהשתרר שקט רגעי, העלה אדרי את הצעתו לדיון במליאה. הנושא היה כאמור — עיכוב בוועדת הכנסת על ידי ח"כ רייסר, העושה שימוש לרעה בתפקידו ופוגע בעבודת הכנסת.

ח"כ יגאל כהן (ליכוד): „חוצפה". ח"כ פנחס גולדשטיין הליברלי, הגדיל לעשות כשהזכיר את מנחם סבידור שכיו"ר הכנסת פעל כהלכה ולא נכנע לשיקולים מפלגתיים כהלל.

יו"ר מפלגתי כמוך

הלל סירב להחליט אם לאשר את בקשת אדרי ולקיים דיון, ומבקש מהכנסת להכריע. כאן התחילה המהומה הגדולה. גולדשטיין: בוז. אף פעם לא היה יו"ר מפלגתי כמוך. ח"כ רוני מילוא שהיה בעבר סגן שר החוץ, מכיר מעט את העולם וצועק: בדרום אמריקה אין דברים כאלה. בעיצומה של ההצבעה עוזבים חברי הליכוד את המליאה בצעקות. גרופר: זה פרלמנט? אתם צבועים כולכם.

את ראש עיריית ירושלים הנוכחי ביציע האורחים הצעקות לא ריגשו. הוא ישן. גולדשטיין עדיין לא צרוד: אתה יושב ראש הכנסת אתה? אתה יו"ר מפלגת העבודה. לא היה כדבר הזה בתולדות הכנסת.

פרס קרא שירים

שמעון פרס שנכח במליאה ישב בשקט ולא התערב. הוא אפילו לא הקשיב לצעקות. בידיו היה ספר שירים של יהודה עמיחי והוא עיין בו, שיר אחר שיר. בגלל אורכה של המהומה, הוא הספיק לגמור את הספר וחזר לדפדף בו מההתחלה.

בליכוד מאשימים את הלל שתיאם את המהלך עם המערך. הלל מכחיש. הוא מציע לשמוע את ההצעה. מצא: „לא היה ולא יהיה". אדרי עולה לדוכן ומציע שתקום ועדה מיוחדת שתחליט בגורל החוק המעוכב. אדרי משחק תפקיד של המרומה המסכן שמנסה להציל את החוק מידי רשעים. אך ערוב המליאה בענין שהוא בסמכותו של רייסר איננו צער של צדיקים. רייסר עולה להשיב לאדרי. אך מקדיש את דבריו להלל: „נתת יד למעשה חסר תקדים, התערבת בלי שום סמכות שהיא בישיבת ועדת הכנסת". מה לעשות, הוא צודק, אך גם הוא שוכח איך במשך חודש וחצי עיכב בכל מיני טריקים את החוק. כעת הוא שמשמיע את קולות הנגזל.

אתה טירון

השר שחל, שישב כל העת בשקט ביקש את רשות הדיבור: „חומרת המעשה שלפנינו היא שהליכוד מעכב חוק שיש לו רוב ברור במליאה ובוועדה. רייסר אינו מקיים את מה שהרוב דורש ממנו". ח"כ מיכאל איתן מנסה להפריע לשחל וזה מתרגז, מאדים וצועק לעבר איתן: שתוק. אני ותיק ממך בכנסת. אתה טירון. תתן לי לדבר ואתה תקשיב לי.

וכך נמשכו הצעקות עד שהלל הכריז על חצי שעה הפסקה כדי שוועדת הכנסת תחליט על נוהל המשך הדיון. הזמן נוצל לנסיון להשיג פשרה. גם הליכוד וגם המערך הבינו שהם לא יצאו טוב מארועים אלו, כאשר כל עם ישראל יראה אותם בבושתם ב„מבט".

לעת בלותה היתה לכנסת מהומה. חברי הכנסת עשו כל שביכולתם לצאת לפגרה בסוף החודש בתדמית גרועה ביותר. הגדילו לעשות: גולדשטיין, מצא, ויינשטיין ויגאל כהן.

לבסוף הוחלט: עד יום ג' הבא תגיש הכנסת הצעה איזו ועדה תטפל בהצעת החוק.

ועדת חו"ב תביא לכנסת המלצה לבטל את הפטור לבחורי ישיבות

יורם בר

ביטול הפטור מגיוס לבחורי ישיבות והקמת מסגרות שירות מיוחדות עומדים במרכז המלצות ועדת המשנה של ועדת החוץ והבטחון שסיכמה את דיוניה. בראש הוועדה עמד ח"כ מנחם הכהן (מערך) והשתתפו בה ח"כ בנימין בן אליעזר (מערך) שרה דורון (ליכוד), חיים דרוקמן (מפדל) מיכה חריש (מערך) רפאל פנחסי (ש"ס), ויוסי שריד (ר"צ).

הוועדה קיימה 12 פגישות בהן הופיעו נציגי מערכת הבטחון וגורמים שונים מהציבור הדתי. לסיכום דיוניה פרסמה מסמך נרחב בן 39 עמודים שאלו הם עיקרי המלצותיה:

● המצב הקיים מחייב שינוי. 20 אלף מנצלי הפטור מהווים חריגה מכוונתו המקורית של ההסדר וחורגים מגדר הסבירות.

● הוועדה ממליצה לבחון יצירת מסגרת של מעין עתודה אקדמאית מיוחדת לתלמידי הישיבות. לפי הצעה זו בחורי הישיבות שיגיעו לגיל גיוס יקבלו דחיית שרות לשש שנים שאחריהן ישרתו שנה רצופה ואחריה ישולבו במערך המילואים של צה"ל. רק 200 מצטיינים יקבלו פטור מוחלט משרות.

● הוועדה קובעת כי ביטול ההגבלות והקריטריונים שנקבעו משנת 1968 ואשר צומצמו ב־1975 ובוטלו ב־1977 „התירו את הרצועה". אחוז המשתחררים עלתה בשל כך מ־2 וחצי אחוזים ל־5 אחוזים בשנה מכלל המתגייסים.

● הוועדה המליצה לבטל את הפטור לתלמידי תיכון הפונים לישיבות גבוהות ואת הפטור שניתן לאנשים העובדים בשכר בישיבות.

● הוועדה ממליצה לבחון מחדש את ההסדר שנתן לשר הבטחון את האפשרות לשחרר רבבות בחורי ישיבות משרות סדיר, וממליצה להעביר את שיקול הדעת בנידון לגוף בלתי תלוי.

על פי הנתונים שפורסמו בדו"ח המסכם של הוועדה עולה כי מספר תלמידי הישיבות שהשתחררו משרות בצה"ל הגיע בסוף יוני 1988 ל־18,400 המהווים 5.3 אחוזים מכלל חייבי הגיוס. ב־1974 היה אחוז המשוחררים 2.4 אחוזים.

הדו"ח יונח כשבוע הבא על שולחן ועדת החוץ והבטחון.

„החצר הישנה" ששוחזרה בעין שמר נחנכה במעמד הנשיא ושר החינוך

שלמה גלזר

„החצר הישנה", בקיבוץ עין שמר, נחנכה אתמול בטקס חגיגי במעמד נשיא המדינה חיים הרצוג, שר החינוך יצחק נבון, חיים אורון מזכיר הקיבוץ הארצי, ומאות רבות של חברי קיבוץ עין שמר, ידידים ותושבי הסביבה.

החצר הישנה הוקמה כ־1920 כתחנת מעבר בין ההתישבות בשפלת החוף לעמק יזרעאל, מרחק יום רכיבה ממושבות הדרום מחד והעמק מאידך, ע"י אנשי ארגון „השומר".

שלוש פעמים הכריעו הביצות, הקדחת והמחסור במים את המתיישבים, אנשי השומר, גדוד העבודה ואנשי קבוצה אחרות שנטשו את המקום. ב־1927 נחתו במקום גרעין השומר הצעיר שהקים את קיבוץ עין שמר, שחגג לא מכבר 60 שנה לעלייתו על הקרקע.

באתר המשוחזר יש שיחזור יפה של חצר האבן המקורית מ־1920, מוקפת חומה ובתוכה בית אבן דו־קומתי, מאפיה, אסם תבואות, סככת מכונות ומוזיאון לתולדות עין שמר, החי והצומח באזור, וממצאים ארכיאולוגיים המציינים כי המקום ישב על דרך הים בימי קדם.

נשיא המדינה, עמד בדברי ברכתו על חשיבות המעשה ההתיישבותי שבזכותו, קיים הכל היום, ונראה מובן וברור מאליו, „אך אלמלא המבחנים בהם עמדו הראשונים — ספק אם היה קיים" אמר הנשיא. שר החינוך והתרבות, עמד אף הוא על חשיבות השמירה והטיפוח של העבר, כבסיס להמשך וצפייה לעתיד. הוא קרא להתיישבות העובדת שספגה בשנים האחרונות קיטונות לעג ובוז, להרים את ראשה בגאווה, כהיותה היצירה המפוארת ביותר של העם היהודי מבחינת התכנים, הערכים, העבודה והשותפות במיפעל הציוני.

מזכיר הקיבוץ הארצי, חיים אורון, עמד על ייחודה של החצר ששוחזרה, מתוך גאווה רבה ואמונה במעשי הראשונים, ייחוד המבליט את האדם ועמלו שכבודם נשחק בישראל של שנות ה־80, ושיש לשוב ולהעלותו מחדש על נס ולהשיב לו את כבודו.

הנשיא ושר החינוך מתבוננים באחד המוצגים במוזיאון החצר הישנה (תצלום: יונתן סלינגר/ישראל סאן)

לחברי הכנסת
השובתים רעב
למען הפעלה מיידית של מערכת הבריאות הציבורית
חזקו ואמצו
קיבוץ כפר־מסריק

בחירות '88

הסת' העובדים הלאומית – יוק

דורית גסן

התסיסה בהסתדרות העובדים הלאומית על אי בחירת נציגה אברהם הירשזון למקום ריאלי ברשימת הליכוד לכנסת הי"ב הגיעה לשיאה. היום עמד לדון הוועד הפועל של הסתדרות העובדים הלאומית באפשרות של הליכה ברשימה עצמאית לכנסת כמחאה על שנציגם לא נבחר. כתבתנו מציינת כי במרכז תנועת החרות יש כ־250 חברים השייכים להסתדרות העובדים הלאומית.

בדיונים שהיו בצמרת תנועת החרות על תיקונים ברשימה המוצעת עלתה גם אפשרות של הזזת נציגים ליברלים כדי לאפשר את כניסת הירשזון, אם כי הסיכויים לכך קלושים משום שהוא נמצא במקום ה־50.

מזכ"ל הסתדרות העובדים הלאומית שלום כהן טען אתמול, כי זו הפעם הראשונה שאין נציג של הסתדרות העובדים הלאומית ברשימת חרות. עוד טען, כי נציגם נפל קורבן למלחמת המחנות בתוך חרות והם מרגישים מרומים.

נודע כי הזעם גדול במיוחד על מחנה ארנס, שנתמך ע"י חברי המרכז השייכים להסתדרות העובדים הלאומית. אברהם הירשזון נבחר לייצג את הסתדרות העובדים הלאומית ברשימה לכנסת. הוא נבחר לפנל, ואחרי סיבוב השביעיות נקבע מקומו כ־52 ברשימה.

ממשיכו של הרצל נתגלה בב"ש

איילת מזור

המתמודד על ראשות עירית ב"ש מטעם הליכוד, יצחק רגר, זכה בשבוע שעבר בשתי תעודות הוקרה, האחת מאת אברהם שריר, שר התיירות והמשפטים על תרומתו של רגר לפתוח אילת ולהקמת הקניון בב"ש. רגר שימש כיו"ר החברה לפיתוח חוף אילת והיה היזם של הקניון שהולך ונבנה בב"ש. תעודת הוקרה שניה הוענקה לרגר מטעם הסתדרות ציוני אמריקה על היותו יו"ר הוועד המנהל של ביה"ס התיכון כפר סילבר. בתעודת ההוקרה של הסתדרות ציוני אמריקה נכתב בין היתר, „רגר גילה יכולת להמשיך במסורת של הרצל, סילבר וכרנרייס ולהתמודד עם אתגרי העתיד בכך שקידם את החינוך של דור ההמשך הישראלי ובכך הידק את הקשר עם ידידים בארה"ב".

עשו דיל ודיללו אותו

יורם בר

ח"כ עובדיה עלי הודיע אתמול על היתנתקות ממחנה דוד לוי. בצאתו מפגישה עם דוד לוי הודיע עלי שלמרות ההערכה האישית שהוא רוחש ללוי, ולמרות ידידות האמת שביניהם, הגיע למסקנה שהמחנות מזיקים לתנועת החרות והגיעה השעה לפזרם. לכן, הודיע על התנתקות ממחנה לוי ובדעתו לפעול מעתה באופן עצמאי. עלי אמר כי לא יצטרף למחנה אחר בתנועה, והביע תקווה כי בעקבותיו יבואו חברים נוספים שיגיעו למסקנה שלו.

עלי הסביר את צעדו במה שהתרחש ביום בחירת השביעיות. לטענתו הוא התנגד לדילים כלשהם ותמיד קרא לבחור במתאימים ביותר מכל המחנות: „מה שהתרחש ביום רביעי פגע בי. הדיל שעשו אחרים מאנשי לוי עם מחנה שרון פגע בי לא משום שלא הייתי בדיל, אלא נפגעתי מכך שהדיל נעשה מאחורי גבי ולא בידיעתי, לאחר שהיה סיכום אחר לגמרי. זה היה מעשה לא חברי שנגד כל נורמה ציבורית".

לדברי עובדיה עלי, הגיב דוד לוי על צעדו בהבנה והיה מוסכם ביניהם שהידידות בין שניהם לא תיפגע. עלי אמר שלוי עדיין נחשב בעיניו כמועמד עתידי למשרת ראש הממשלה.

הפרקליט קבע: יריות באוויר

אבי בניהו

בתום בדיקה שערך החליט הפרקליט הצבאי הראשי, כי מעורבותו של אלוף משנה ישי קייסי במערכת הבחירות הצפויות לעיריית רחובות נבדקה ולא נמצא בה דופי — מסר אתמול דובר צה"ל.

כזכור פורסמה בעיתון „עירם" ברחובות בתחילת יולי, ידיעה ולפיה מתכוון אלוף־משנה ישי קייסי, קצין התחזוקה של מיפקדת חילות השדה, להציג את מועמדותו לראשות העיר רחובות מטעם הליכוד. בצה"ל העבירו את הנושא לבחינתו של הפרקליט הצבאי הראשי.

במהלך הבדיקה עלו הפרטים הבאים: סניף הליכוד ברחובות אכן פנה לאל"מ ישי קייסי באופן לא־רישמי כדי לבדוק אם קיימת אפשרות שיציג את מועמדותו לראשות העיר. אל"מ קייסי לא נתן כל תשובה אולם אמר, כי אם תהיה פניה רישמית ישקול את ההצעה, ואם אכן יחליט לקבלה, ישתחרר מיד מצה"ל. אל"מ קייסי ריווח לראש אגף האפסנאות, האלוף מנחם עינן, והלה נתן את ברכתו, אם אכן יקבל את ההצעה.

הפרקליט הצבאי הראשי קבע כאמור, כי בפעילותו של קייסי לא נמצא דופי, משום שלא עשה שום פעולה שיש בה משום הצגת מועמדות למפלגה פוליטית בהיותו לובש מדים.

● העיר בריסביין נתונה במצב חירום, בעקבות דליפה גדולה ממאגר דלק, השוכן עשרה ק"מ ממרכז העיר.

אלפי אנשים פונו, כבישים נחסמו והספקת החשמל הופסקה, לאחר שדלק פרץ ממיכל שבו שישה מיליון ליטר. בעקבות הדליפה, נוצר ענן אדים, העלול להתלקח בכל רגע.

● 70 אנשים מצאו את מותם ורבבות נותרו ללא קורת גג בשטפונות שפקדו את באנגלדש בשבועיים האחרונים.

יותר מ־50 אלף אנשים, שנמלטו מבתיהם, שוכנו במחנות זמניים.

● הצוות הפוליטי של ח"צ הקיבוץ הארצי
נפגש ביום ד' 13.7, באולם
בית הקיבוץ הארצי, בשעה 13.00
● שימו לב! מרכז הדור הצעיר
שאמור היה להתקיים ב־13.7
בשעה 16.00 — נדחה
● חברי הדור הצעיר
ניפגש ביום ד', בשעה 11.00,
בירושלים, באוהל שובתי הרעב,
להזדהות עם השובתים.

„בני הכפר" — מכחישים טענות „גורמים ביטחוניים" המאשימים אותם בהצתות

„התנועה פועלת רק במסגרת החוק, ואיש מחבריה לא הואשם מעולם בהצתות" ● „הכותרת ב„ידיעות אחרונות' מסתמכת על ,גורמים' אלמוניים, המתחמקים מלשאת באחריות משפטית"

גבי בשן

תנועת „בני הכפר" פרסמה אתמול גילוי דעת המגנה בחריפות את הידיעה שהופיעה ככותרת ראשית ב„ידיעות אחרונות", על פיה גורמי ביטחון הגיעו למסקנה שארגונם אחראי למרבית ההצתות והפיגועים בתוך תחומי הקו הירוק. בידיעה נטען כי על פי ניתוח של קרוב לאלף תקריות ואירועים, שתנועת „בני הכפר", השוללת את עצם קיומה של מדינת ישראל, היא האחראית להם, כתוצאה מתיאום עמדות בין קיצונים במגזר הערבי בישראל ומנהיגי האינתיפאדה בשטחים.

בגילוי הדעת נטען, שהתנועה פועלת אך ורק במסגרת החוק, ואף אחד מחבריה לא הואשם מעולם בהצתות, או נחקר בנושא. „לעומת זאת נציגי השלטון בוחרים לתקוף אותנו מאחורי מעטה האלמוניות של „גופי ביטחון" ו„פקיד בכיר", כדי להימנע מלקחת אחריות ישירה, כך שניתן יהיה לתבוע אותם לדין."

„בני הכפר" מדגישים בגילוי הדעת, כי הפרט היחיד הנכון בכתבה הוא השימוש הנעשה במעצרים מינהליים נגד חבריהם, אך דובר התנועה, עו"ד וואקים וואקים, מציין שאיש מאלה שנעצרו לא הואשם בחברות בארגון כלשהו, אלא בעבירות אחרות, שהוסתרו בנימוק של „טעמי ביטחון".

„בני הכפר" טוענים, שפעילותם היחידה היא פרסום גלוי של כרוזים ועיתונים, השתתפות בבחירות למועצות מקומיות, ארגון ימי עבודה התנדבותיים ופתיחת מועדונים וגני ילדים. הם מאשימים את השלטונות, שהטענות הללו מועלות נגדם בגלל ההיענות הרחבה לקריאתם לשביתה כללית של האוכלוסיה הערבית נגד מדיניות הרס הבתים.

עו"ד וואקים סירב להתייחס להאשמה שהתנועה אינה מכירה בקיומה של מדינת ישראל, וטען שעל גבולות המדינה להיקבע במסגרת ועידה בינלאומית שתוכל לכפות את קיום החלטותיה על הצדדים.

המשך המשפט, לשמיעת עדויות ההגנה והנאשמים עצמם, נדחה לסוף חודש ספטמבר הקרוב.

צבן: משבר כור מוכיח הצורך במשק שבו הרווח אינו חזות הכל

שע"ה

ח"כ יאיר צבן ממפ"ם אמר אתמול במליאת הכנסת על המשבר במפעלי כור: „גם אילו היתה לממשלה מדיניות כלכלית ראויה לשמה, היו הכישלונות הניהוליים בכור גורמים למשבר מסוכן.

„שאלות המפתח", אמר ח"כ צבן, „הן: האם יש בארץ מקום למשק שיש בו מרכיבים של ערבות הדדית, שיקולי פיתוח הארץ, שיקולים של מבנים חברתיים ייחודיים, ושיקולים של תעסוקה ולא של הרווח יענה את הכל".

צבן המשיך ואמר, „הצורך בהבר־את המשק וכור כולל מפנה בניהול, מפנה ביחסי העבודה, השקעה לכיוון של ניהול עצמי, וסיוע להבראה.

5 אניות הצי השישי הגיעו לתמרונים עם חיל הים

קובי מגדל

„הפלת מטוס האירובוס האירני הנחיתה על הצי האמריקני ,מכה בעין'. ברור שלא היתה כל כוונה להפיל מטוס נוסעים אזרחי. זו היתה תאונה מצערת שעליה מצטערים כל האמריקנים, ובעיקר הצי". כך אמר שלשום מפקד הצי השישי האמריקני תת אדמירל קנדל מורגוויל, בקבלת פנים שערך לו ראש עיריית חיפה אריה גוראל. מפקד הצי הגיע שלשום לחיפה בראש שייטת של חמש אוניות מלחמה, בהן נושאת המטוסים אייזנהואר. האוניות, שבהן כשבעת אלפים מלחים, ישהו בחיפה כשבועיים.

תת אדמירל מורגוויל אמר, כי לאחר התקרית במפרץ הפרסי לא שונו בצי השישי הוראות כלשהן ואף לא נתקבלה כל הנחיה מסוג זה מוושינגטון. „פורסמו ברחבי העולם ספקולציות רבות בהקשר לנסיבות התאונה. יש להמתין עד לסיום החקירה המתנהלת כעת בפרשה", אמר.

אניות הצי האמריקני יערכו תמרונים משותפים עם חיל הים הישראלי. אימונים אלו תוכננו מראש לפני חודשים מספר, כתוצאה של הסכם שנחתם בזמנו בין שתי המדינות.

בהתאם להוראות השגרירות האמריקנית בישראל, לא יסיירו מלחי הצי ומפקדיו בשטחים בביקור רם ונוכחי, אולם הם יוכלו לבקר בירושלים המזרחית.

פרסיס

אשרות הכניסה הסוביטיות למשלחת הקונסולרית הישראלית לברה"מ התקבלו בישראל. המשלחת עומדת לצאת לברה"מ בימים הקרובים – הודיע שר החוץ, שמעון פרס, בעת ביקור בהוד השרון. בסיורו במושבה ביקר שר החוץ במועצת הפועלים המקומית, במעון נעמת ובמפעלי תעשייה. (צילום: ישראל סימיונסקי)

השב"כ הוא שפנה לחריש לחקור חוברת "יש גבול"

שלמה סלוצקי

מבירור במשרד המשפטים ובלשכת היועץ המשפטי לממשלה עלה שהשב"כ הוא שהיסב את תשומת ליבו של היועץ המשפטי לממשלה ל„פנקס שירות 2" שהפיצה „יש גבול". חריש דרש מאגף החקירות במשטרה לחקור את מפיצי הפנקס בחשד לעבירה על חוק העונשין, הגוזר משנה ועד חמש שנים למי שמשדל ומסית אדם המשרת בכוח מזוין לא לציית לפעולה חוקית או שלא להתייצב לפעולה צבאית. לשאלה אם היועץ המשפטי מתכוון לפעול כנגד 600 חותמי העצומה המצורפת כנספח ל„פנקס השירות" הוא ענה, כי „אם אומנם יש 600 חתומים על העצומה הנ"ל, אזי ריבוי העבריינים איננו אלא אלמנט מחמיר, ומגביר את הצורך בהרתעה".

היועץ הוסיף לדברים אלו הבהרה ש„גם אם מדובר בכל מקרה בעבירה לכאורה — אזי יש הבחנה חדה בין מסית ומשדל, ובין מוסת ומשודל.

במכתב שנשלח לאגף החקירות במשטרה זו התבקשה לחקור את המסיתים והמשדלים בלבד".

עשת ועזרתי למאסר נוסף על סרבנות בשטחים

שלמה סלוצקי

אמש נודע על מאסרם של שני אנשי מילואים נוספים מתנועת „יש גבול" עקב סירובם לשרת בשטחים. סגן (מיל.) גרעון עשת, עיתונאי מ„ידיעות אחרונות", נידון ל־24 ימי מאסר בפועל, ורב"ט (מיל.) יגאל עזרתי, איש תיאטרון תל־אביבי, נידון ל־28 ימי מאסר בפועל, זו הפעם השנייה בחודשים האחרונים שהשניים מרצים עונשי מאסר על סירוב.

דובר „יש גבול" מסר כי „יש לראות בחומרה רבה את ניסיונם של מפקדים „להתאמץ" דווקא כשמדובר באזרחים שאינם מנסים להשתמט משירות־צבאי, והמצפים מצה"ל להתחשב בעמדתם המצפונית".

ערבי אינו עיתונאי, ואינו מכובד אלא סתם מפנה מחסומים שחוטף מכות

מנחם ענברי

בחברון מכירים את נאיף אל־השלמון כעיתונאי מכובד, מנהל משרד התקשורת „אל־ווטן" אבל בשביל צה"ל נאיף אל־השלמון אינו עיתונאי, וגם לא מכובד. הוא סתם עובר־אורח שצריך לנקות מחסומים ולחטוף מכות.

בשבת שעברה חש נאיף אל־השלמון לכפר בני־נעים לאחר שנודע לו שיש בכפר הפגנות. הכפר היה פתוח, ולא הוכרז כשטח צבאי סגור. נאיף מספר: „באתי, ויחד עימי בא צוות של רשת הטלוויזיה סי.בי.אס. הצוות האמריקני צילם בכפר ואת הכתבה שלהם ראיתי בערב בטלוויזיה. חיילי צה"ל ראו אותי עם מצלמות וציוו עלי לעמוד בצד: „אתה רוצה לצלם אותנו" אמרו בלעג, לקחו ממני את המצלמה, את העדשות, את הפלש ואת הסרטים ושברו אותם לרסיסים לנגד עיני.

„אחר־כך קרעו לגזרים את הניירות שהיו עימי, ולקחו את תעודותי. בין היתר תעודת־עיתונאי מטעם אגודת העיתונאים של הגדה המערבית. הם אמרו לי: נקה את הרחוב! אמרתי להם, אני עיתונאי. באתי בשליחות עיתונאית ולא אנקה את הרחוב. הם הפליאו בי את מכותיהם. היכו אותי בראש ובגב. בכל־זאת לא רציתי לנקות.

„כאשר התחילו לגרור אותי לחורשת־עצים סמוכה, פחדתי שיהרגו אותי ואז הסכמתי לסלק את המחסומים. כאשר לא השגיחו כי נמלטתי. הסתתרתי בבית סמוך ומשם צלצלתי לראש עיריית חברון, עבד אל־מג'יד זיד, וראש לשכת החינוך, ראשר ג'עברי. הם שלחו אמבולנס לכפר, קיבלתי טיפול רפואי וחזרתי הביתה. כעבור כמה ימים זימן אותי המושל הצבאי והחזיר לי את תעודת־הזהות אבל לא את תעודת־העיתונאי שלי.

מצה"ל נמסר ל„על המשמר", כי על נאיף אל־השלמון להתלונן במשטרה, ומבחינתם הוא אינו עיתונאי כי אין לו תעודה מטעם לשכת העיתונות הממשלתית.

המשכים

האוצר והבריאות קרובים

(המשך מעמוד ראשון)

לרופאים, ובכך יבוא הקץ על השביתה הממושכת בבתי החולים.

הצדדים אמורים להתכנס היום פעם נוספת, וזאת כדי לנסות ולסכם את הנושאים ששנויים במחלוקת. שרת־הבריאות הודיעה שהיא מקווה שאכן יהיו סיכומים בפגישה שתתקיים היום וציינה שאם סיכומים אלה לא יתקבלו, יהיה על רה"מ יצחק שמיר להתערב אישית בסכסוך.

ספק אם הרופאים יקבלו

למרות האופטימיות שהובעה לאחר הפגישה, הביעו גורמים בכירים הקשורים למו"מ עם הרופאים הסתייגויות מהאווירה האופטימית שהשתררה ביומיים האחרונים. לדבריהם יש סיכויים מועטים בלבד שהרופאים יקבלו את סולם התעריפים אשר יוצע להם ע"י הממשלה וקופ"ח. המקורות אמרו שהרופאים המנהלים את המאבק, הם ברובם רופאים בכירים, שאינם מגלים גמישות כלשהי ודורשים תוספות גדולות מאוד. לדבריהם, רוב הרופאים הבכירים האלה מנהלים גם פרקטיקה פרטית, והכנסותיהם בתקופת השביתה גדלו מאוד עקב טיפולים פרטיים.

לא תשלום אחיד

פקידים במשרד האוצר אמרו לכתבנו כי למעשה נציגי קופ"ח הם שיציגו את הסיכומים שהושגו אתמול בפני רופאי הקופה, ובמידה שהרופאים האלה יסכימו תסלל הדרך לסיום השביתה. מדובר על סולם תעריפים אשר לוקח בחשבון את סוג הניתוח ואת רמת־מומחיות הרופא המבצע. בכל מקרה, אמרו הפקידים, לא יהיה תשלום אחיד לכל הרופאים. גם לאחר שיסוכמו התעריפים יהיה צורך לקבל את הסכמתם של הסקטורים האחרים במערכת הבריאות, האחיות ועובדי המינהל והמשק. כן יהיה צורך לדון על המימון התקציבי של המבצע בין נציגי האוצר לנציגי משרד הבריאות.

שר־האוצר, משה ניסים אמר בסיום הפגישה: „היתה התקדמות חשובה בדרך לסכום העניין. מקווה לסיים היום. אנחנו דואגים גם לתגמול לרופאים, גם לקיצור התורים וגם לשמירת המשק מפריצת מסגרות". שרת הבריאות אמרה כי היא מקווה מאוד שהיום יסתיים הדיון, כדי שאפשר יהיה לפתוח במו"מ עם הרופאים ויתר העובדים ולהתחיל בנתוחים. היא מקווה שהרופאים לא ימהרו לשלול את ההצעה לפני שישמעו את הפרטים.

הרופאים: עוד תרגיל

בתוך כך הגדיר ד"ר יהושע וייסברוט יו"ר ארגון רופאי המדינה את סיכום ישיבת השרים של אמש כ„תרגיל ביחסי צבור של הגורמים שהביאו לתור האינסופי לניתוחים".

הודעת שובתי־הרעב

חברי הכנסת שובתי הרעב פרסמו הלילה, סמוך לחצות, את ההודעה הבאה: „אנחנו מעריכים את קריאתו של שר־האוצר אלינו להפסיק את שביתת הרעב, אך לצערנו אין ביכולתנו להענות לקריאת השר בשלב זה. אנו מביעים סיפוק על ההתקדמות שחלה במו"מ, ושואבים עידוד מן הדחיפות שבה מתנהלים הדיונים. אך המשבר עדיין נמשך, וגם המאמץ המיוחד שלנו חייב להמשך לפי שעה.

ח"כ גרוסמן חשה ברע

(המשך מעמוד ראשון)

גרוסמן לצורך בדיקות.

ממשלה בהליכי פירוק

היום השני לשביתת הרעב של חברי הכנסת היה גדוש בפעילות. לבד מפעילותם השוטפת בכנסת קיימו השובתים פגישות עבודה עם נציגי הרופאים והאחיות. חברי הכנסת הרגישו כדבריהם, כי מאבקם נועד קודם כל להציל את התמוטטות הרפואה הציבורית והם אינם משלים את עצמם כי יוכלו להשיג במאבקם פתרון מידי למשבר במערכת הבריאות. „הממשלה הזאת אינה מסוגלת לפתור בעיות לטווח הרחוק", אמר ח"כ יוסי שריד, „בשלב זה אנו נאבקים לפתרון של טלאים. פשוט אין לנו ברירה אחרת — יש לנו ממשלה שמצויה בהליכי פירוק". ח"כ אמירה סרטני הוסיפה: „אני חושבת שמשהו השתנה בגישתם של הרופאים והאחיות. לדעתי הצלחנו להבהיר להם שכרגע אין תכלית במלחמה עד הסוף, אבל חשוב מאוד למצוא פתרון זמני לבעיות הבוערות".

הבלדה על ד"ר רוזנברג

בין הבאים להזדהות עם חברי הכנסת השובתים היה גם פרדי ג'ון לסנר, שלדבריו הוא התשובה הישראלית לבוב דילן וללאונרד כהן. פ.ג'. לסנר שר לחברי הכנסת בלדות מיוחדות אותן חיבר במיוחד לכבודם. הנה למשל שורות נבחרות מ„הבלדה על מיסטר רוזנברג": ד"ר רוזנברג עבד כמו סוס / כל זאת ללא היסוס / כל יום תורנויות / עד לשעות הקטנות / אפילו בשבתות / בשביל אלף שקלים / עבדתי עשר שנים?! / אז קדימה שביתה.

תמיכה מאגודת הסופרים

„אגודת הסופרים העברים מביעה בזאת את תמיכתה המוסרית המלאה בשביתת הרעב של חברי הכנסת המבטאת את הזדעזעותנו מן הנעשה בשירותי־הרפואה בארץ והמוקיעה לעיני כל את העדר הרגישות ההומאנית לסיבלם של אלפי חולים במדינה. אנו קוראים לממשלת ישראל לסיים פרשה עגומה זו לאלתר כדי שלא נימצא נכלמים בפני העולם כולו ובפני עצמנו" — כותבת האגודה.

לאוהל זה הגיעו משלחות רבות של רופאים, אחיות, אישי ציבור ואורחים, כדי להביע הזדהות במאבקם של חברי הכנסת השובתים רעב במטרה להשיג פיתרון מהיר למשבר במערכת הבריאות. אתמול הגיעו קבוצות נציגי אחיות הקהילה בישראל המייצגות כ־12 אלף אחיות ברחבי הארץ.

חברים ערבים מסתייגים מצעדו של ח"כ ותד

יורם בר

קבוצה של חברי מפ"ם ערבים פירסמה אתמול תגובה על פרישת ח"כ ותד מהמפלגה והצטרפותו לחד"ש.

„אנו החתומים מטה, חברי מפ"ם הערבים, מסתייגים מצעדו של ח"כ מוחמד ותד ומנימוקיו הנוגדים את המציאות המוכרת לחברים הערבים במפ"ם. אנו מתייחסים בחומרה לצעדו זה אשר אינו משקף נכונה את עמדות מפ"ם כמפלגה יהודית ערבית, אשר נאבקה תמיד למען שוויון ושלום הבנויים על בסיס של כבוד הדדי בין שני העמים ועל הכרה הדדית בזכויותיהם במולדתם המשותפת. כעדות לאופייה זה של מפ"ם אנו מביאים קטע מנאומו של ח"כ ותד בוועידה העשירית של מפ"ם 6.5.88 תל־אביב:

„מי שרוצה, מי שליבו נתון לשלום, מי שערך השוויון יקר בעיניו, שיבוא למפ"ם, זו מפלגה מכובדת ומסגרת מכובדת. הננו רואים שחבר יקר שגדל בתנועתנו ובשורותינו לאחר נסיונות לא מעטים, הגיע למסקנה נכונה שביתו עם מפ"ם וברוך הבא וואליד צארק, ברוך הבא מחדש לשורותינו אתה וחבריך כן תרבו כי זה הפתרון הנכון".

אלה הם דברי ותד בוועידת מפ"ם לפני שישה שבועות. חתומים: ואליד צארק, חסין פארס, מועמדו של מפ"ם ברשימתו לכנסת במקום השלישי, מופרג' סאלח, אנוואר אל־זואנ, עבד אל־לטיף יונס, מוחמר ארתיים, אדריס מואס, יוסף חורי, גמאל כנעה, פאטמה מסראווה.

מתקפת חיוכים בפולין

גורבאצ'וב ורעייתו ראיסה מציגים בובה פולנית שקיבלו מילדים שקיבלו את פניהם בנמל־התעופה של וארשה, בהגיעם אתמול לביקור בפולין. משמאל: גורבאצ'וב סוקר משמר־כבוד בחברת מארחו, מנהיג פולין יארוזלסקי, בנמל התעופה של וארשה. (תצלומים אי. פי.)

גורבאצ'וב מציע ועידה אירופית על צימצום הנשק הקונבנציונלי

רויטר, סי"ץ

וארשה. — מנהיג בריה"מ, מיכאיל גורבאצ'וב הציע אתמול בוארשה לכנס ועידת פסגה פאן־אירופית, כדי להפשיר את הקיפאון בין מזרח למערב בעניין צמצום הנשק הקונבנציונלי ביבשת אירופה.

בנאום בפרלמנט הפולני, הציע גורבאצ'וב לסלק מטוסי־קרב סובייטיים ממזרח־אירופה, אם יסולקו המטוסים האמריקניים מדגם „אף־16" מבסיסיהם בספרד ולא יועברו לאיטליה.

„ייתכן שיהיה זה נכון לקיים ריקאוויק פאן־אירופית, כלומר, פגישה של כל מנהיגי אירופה, כדי לדון בשאלה אחת: איך לשבור את מעגל הקסמים ולפתוח בתזווה בתחום צמצום הנשק המקובל" — אמר גורבאצ'וב.

בהגיעו לוארשה, נפגש אתמול גורבאצ'וב עם מאות פולנים מחייכים ברחובות העיר והכריז: „אנו נמצאים על סף פיוס גדול ושיפור יחסים מקיף בין פולין לבין בריה"מ".

כבר ברגעים הראשונים לביקורו הרשמי בפולין, פתח גורבאצ'וב ב„מתקפת שיכנוע וחיוכים", שמטרתה להוכיח, כי הקרמלין מעוניין מאוד ברצון הטוב של בני־העם הפולני.

„אף־על־פי שרק עתה נחתתי על אדמתכם, יכול אני ללמוד מארשת פניכם ומהבעת עיניכם, כי רוחשים אתם ידידות כלפינו" — הוא אמר לקהל, בעת הפסקה קצרה במסעו מנמל־התעופה לבירת פולין.

בתוך שעתיים מאז הגיע, ירד גורבאצ'וב אל העם חמש פעמים, נישק ילדים ולחץ בחמימות את ידי הוריהם. בעומדו לצד אשתו, ראיסה, הניפו לעומתו רבים את ספרו „פרסטרויקה", בשפה הפולנית, שנהפך רב־מכר בפולין, כמו ברוב ארצות המערב.

„אנא חתום על זה, מיכאיל סרגייביץ'" — אמרה אשה שניצבה לידו, והגישה לו את הספר, והמנהיג הסובייטי נענה בחיוך רחב וחתם, כשעור הקהל סביבו מוחא כפיים.

„יש לו גישה ישירה שאנו מאוד מעריכים. אנו רואים, כי הוא מבטא משהו חדש" — אמרה אשה מקומית לכתבים.

כלי־התקשורת הפולניים קידמו את גורבאצ'וב בברכה ובחמימות והסתפקו בציון שמו הפרטי. „בואך לשלום מיכאיל" — היתה כותרת טיפוסית.

ביקור גורבאצ'וב בפולין יימשך שישה ימים ובמהלכו תיערך גם ועידת פסגה של מדינות ברית וארשה.

מקורות בוואשה הביעו את ההשערה, כי גורבאצ'וב יודיע על פינוי חלק מהחיילים הסובייטיים ממזרח־אירופה.

סוכל ניסיון להבריח נשק מפלסטיק לערב הסעודית

כוויית.— שלטונות המכס הסעודיים סיכלו באחרונה ניסיון של קבוצת עולי־רגל להחדיר נשק חם, עשוי פלסטיק, לערים הקדושות לאיסלאם — מכה ומדינה — מסר אתמול כתב־העת הכוויתי „אל־ראי אל־עאם".

בידיעה נאמר, כי כלי־הנשק הוסתרו בארגז־קרח והיה קשה לגלותם בבדיקות רנטגן במעברי־הגבול. המקורות לא ציינו את מוצאם של עולי־הרגל ואת מספרם.

● „החייל מס' 1 בצה"ל" — כך כינה אתמול שר־הביטחון, יצחק רבין, את הרמטכ"ל החמישי, רב־אלוף חיים לסקוב ז"ל, בקבלו את ספר „לסקוב", ביוגראפיה של אחד מבוני צה"ל.

ריגן: נפצה משפחות ה„איירבוס" מרצוננו הטוב ולא מתוך חובה

„ניוזוויק": מפקד הכוח הימי במפרץ אישר ירי הטיל שהפיל את המטוס

איי. סי., סי"ץ

וושינגטון.— הנשיא רונאלד רייגן הודיע אתמול על כוונת ממשלו לפצות את המשפחות של 290 קורבנות ה„איירבוס" האיראני, שהופל ב־3 ביולי, בטעות, במפרץ הפרסי.

הודעת הבית הלבן מדגישה, כי הפיצויים, שגובהם לא נקבע עדיין, ישולמו למשפחות הנספים ולא לממשלות, מתוך רצון טוב ולא מתוך חובה או חיוב חוקי, ולמרות שהנשיא ממשיך להחזיק בעמדתו, כי פעולת המשחתת „וינסנס", שהפילה את המטוס, היתה פעולה הגנתית מוצדקת.

השבועון האמריקני „ניוזוויק" מסר אתמול, כי קפטן ויליאם רוג'רס, מפקד „וינסנס", קיבל רשות לפתוח באש ממפקד הכוחות הימיים האמריקניים באיזור. ארבע דקות לפני שפתח באש לעבר המטוס, פנה הקברניט רוג'רס אל תת־אדמירל אנטוני לס, מפקד ה„קורונדו", אוניית־הפיקוד של הצי האמריקני במפרץ, ודיווח לו על המצב, כותב העיתון. רוג'רס פנה אל הממונה עליו על אף העובדה, שההוראות המתייחסות לפתיחה באש במפרץ, מאז הותקפה הפריגטה „סטארק" על־ידי מטוס עיראקי, במאי 1987, אפשרו למפקד האונייה להחליט בעצמו אם לירות לעבר המטוס. תת־האדמירל לס אישר לקברניט שהוא רשאי לפתוח באש, מציין העיתון.

במאמר שמתפרסם באותו גיליון של „ניוזוויק", מביע הנרי קיסינג'ר, שהיה שר החוץ האמריקני, את הדעה, כי טרגדיה זו נותנת לארה"ב הזדמנות לפתוח בדו־שיח עם איראן והיא עשויה לאפשר מציאת דרכים לסיום המלחמה בין איראן לעיראק. קיסינג'ר מייעץ לממשל האמריקני לשלם פיצויים למשפחות השכולות, לפני שיגיש תוכנית שלום באיזור ויחדש, בדרך של מו"מ סודי, עם טהראן.

עיתון ברוכאי טוען, כי הקופסה השחורה של ה„איירבוס" נמצאה לפני יומיים. לעומת זאת אמר אתמול מפקד חיל הים האיראני, כי ייתכן שהקופסה השחורה הושמדה, אולם החיפושים נמשכים.

● אתונה.— התנועה האווירית בשמי יוון תשותק בעקבות שביתת רעב ושינה לתקופה בלתי־מוגבלת, שהכריזו פקחי־האוויר היווניים. הם מוחים נגד צווי־הריתוק שקיבלו ותובעים מהשלטונות להיענות לתביעות־השכר שלהם.

● בתי־החרושת ביאריבאן, בירת ארמניה, לא פעלו אתמול, לאחר שהתושבים החליטו, בעצרת־עם המונית, להמשיך בשביתה הכללית שהחלה לפני שבוע, בתביעה שחבל נגורנו־קארבאך יסופח לרפובליקה הארמנית.

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 11.7.88

	היחידה	בנקנוטים: קניה	בנקנוטים: מכירה	העברות והמחאות: קניה	העברות והמחאות: מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.7036	1.7249	1.7157
דולר אמריקני	1	1.58	1.66	1.6179	1.6381	1.6290
מרק גרמני	1	0.86	0.90	0.8786	0.8895	0.8847
לירה סטרלינג	1	2.70	2.82	2.7440	2.7782	2.7659
פרנק צרפתי	1	0.25	0.27	0.2614	0.2646	0.2630
ין יפני	100	1.19	1.25	1.2124	1.2275	1.2218
גולדן הולנדי	1	0.76	0.80	0.7803	0.7900	0.7849
פרנק שוויצרי	1	1.04	1.09	1.0547	1.0679	1.0633
כתר שבדי	1	0.25	0.26	0.2560	0.2591	0.2576
כתר נורווגי	1	0.24	0.25	0.2420	0.2451	0.2438
כתר דני	1	0.23	0.24	0.2304	0.2333	0.2324
מרק פיני	1	0.36	0.38	0.3699	0.3745	0.3725
דולר קנדי	1	1.32	1.38	1.3399	1.3566	1.3471
דולר אוסטרלי	1	1.24	1.33	1.2826	1.2986	1.3907
ראנד דר' אפריקני	1	0.41	0.57	0.6847	0.6932	0.6897
פרנק בלגי	10	0.41	0.43	0.4190	0.4243	0.4227
שילינג אוסטרי	10	1.23	1.28	1.2479	1.2635	1.2575
לירה איטלקית	1,000	1.16	1.23	1.1839	1.1987	1.1938

פקודת החברות (נוסח חדש)

הודעה על קבלת החלטה מיוחדת

(לפי סעיפים 26 ו־28 לפקודת החברות (נוסח חדש) התשמ"ד 1984)

החברה טל רגבים יצוא יבוא וסחר (1987) בע"מ

ח.פ. 51־118195־0

החברה טל רגבים יצוא יבוא וסחר (1987) בע"מ מתכבדת להודיע כי ביום 11.7.88 באסיפה כללית שלא מן המנין נתקבלה ההחלטה לפיה יוסף לסעיף המטרות בתזכיר החברה מטרות המאפשרות לחברה לעסוק בעסקי ניהול וייעוץ לסוגיהם השונים, וכן חשבונאות ומיסוי.

איתן שנהר, עו"ד, יו"ר האסיפה

ניצול ממגדל הקידוח: יומיים לפני האסון דיווחתי על דליפת גז

אברדין. — ניצול מאסון אסדת־הקידוח הבריטית בים הצפוני אמר אתמול, כי דיווח על דליפת גז יומיים לפני ההתפוצצות והדליקה, שגרמו בשבוע שעבר למותם של 166 איש.

בוב באלאנטין, אחד מ־64 הניצולים מהאסון במגדל הקידוח „פייפר אלפא", אמר, כי הודיע לקציני הבטחון על דליפת גז בתא מתקני החשמל, שבו היו הציוד החשמלי ומכשירי מיזוג־האוויר. בעלי מגדל הקידוח הכחישו כי קיבלו הודעות כלשהן מסוג זה.

באלאנטין, שעבד 16 חודש על הפלטפורמה, אמר לעיתונאים: „עבדתי בתא מתקני החשמל, ליד תא השימור. דיווחתי על ריח של גז. הממונים על הבטיחות נכנסו והורו לנו לפנות את התא עד שייערכו בו בדיקת גז".

עוד מסר באלאנטין, חשמלאי בן 45, כי העובדים נצטוו לשוב לעבודתם כעבור 30 דקות, מכיוון שלא היה עוד גז במקום, אך הם היו מסוגלים עדיין להריח ריח קלוש של גז.

עיתון יווני: ישראל פתחה במסע השמצה נגד ר"מ יוון

ז'אן כהן, יוון

אתונה. — עתונאי יווני ידוע, ספירוס קאראצאפריס, טען במאמר שפורסם אתמול בעתון „אלפתרוטיפיה", כי ישראל פתחה במסע השמצה נגד ראש ממשלת יוון, אנדריאס פאפאנדריאו.

העתונאי טוען, כי מערכה זו מאורגנת על־ידי משרד החוץ הישראלי, בידיעתו של שר החוץ שמעון פרס, והיא נועדה ללחוץ על יוון להכיר בישראל. המשך המערכה יתנהל באמצעות פרסומים באירופה וביוון, ויהיה מכוון אישית נגד פאפאנדריאו ולא נגד מפלגתו הסוציאליסטית השלטת.

העתונאי טוען, כי ישראלים כבר פנו לעתונאי יווני מן האופוזיציה וביקשו ממנו לנצח על מערכה זו — אך הוא סירב. כן נאמר, כי היתה פנייה גם לידידה לשעבר של ראש הממשלה, והציעו לה סכום כסף ניכר כדי שתפרסם את זכרונותיה, אך גם היא סירבה.

בתגובה על כתבה זו, אמר הנציג הדיפלומטי של ישראל ביוון, השגריר משה גלבוע: „סיפור זה הוא זדוני וחסר־שחר ישראל, שר החוץ או משרד החוץ לעולם לא יעלו על דעתם להשמיץ אישית ראש ממשלה של מדינה שעמה יש חילוקי־דעות, תופעה שהיא נורמלית בין מדינות."

עז שאכלה לחם צר הכניסה את מובארק ללחץ

רויטר

קאהיר. — עז צנומה, שלעסה פיתות ישנות בשביל צר בכפר השוכן בדלתא של הנילוס, עוררה את זעמו של נשיא מצרים, חוסני מובארק, שאמר כי היה זה „מחזה מביש".

מובארק קרא ל־35 מיליון אורחי המדינה להפסיק את בזבוז המזון. הבעיה היא, שלחם, הנהנה מסבסוד ממשלתי משמעותי, זול יותר ממזון לבהמות.

לא קיים כל אומדן רשמי של כמות הלחם המתבזבזת, אך מומחים אומרים, כי 30 עד 40 אחוז מהלחם במצרים משמשים מזון לעזים או מתבזבזים בדרך אחרת.

„יותר זול להאכיל את הבהמות בלחם, מאשר להשתמש לצורך זה במספוא, העולה הרבה יותר וקשה להשיגו" — אמר החקלאי אסאם מוחמד אחמד.

הנשיא מובארק גילה, כי מצרים צורכת יותר חיטה לגולגולת מכל מדינה אחרת בעולם. הוא הזכיר, כי ממוצע הצריכה השנתי של קמח לגולגולת הוא 200 ק"ג במצרים, לעומת ממוצע כלל־עולמי של 55 ק"ג. לאור העובדה שאוכלוסיית מצרים גדלה בקצב של מיליון נפש מדי שמונה חודשים, עושה הממשלה מאמצים לצמצם את הבזבוז ולהגדיל את ייצור החיטה.

החאפ הגדול של כלבי הים בנורווגיה

אוסלו. — מאות אלפים כלבי־ים רעבים פלשו לחוף הצפוני של נורווגיה ורוקנו את הים מדגים.

יאן אינגבריגטסן, העומד בראש שירותי הדייג באיזור הצפוני ביותר של נורווגיה, תיאר את פלישת כלבי־הים כאסון אקולוגי וכלכלי. החוקר קרל אינה אוגלאנד, מהמכון לביולוגיה ימית שבאוניברסיטת אוסלו, ציין, כי פלישת כלבי־הים לחבל פינמארק היא אסון גדול בהרבה מחדירת האצות שאירעה באחרונה בחוף הדרומי של נורווגיה. לדברי החוקר, יש להניח שמספר כלבי־הים שפלשו לאיזור מגיע לכמיליון.

ריכוזים גדולים של כלבי־ים פלשו מדי פעם לחופי פינמארק, למן 1978, אך מעולם לא לבשה הפלישה ממדים כאלה.

מזדהים עם חברי־הכנסת השובתים הרעב

למען שיקום מערכת הבריאות הציבורית

✦

חברי קיבוץ שובל

על היום 12.7.88

שלמה סלוצקי

בין חברי „יש גבול", יש כיום הטוענים, ששורש כל הרע, כולל בקשת החקירה שהוגשה מטעם היועץ המשפטי לממשלה לראש אגף החקירות כנגד מפיצי „פנקס שרות 2" החתום על־ידי התנועה, נעוץ באותה הסיבה שהפכה את התורה שבעל־פה למישנה קשוחה ומנותקת.

כך קרה כנראה גם עם משנת עצורי „יש גבול" שסירבו בזמנו לשרת בלבנון וכיום מכריזים, כי יסרבו לקחת חלק בדיכוי ההתקוממות והמרי „בשטחים הכבושים". כל עוד עברו עדויות ה„ותיקים", שכבר היו בכלא, מפה לאוזן, יחד עם השמועה שכלא צבאי אינו גולג סוביטי — הכל היה בסדר.

כל עוד בשיחות פנים אל פנים סיפר איש לחברו שכדאי להודיע מראש למפקד היחידה על ההחלטה לסרב, כדי לאפשר לו לחפש תעסוקה חילופית — הכל היה שפיר. כך גם כאשר האחד תיאר לחברו את העובדה, שכל עוד ישפטו על־ידי מפקדיהם ולא על־ידי בית־דין צבאי. אלא שמרוב התלהבות חשב מישהו ב„יש גבול", שחייבים לכתוב את התורה שבעל־פה ועשה זאת, באישור התנועה כנראה. התוצאה — „פנקס שרות 2". פנקס כיס, אסתטי, המכוון להוריד מתח וחרדה מפני שהחליט על הצעד. מטרתו לא לשכנע לסרב, שהרי לדעת אנשי „יש גבול", מימים ימימה, זוהי החלטה אישית שהתנועה רק נותנת לה ביטוי ציבורי.

הפנקס היה מצוי בשוק צרכניו כבר כחודש עד שהחליט היועץ המשפטי לממשלה, בעקבות יריעה עיתונאית, לערב את השב"כ בפעולות נגד תנועת „יש גבול". פעולה זו של היועץ המשפטי נוגדת את העיקרון שחשד לעבירות חוק בתחומי הקו הירוק מופקד כולו בידי המשטרה. היא גם נוגדת את המדיניות שעל פיה נהג עד כה — שהפרות החוק של מי שמסרב לשרת מעבר לקו הירוק או לבצע פעולות מסויימות מטופלות על־ידי שלטונות הצבא.

גבולות המצפון

החלטתו של חריש קוממה משפטנים ואישי ציבור, אשר אינם נימנים עם תומכי „יש גבול", אך עירוב השב"כ העמיד אותם על הרגליים האחוריות. ח"כ שולמית אלוני פנתה באופן פומבי לחריש, ואמרה בין היתר: „סרבני מצפון, מעצם מהותם, אינם אנשי טרור ואין הם מתכננים פיגוע בזולתם. הם מכריזים על דעותיהם בפומבי, כדי לעורר את דעת הקהל לאמיתותיהם ומוכנים לשאת בתוצאות סרבנותם, אם אכן יש בה עבירה על החוק. כך פעלו פרופ' אנדרי סחרוב וחבריו בבריה"מ, כך פועלים לבנים בדרום־אפריקה נגד האפרטהייד וכך נהגו הצרפתים שהתנגדו לדיכוי האלים באלג'יריה. חברה, שבה היועץ המשפטי לממשלה והתביעה הכללית מגוננים מצד אחד על הסדרים פוליטיים המשחררים רבבות בחורי ישיבה מכל שירות, ומצד אחר, הם משסים את השירותים החשאיים בחיילים ובקצינים פטריוטים, אשר מצפונם שולל מהם דיכוי עם אחר בשטחים שהם מחוץ לתחום השיפוט של ישראל, והמוכנים לשבת בכלא בשל כך — חברה כזו חייבת לבחון את עצמה אם היא עדיין חברה חופשית, שבה האדם בן־חורין".

„אכן היתה פנייה לראש אגף החקירות במשטרה לחקור את מפיצי „פנקס שרות 2" של „יש גבול". חוזר שיש בו עצות כיצד להתמודד עם הסירוב לשרת בשטחים". מסרה בשיחה ל„על המשמר" דוברת משרד המשפטים את גרסתם על כוונות היועץ המשפטי, והוסיפה — „לדעת היועץ, יש במסמך לכאורה ניסיון לשידול או עידוד שלא לבצע פקודה חוקית. החשד מתרכז במיוחד בנספח המצורף לפנקס, ואשר תחת הכותרת: „יש גבול לדיכוי" מכריז בין היתר: „אנו, חיילי מילואים בצה"ל, מודיעים כי לא נוכל לשאת יותר בנטל השותפות והאחריות להידרדרות מוסרית ופוליטית זו. אנו מכריזים בזה, כי נסרב לקחת חלק בדיכוי ההתקוממות והמרי בשטחים הכבושים". הנספח מזמין אנשים לחתום עליו ולשלוח אותו לע"ד כ"ס.

קרדום לחפור בו

לדעת היועץ המשפטי — „יש כאן קריאה להשתמטות משירות צבאי כחוק, שהיא עבירה על החוק לפי סעיף 109 בחוק העונשין תשל"ז 77, גזר־הדין לעבירה זו הוא שנה עד חמש שנים. הצבא הוא שירות א־פוליטי ונתון למרות הממשלה והמוסדות הנבחרים, לא ניתן להפוך את השירות הצבאי לקרדום לחפור בו, או להכתיב לממשלה אלו פעולות לבצע".

לשאלה — מהו אופי המעורבות של השב"כ בחקירה — השיבו מטעם היועץ המשפטי לממשלה, שמדובר „בסתם סיפור" שנופח מעבר לכל פרופורציה. מדובר רק בהעתק של המכתב שנשלח לראש אגף החקירות וגם לשב"כ.

לשאלה — מדוע — השיבו: „פשוט, מבחינה פורמלית היה חייב היועץ המשפטי לשלוח העתק לשב"כ, כי זהו הגורם אשר היפנה את תשומת לבו לעניין, כאשר שלח לעיונו את פנקס השירות עם המלצה לחקור את מפיציו".

— האם בכל זאת מעורב השב"כ בחקירת הנושא, כמי שהיפנה את תשומת ליבו של היועץ?

דוברת משרד המשפטים: „תשובה הוראית היא לא. החוקרים היחידים הם אנשי סגל החקירות של המשטרה".

בתגובה לדברים של היועץ המשפטי אמר דובר „יש גבול" רונן שמיר, כי תנועת „יש גבול" הינה תנועת מחאה המבקשת לבטא את מצוקתם של אזרחים־חיילי מילואים, המעורבים עמוקות בחיי המדינה ואשר מציאות הכיבוש עומדת בסתירה לערכים הדמוקרטיים אליהם הם שואפים. חברי „יש גבול" נשבעו להגן על שלומה ובטחונה של ישראל והם נאמנים לשבועה זו. „יש גבול" פועלת במסגרת החוק, איננה מטיפה לסרב לשרת בצה"ל, ואינה מעודדת הפרות חוק. היא שמה לה למטרה לתת ביטוי פומבי לאקט האישי והבלתי תלוי של חבריה, ורואה בסירוב אמירה אזרחית מיוחדת במינה הכרוכה בנכונות לשאת תשלום אישי כבד".

לגבי העברת הנושא לשב"כ, הוסיף דובר „יש גבול": „מתגובתו של היועץ המשפטי עולה הטענה התמוהה, כי הוא הורה למשטרה לחקור את מה שכבר נחקר ממילא על־ידי השב"כ. יתירה מזו, תגובה זו הינה מדאיגה ביותר. האם ישראל מבקשת להידמות לאותן מדינות בהן מעורבת המשטרה החשאית בפעילות נגד תנועות פוליטיות לגיטימיות? אנו מבקשים להבהיר, כי „יש גבול" פועלת במסגרת החוק. פעילותנו גלויה וידועה לעין כל, ועל כן אנו מצפים, כי היועץ המשפטי יחזור בו מההודאה שכל כולה נועדה להפחיד ולהרתיע אנשי מצפון נוספים", סיים הדובר.

העברתו של חריש את „פנקס שרות 2" לשב"כ נחשבת פעולה פורמלית, אומרים במשרדו. „אנו פועלים במסגרת החוק" — טוען מנגד דובר תנועת „יש גבול"

חריש • קומם משפטנים

שער „פנקס שרות 2" • מתורה שבעל־פה למשנה קשוחה

להכיר כדי להתקרב

„מקומה של הספרות הערבית בישראל" — בדיון ב„צוותא"

ורד לוי

ב„דיזנגוף סנטר" העיף מישהו לבנת־בניין על עוברים ושבים ברחוב, זמן לא רב אחרי שהושלכו ממש באותו מקום, כמה בקבוקי תבערה. הפסימיסטים בלעו את הכותרת „האינתיפאדה הגיעה לתל־אביב" וחזרו לגלגל את המחשבה על אריזת המזוודות.

זרוע ההתקוממות אולי הגיעה לדיזנגוף, אבל בתל־אביב נמשך גם הדו־שיח. עוד מדברים — נציגים שפויים שלנו ושלהם — ויוצרים את הרושם שלא הכל אבוד.

הנה מה שתועד בפנקס, שלשום, במועדון „צוותא", בערב על „מקומה של הספרות הערבית בישראל". המפגש נערך לרגל הוצאתם של הספר „חיילים של מים" (הוצאת „הקיבוץ המאוחד", „סימן־קריאה" ו„מעריב") וגליון מיוחד של „פוליטיקה" המוקדש כולו לערביי ישראל.

הסופר אמיל חביבי הביע התפעלות מן ההתעניינות הרבה, שגילה הציבור היהודי בכתביו. „לא ציפיתי לרמה כזאת של התעניינות. היא גבוהה יותר מאשר בקרב הציבור הערבי", אמר. חביבי הוסיף, כי זוהי ההוכחה הטובה ביותר לכך, שיהודים וערבים יכולים לחיות יחד. בהתייחסו לתרגום מעברית לערבית ולהיפך, ציין שבהשוואה לתרגומים מערבית לשפות אירופיות, מצליחה העברית להעביר בצורה מדויקת ואותנטית את הכתובים בערבית. „שתי השפות נולדו מאם אחת, יש ביניהן קירבה גדולה והרבה מאוד דברים משותפים, לא רק המולדת...", אמר חביבי.

הסופר והמשורר נעים עריידי דיבר על מה שכינה — „פריחת היצירה הערבית בארץ בעשור האחרון". לדעתו, האוכלוסייה הערבית היום שונה לחלוטין בתפיסת־עולמה וברמת יצירתה מזו של 48'. „הדור הערבי הצעיר הוא משכיל, אינו מנותק מתרבות הארץ, ועם זאת גם אינו מנותק מההתפתחות התרבותית במדינות ערב", הסביר. לדבריו, במישור הפוליטי יש היום, יחסית לתקופה ההיא, חופש רב ועשרות כתבי־עת ועיתונים ערביים חדשים יוצאים לאור.

נעים עריידי קבל על היעדר ביקורת ספרותית ערבית רצינית. „כל מי שרוצה, מוצא היכן לפרסם שירים וסיפורים, לאו דווקא ברמה מתקבלת על הדעת", טען. עם זאת הוסיף, שלדעתו תופעה זו עדיפה על מצב של בצורת ספרותית, וכי מה שמתרחש היום בארץ ראוי להגדרה — שפע של יצירה ערבית מקורית.

הסופר יורם קניוק קרא ליוצרים הערבים והיהודים להתוודע יותר — אלה ליצירות אלה. „ישנה מערכת יחסים עמוקה ומורכבת בין סופרים יהודים וערביים בארץ", אמר קניוק, „אבל צריך להכיר יותר, לקרוא יותר, להתעניין יותר, מפני שככל שנדע יותר, כך גם נתקרב."

ירון לונדון, שהחליף בדיון את יוסי שריד, התוודה על כך שאינו דובר ערבית. „זוהי בושה גדולה והאשמה כולה שלי", אמר לונדון. הוא העלה על נס את כשרונם של חביבי, עריידי, סיהאם דאוד ואחרים, הכותבים לדבריו בכישרון רב כל־כך, גם בעברית וגם בערבית. הוא ציין את החשיבות הגדולה, שהוא רואה בהוצאת גליון „פוליטיקה" האחרון, אשר נכתב כולו בידי יוצרים ערביים. „סוף סוף אנו נותנים למחברים הערביים לדבר בעד עצמם, מבלי להזדקק לשירותיהם של מתווכים ערביסטים שונים", אמר.

המשוררת סיהאם דאוד חלקה על התלהבותו של לונדון והביעה ביקורת קשה על המאמר המסכם, פרי עטו של המשורר נתן זך. „למיטב ידיעתי, גם זך אינו דובר ערבית", טענה סיהאם. „הוא כתב ביקורת לא מדויקת, הגיע למסקנות לא נכונות לגבי הכתיבה הערבית וכל המאמר הזה אינו במקומו. איך הוא בכלל מרשה לעצמו?" שאלה.

הסופר יורם קניוק נחלץ להגנתה: מבלי להיכנס לשאלה, אם זך צודק או לא — הרי שעצם התופעה, בה משורר יהודי כותב ביקורת ספרותית על יצירה ערבית, שווה את הכל. „זהו כשלעצמו ציון דרך, וכאילו עלינו כיתה ביחסים בינינו", קבע קניוק.

נעים עריידי סיכם את הדיון באומרו, כי כדי שתהיה הבנה, צריך שתהיה קודם לכן ידיעה. הוא שיבח את הוצאת „חיילים של מים", שלדבריו יתרום רבות לראיית הערבי האמיתי בהתמודדות היום־יומית שלו, ולא כדמות פלקטית שטוחה מלאת סמלים. „ככל שנדע יותר זה על זה, נכיר לעומק ונבין כיצד אנו פועלים, מה השונה בינינו ומה המשותף בינינו — כך גם נתקרב ונדע יותר איך לחיות זה עם זה", סיכם עריידי.

על הפרץ

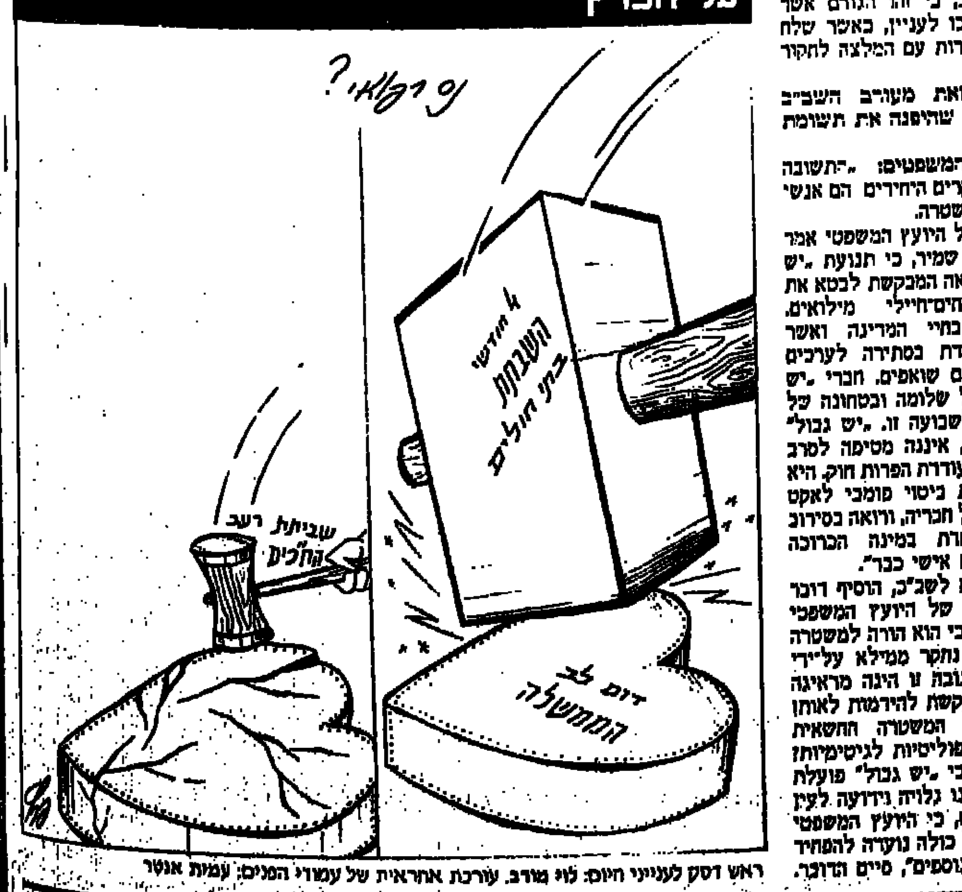

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב. עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

המזה"ת: מירוץ חימוש

צילום: אי.פי.

גדול בכמה מספרים

„עיסקת המאה" בין בריטניה וסעודיה תצעיד את הצבא הסעודי — הקטן והמוגבל בכוח הקליטה וההפעלה שלו — לשנות האלפיים

אורי הורוביץ

עיסקת הנשק, שעליה סוכם בין שר הביטחון הסעודי, האמיר עבדאללה בן־עבד אל־עזיז, לבין שר ההגנה הבריטי ג'ורג' יאנג, הוגדרה על־ידי פרשנים כ„עיסקת המאה", והמסתכמת במאות מיליוני דולרים. במרכזה — אספקת ציוד לחימה לצבא הסעודי בתחומי האוויר, הים והיבשה; ציוד שיענה על דרישות צבא זה גם בשנות האלפיים.

החוזה כולל אספקת מטוסי „טורנדו", המוגדרים כמטוסי יירוט, תקיפה והפצצה, הטובים מסוגם בעולם. כמו כן, אספקת מטוסי תקיפת שריון, שולות מוקשים ומנקי מערכה חדישים מסוג „צ'לנג'ר", וכן בניית שני שדות־תעופה חדישים בסעודיה.

עיסקה זו היא המשך לעיסקת־ענק קודמת, שנחתמה בין בריטניה לסעודיה באמצע שנות השמונים. היא הפתיעה את ארה"ב וישראל ונשמרה בסוד עד חתימתה. הדבר הפתיע את ישראל וארה"ב לפחות כמו במקרה קודם, עת רכשה סעודיה מסין העממית טילי קרקע־קרקע לטווח בינוני וארוך. שתי המדינות לא ידעו על כך, עד שדבר העיסקה פורסם רשמית בסעודיה.

עיסקת הנשק הנוכחית של סעודיה „גדולה עליה," ללא ספק, ב„כמה מספרים". כוחות הביטחון הסעודים כוללים שתי יחידות: הצבא הסדיר, המונה פחות מ־40 אלף חיילים, כולל 4000 חיילים בחיל הים ו־15 אלף חיילים בחיל האוויר. ב„משמר הלאומי" משרתים כ־25 אלף איש, בתוכם בני שבטים בדווים, הנאמנים לבית המלוכה.

האוכלוסייה הסעודית מונה פחות מ־5 מיליון תושבים, שרק כמחציתם יודעי קרוא וכתוב. הנתונים שלעיל מושפעים כנראה מכך, שכן דרושה, הכשרה מינימלית לצבא מודרני. מטוסי האווקס המשוכללים, שרכשו הסעודים ב־85' מן האמריקנים, מוטסים עדיין על־ידי צוותים אמריקנים. יצוין, שמרבית אנשי חיל־הים וחיל־האוויר הסעודים הוכשרו בשנים האחרונות בעיקר בארה"ב, בגרמניה, בבריטניה ובצרפת.

לעיסקת הנשק הסעודית החדשה יש להתייחס בזהירות. מראשית שנות ה־70, ובעיקר אחרי משבר הנפט ב־73' והעלייה החדה בהכנסות הנפט של ערב הסעודית — עד לשיא של רזרבות כספיות של למעלה מ־100 מיליארד דולר (רזרבות שהחלו לרדת בשנים האחרונות לכמחצית, עקב ירידת מחירי הנפט בעולם) — השקיעה סעודיה השקעות־עתק בבניית ערי־צבא ברחבי המדינה: עיר צבאית אחת בכיוון מערב (ישראל) ושתי ערים צבאיות מול אויב אפשרי במזרח — תימן, וצפון איראן.

באותו זמן סעודיה רכשה באופן מאסיבי את מיטב כלי הנשק של המערב, בעיקר מצרפת ומארה"ב. כל עיסקת־רכש כזו לוותה בהערכות פסימיות. וזכורה עדיין פרשת רכישת האווקס, שיצרה מתיחות בין ישראל לארה"ב. זאת בגלל טענת ישראל, ששום מטוס לא יוכל להמריא ממנה, בלי שידעו על כך בסעודיה. גם הפעם נשמעות הערכות פסימיות בישראל, עקב הרכש הסעודי החדש.

השאלה המיידית היא, כיצד תפעיל סעודיה את הנשק שרכשה. הכמויות העצומות, שעליהן מדווחת העיתונות, הן למעלה מכוח הקליטה וההפעלה של הצבא הסעודי הקטן. זאת, עקב מגבלות כוח־אדם מקצועי בסעודיה (רק כדי לסבר את האוזן, אפילו לצורך הפעלת שדות־הנפט מייבאת סעודיה מאות־אלפי פועלים ממקסיקו, קוריאה, ועוד. למעשה, המשק הסעודי המתפתח מבוסס על יבוא פועלים זרים). עקב כך, יתכן מצב שבו סעודיה תשמש „עורף לוגיסטי" למדינות־עימות ערביות. חשש דומה היה בשעתו לגבי לוב, שרכשה מברית־המועצות כמויות נשק מעבר ליכולת־הקליטה שלה.

שר הביטחון, יצחק רבין, התייחס שלשום לסכנה המיידית לישראל מן העיסקה הסעודית, באומרו: „כל רכישה של נשק על־ידי צבא ערבי הינה מסוכנת לישראל", עם זאת, רבין הוסיף, שבראש דאגתה של סעודיה עומד האיום האיראני, ולא הישראלי.

מבקרים שחזרו לאחרונה מסעודיה סיפרו, שמארחיהם הסעודים אמרו להם, שישראל אינה נחשבת איום על הביטחון הלאומי הסעודי. כמו כן, הם רואים כאפשרות ריאלית לפתרון מדיני עם ישראל (הצעות המלך פאהד בזמנו), וכי עיקר חששותיהם הוא מהאיום האיראני.

לפני כחודשיים סעודיה ניתקה את יחסיה הדיפלומטיים עם איראן, על רקע חשש זה. החשש הסעודי משחק לידי אותן מעצמות־נשק עולמיות, שבוחנות עיסקה עם מדינה בעלת רזרבות כספיות גדולות, לפי אפשרות אספקת מקומות־עבודה לתעשיית הנשק שלהן. בניגוד לארה"ב, ובמידה מסוימת גם לבריה"מ — לא עומד לנגד עיניהן מאזן הכוחות במזרח־התיכון.

„עיסקת המאה" בין בריטניה וערב הסעודית תצעיד את הצבא הסעודי לשנות האלפיים. לא ברור כיצד יקלוט צבא זה נשק כה רב ומשוכלל. למרות שהסעודים חוששים כעת יותר מן האיום האיראני מאשר מן האיום הישראלי — נשק בעל יכולת התקפית ברמה כזו בזירה, גורם לצה"ל כאב־ראש לא קטן. ניתן להעביר נשק זה מחזית לחזית במהירות רבה, והאפשרות שנשק זה יופנה בעתיד נגד ישראל — במקרה של עימות כולל עם מדינות־ערב — קיימת.

טייס עברי ב„טורנדו"

„היטלתי שמונה פצצות בלי תנאי ראות, ומהקרקע דיווחו על פגיעות טובות" — משחזר דוד עברי את הטיסה במטוס המשוכלל שתקבל סעודיה

אבי בניהו

מנכ"ל משרד הבטחון, אלוף (מיל.) דוד עברי, טס לפני חודשים מספר במטוס הקרב האירופי „טורנדו", בעת ביקור באחת ממדינות אירופה.

עברי, לשעבר מפקד חיל־האוויר הישראלי, הוא ככל הנראה, הטייס הישראלי היחיד שטס ב„טורנדו". לדעתו, חיל־האוויר הסעודי עומד לקלוט מטוס קרב מתקדם מן השורה הראשונה בעולם: אולם למרות העובדה הזו, אין כל מקום לפאניקה בישראל.

אתמול סיפר לי דוד עברי על טיסתו ב„טורנדו" ועל התרשמותו כטייס וכאיש מקצוע בכיר מן המטוס העומד עתה בראש החרשות:

„ה„טורנדו" מיוצר במספר דגמים ואני טסתי בדגם „ספרייק". זהו מטוס תקיפה לחדירה עמוקה בכל תנאי ראות ומזג־אוויר. המטוס הזה שונה באוויוניקה שלו ובמערכות החימוש. ישבתי במושב האחורי של המטוס, במקומו של מפעיל המערכות (נווט). המטוס הוא טוב מאוד. לכנפיים יש גאומטריה משתנה והן מתכווננות קדימה ואחורה. כך למשל, בטיסה במהירות גבוהה, הכנפיים מסתדרות למבנה של חץ. ה„טורנדו" מתאים גם לטיסה במהירות איטית תוך הפגנת יכולת וביצועים טובים. המטוס מפותח ומיוצר על־ידי מספר מדינות אירופיות תוך מתן מענה לזירה האירופית ובמיוחד למזג האוויר שם, (עננות). ניתן להמריא ולנחות איתו בכל תנאי מזג האוויר, ביום ובלילה, ויש בו מכשור העוקב אחר פני הקרקע בכל זמן הטיסה. אני מניח, שהמטוס הזה ייקלט היטב בסעודיה, שם מזג האוויר טוב עוד יותר מזה של אירופה. זה בהחלט מטוס קרב מהשורה הראשונה עם ציוד מודרני ומערכות נשק מתוחכמות המופעלות ללא ראיה. הביצועים של ה„טורנדו" טובים מאוד. אני טסתי בו שעה ושלושים וחמש דקות, ומתוכן שעה ושלושים דקות בתוך עננים ובגובה נמוך. הטלתי שמונה פצצות ללא תנאי ראות ומהקרקע דיווחו לי על פגיעות טובות במטרות. יש למטוס הזה יתרון גדול, אולם צריך להדגיש מיד, כי לחיל־האוויר הישראלי יש תשובות גם מול ה„טורנדו". גם חיל־האוויר שלנו מתעצם בכמות ובאיכות והפאניקה אינה מוצדקת. בסך הכל, התוספת הזו לחיל־האוויר הסעודי היתה צפויה והחשבנו אותה כתחזיות האיומים שלנו" — אומר מפקד חיל־האוויר לשעבר.

בלי היסטוריה

חדשות לבקרים אנו מרווחים מעת לעת על עסקות נשק ענקיות בין מדינות ממזרח ומערב לבין מדינות ערב. אחרי הטילים הסיניים לסעודיה, המיג 29 וטילי הס.ס.־21, וכל הרעש האדיר סביב טילי הקרקע־קרקע, אנו מתבשרים עתה על „עיסקת המאה" בין ממשלת הוד מעלתה לבין ערב־הסעודית. ואתמול בבוקר כבר דווח על טוחיי 24 ממוסקבה לדמשק.

העם בישראל כבר מתרגל שלא לפחד מכותרות העיתונים. מה לנו לחשוש מטילי קרקע־קרקע נושאי ראשי חץ כימיים, אם מבית מאיים עלינו ביבי נתנינו עם טילי כתף „סטרינגר" מהגבעות החולשות על נמל התעופה הלאומי. התחושה היא, שאנחנו עושים המון רעש בעקבות עסקות הנשק הללו, ללא כל פרופורציה.

אכן, בשנים האחרונות הואץ תהליך החימוש של המזרח התיכון. מדינות ערב מצויידות בארסנל נשק מפואר ממקורות מזרחיים ומערביים כאחד; לרשותן חילות אוויר טובים (לפחות מבחינת הציוד) וצבאות יבשה גדולים, אולם במקביל, גם צה"ל הולך ומתעצם משנה לשנה. ועובדה היא, כי קברניטי הבטחון מצהירים שיש לנו תשובה לכל אמצעי הלחימה שבידי האויב. (זיכרו, המעצמה השישית בעולם היא ישראל).

העסקה הנוכחית בין „גברת הברזל" ל„ארון הנפט" מחייבת תגובה כלשהי, אולם מכאן ועד להיסטורי־הדרבתי — הדרך ארוכה.

סעודיה מצהירה כי היא זקוקה לצבא גדול ולחיל־אוויר מתקדם כדי להדוף את האייתולה חומייני אם ינסה לבוא בשעריה. בשלב זה היא אינה מתחרתת מלחמה כלפי ישראל. שר הבטחון, לעומת זאת, טוען (ובצדק) כי אין בטחון שסעודיה לא תפעיל את הנשק נגד מדינת ישראל בעת מלחמה, כזו או אחרת.

אין זאת אומרת, כמובן, שישראל צריכה להתעלם מ„עסקות הנשק" בין מדינה ידידותית ל„מדינת אוייב" בסדר גודל שכזה. אף אחד לא יכול לזלזל, למשל, בטייסת של מטוסי „טורנדו" החונים בבסיס חיל־האוויר הסעודי, דרומית־מזרחית לאילת. תוך דקות אחדות לאחר ההמראתה, יכולה רביעית מטוסים כזו לזרוע הרס בעיר הדרומית, ולנתק את הערבה ממדינת ישראל.

כאשר לבריטניה, הרי שישראל אינה יכולה להימנע מתגובה חריפה. לעסקה חזו במתכונת הנוכחית יש השלכות ותקדימים רבים, אולם מי כמו מדינת ישראל יודע, שכאשר יש בעיית תעסוקה בתעשייה הבטחונית, מוכרים נשק לכולם.

אבי בניהו

הגמשה תמורת ערבויות

גבי בשן

בעקבות עיסקת הנשק הבריטית־סעודית, נשמעו מכיוון הממשל האמריקני קולות הקוראים לבדוק מחדש את ההידברות עם ישראל, בנושא עיסקות־הנשק עם מדינות האיזור.

— יוסי אלפר, ממלא־מקום ראש המרכז למחקרים אסטרטגיים, מדוע נשמעים מארה"ב קולות כעס כלפי ישראל בעקבות עיסקה זו?

אם יש כעס, הוא נובע מתפישה האומרת, שהסעודים קונים נשק מגורם לא־אמריקני רק לאחר שבקשתם נדחית על־ידי ארה"ב; בדרך כלל, מפני שישראל מכשילה את העיסקה באמצעות היהודים בקונגרס.

— הנשק האמריקני הוא גם כספי וגם יוקרתי. כמו כן, נשק שאין בו אותן הגבלות־שימוש, שהאמריקנים נוהגים להטיל בעיסקותיהם, יכול להוסיף לאווירת ההסלמה באיזור. האם התפישה הזו נכונה?

ישנו כאן איזון עדין בין שיקולים שונים. הנשק האמריקני, המקביל ל„טורנדו" אפ.15, הוא טוב יותר. בכך יש בעיסקה זו דווקא יתרון מבחינתנו. החיסרון הוא, שאין עליו פיקוח והצבתו בטאבוק, מכסה את כל שטח מדינת ישראל. את האפ.5, שהאמריקנים מכרו לסעודים, אסור להציב בטאבוק. כמו כן יהיה לעיסקה המשך, שיכלול תשתית של טכנאים וחלקי־חילוף. סביר להניח, שהאמריקנים — בניגוד לבריטים לא יתנו גיבוי טכני לסעודים בעת מלחמה, שבה ייעשה בנשק הזה שימוש לרעה. אך, לא הוכח, שזו הסיבה העיקרית לכך שהסעודים פונים למקורות אחרים. הם שואפים לגוון את מקורות הנשק שלהם. לא ימצא סעודי בר־סמכא, שיודה שסעודיה קונה נשק ממדינות אחרות בגלל הסירוב האמריקני.

— אם קונים את השיקול הזה, הרי שהעיסקה אינה צריכה לשמש סיבה לכעס.

כאשר ישראל הביעה התנגדות למכירות נשק לערבים, היא לא התנגדה למכירות במקרים של מדינות שחיות איתנו בשלום. הראייה — עיסקות־הנשק האמריקניות עם מצרים. ישנה גירסה האומרת, שישראל לא התנגדה למכירת אף־18 עקרונית, משום שארה"ב התחייבה, תמורת זאת, להגביר את שיתוף־הפעולה עם ישראל בנושאי פיתוח מערכות־נשק. ישראל מוכנה להגמיש את עמדתה, בתנאי שדרישות מסוימות שלה ייענו. היא תתנגד פחות למכירות לערב הסעודית, אם זו תפגין עמדה חיובית יותר, בנושא קידום מאמצי השלום באיזור.

למרות זאת, יש לברוק — בעקבות העיסקה — אם התנגדות ישראל לא הביאה לשער עצמי. הציבור, מסיבות מובנות, אינו יכול להבין את רווי הוויכוח. אך, לאור הגברת האיום האיראני על מדינות המפרץ; יש כיום איום ממשי, שחייבים להעריך נגדו. יש מקום להידברות משולשת ישראל־ארה"ב — מדינות המפרץ בנושא הדרכים לשיתוף־פעולה נגד האיום האיראני. זאת, בתמורה לשיתוף־פעולה עקיף. האיום האיראני מהווה גורם מרדבן חיובי ויכול לשמש זרז חיובי להידברות באיזור. זאת, בלי להסיר את התביעות לערבויות לבטחונה של ישראל.

„אבסורד זועק לשמים"

רצית לכתוב עבודת גמר, התעניינת בנושא כמו „סוגיות בביטחון לאומי", זכית בתמיכת המורה והמנהל, חקרת וכתבת. לא די בכך כדי להתקבל לאוניברסיטה. הנימוק: תעודת הבגרות אינה שלמה, חסר מקצוע כללי, אחר, לא יהודי. מקצוע שאינו „אתנוצנטרי"

במעט כל בוגרי יב' בתנועה הקיבוצית, 1,200 במספרם, ועוד 1,000 בוגרי יב' בבתי־ספר על־יסודיים עירוניים, בחרו להמיר בחינת בגרות אחת בעבודת גמר, על נושא ייחודי. ואולם, מי שמאמין לעצמו נושא ייחודי כדאי שיבדוק היטב אם בחירתו איננה עומדת בסתירה לשני מסמכים המחייבים כל מי שתעודת הבגרות היא משאת נפשו: מכתבו של שר החינוך והתרבות יצחק נבון למפקחים למנהלים ולמורים מספטמבר 1987, וחוזר הוועדה הבין־אוניברסיטאות למדיניות קבלה מינואר 1988. מסמכים אלה קובעים את המתכונת החדשה של בחינות הבגרות, זו שלפיה ייבחנו תלמידי יב' בשנת הלימודים תש"ן.

מנהל תיכון חדש בתל־אביב, שמואל שמעוני, לא בדק היטב את חוזר האוניברסיטאות מ־1981, ולכן פתח בבית־ספרו מגמה „לסוגיות בביטחון לאומי", שזכתה לעין אוהדת מצד האלוף במילואים אהרון יריב, ראש המרכז למחקרים אסטרטגיים באוניברסיטת תל־אביב. השנה יסיימו כמה מבוגרי מגמה זאת את שירותם הצבאי וכבר פנו לאוניברסיטת תל־אביב עם ציוני תעודת הבגרות שלהם. אלא שכאן נכונה להם הפתעה לא נעימה: האוניברסיטה סירבה לקבלם בנימוק, שתעודת הבגרות, אשר מצויה בידם, איננה שלמה. חסר להם עדיין מקצוע כללי אחד, לא יהודי, לא ישראלי, לא „אתנוצנטרי".

אוניברסיטת תל־אביב החליטה שלא לאשר את המקצוע „סוגיות בביטחון לאומי" לא משום שבדקה ומצאה שאין הוא ראוי להכרה. אדרבא. אלה שהכינו עבודות גמר יהודיות במגמה זאת ואפילו הצטיינו בעבודתם. יתירה מכך: סוגיות בביטחון לאומי הוא מקצוע הנלמד באוניברסיטת תל־אביב. אלא שלפי הנחיות הוועדה הבין־אוניברסיטאות למדיניות קבלה, דרוש בתעודת הבגרות ציון במקצוע של השכלה כללית. זה מכבר שררה במוסדות להשכלה גבוהה, לרבות בר־אילן, אי־נוחות מהתמקדות תוכנית הלימודים בתיכון — החל מימיו של זלמן ארן וכלה בימיו של יצחק נבון במקצועות יהודיים, וישראליים, מבלי שיתאזנו על־ידי מקצועות המרחיבים את דעתו של התלמיד בכיוון אוניברסלי.

מין שאינו מינו

בעיני שמואל שמעוני לא מצאה חן החלטת האוניברסיטה, במכתב ששלח לשר נבון, ליו"ר המזכירות הפדגוגית רוני פור וליו"ר ועדת החינוך, ח"כ נחמן רז, קובל שמעוני: זהו אבסורד זועק לשמים. דווקא עתה, כאשר משרד החינוך דורש להנהיג חינוך פוליטי בבתי־הספר, ודווקא בזמן שטוענים בציבור כי בתי־הספר אינם עושים די כדי להכשיר את תלמידיהם להתמודדות עם הבעיות הפוליטיות והבטחוניות המטרידות אותנו, מונעת האוניברסיטה קבלת תלמידים, שחטאם היחיד הוא, כי השתמשו באפשרות שהעניק להם בית־הספר, לעסוק בנושא חשוב, מעניין ורלבנטי לחייהם. שמעוני גם תמה על כך שמצד אחד העניק לו השר נבון, לפני שלוש שנים, תעודת הוקרה, בזכות פיתוח יוזמות חינוכיות ותוכניות לימודים ייחודיות, ואילו מן הצד השני האוניברסיטאות, שבעצה אחת איתן קובע המשרד את תוכניות בחינות הבגרות, אינן מכירות באותן תוכניות ייחודיות.

בדיון שנערך בנושא זה לאחרונה בוועדת החינוך של הכנסת השיב מנהל האגף לחינוך על־יסודי במשרד החינוך, אברהם אמיר, ששמעוני מערב מין בשאינו מינו. המשרד החליט להגיע להסכם עם המוסדות להשכלה גבוהה בדבר התנאים שיבטיחו את קבלתה של תעודת הבגרות בידי המוסדות. אילו היתה האוניברסיטה מחליטה בעצמה מהם הקריטוריונים לקבלה היו נפגעים מכך קודם־כל התלמידים, מן השכבות החלשות.

עד להשגת הסיכום בין האוניברסיטאות לבין משרד החינוך, בספטמבר 1987, היו שני סוגים של בחינות בגרות: אלה שנתקבלו בידי המוסדות להשכלה גבוהה כעונים על דרישותיהם, ואלה שלא ענו על הדרישות. ואולם, במקרה של תיכון חדש אין מדובר ברמה בלתי־הולמת אלא בהיעדר איזון בין מקצועות יהודיים וישראלים לבין השכלה כללית. איש אינו מתנגד, כמובן, להוראת נושא בתיכון כמו „סוגיות בביטחון לאומי", בתנאי שנושא זה איננו בא על חשבון השכלה כללית.

בעיקרו של דבר הצדיק נציג משרד החינוך, אברהם אמיר, את עמדת האוניברסיטה ולא את עמדת מנהל תיכון חדש, ובצדק. ההשכלה הכללית של תלמידי התיכון לוקה בחסר משום שהם מרבים לעסוק בנושאים אתנוצנטריים כמו ספרות עברית ולימודי ארץ ישראל, היסטוריה יהודית, תנ"ך ותלמוד, אבל לימוד ההיסטוריה הכללית הלכו בדרך כל בשר, וכיום אפשר לקבל תעודת בגרות גם מבלי לדעת מה אירע במהפכה הצרפתית או האוקטוברית.

גם האוניברסיטה זקוקה לבגרות

הסיכום אשר הושג בין המוסדות להשכלה גבוהה לבין משרד החינוך פורסם בחוזרו של השר נבון מספטמבר 1987. סיכום זה לא הושג משום שנבון „נכנע" לדרישות „הצד השני", כפי שהאשים אותו פרופ' יהודה אמיר מאוניברסיטת בר־אילן. הסיכום הושג משום ששני הצדדים הכירו באינטרס המשותף: לכאורה, יכלו המוסדות להשכלה גבוהה להסתפק בבחינות הפסיכומטריות שהן עורכות לכל אחד מן הנרשמים. אבל הם סבורים, כי צירוף הנתונים של בחינות הבגרות ושל הבחינות הפסיכומטריות עדיף על השימוש במרכיב אחד מן השניים. אחרי ככלות הכל, מסביר לי יו"ר הוועדה הבין־אוניברסיטאית למדיניות קבלה, פרופ' יהושע קולודני, הבחינות הפסיכומטריות הן חד־פעמיות, ואילו בחינות הבגרות כוללות גם מרכיב של הציון השנתי, והן מסכמות מסכת לימודים בת שלוש שנים לפחות.

משוכה גבוהה מדי

בספטמבר 1987 פרסם השר נבון מסמך אשר מגדיר את המתכונת החדשה של בחינות הבגרות. חודש לאחר מכן פרסמה גם ועדת הקבלה הבין־אוניברסיטאית מסמך דומה, בדבר דרישות ההרשמה של המוסדות להשכלה גבוהה. אלה הם מסמכים זהים ואולם האוניברסיטאות מוסיפות, שכל מוסד, פקולטה, או יחידה רשאים לקבוע תנאים נוספים, כגון בחינות מיון, כניסה, או תוספת לימודים. כך, למשל, בטכניון נדרשות בחינות מיון במתמטיקה בכל הפקולטות, ברמה של 5 יחידות לימוד.

המסמכים החדשים יחייבו החל משנת הלימודים תש"ן, ולמעשה תלמידי כיתות י' של תשמ"ח כבר למדו לפי המתכונת החדשה של בחינות הבגרות. ואלה עיקרי מסמך האוניברסיטאות:

א. תעודת הבגרות תהיה בהיקף של 20־28 יחידות לימוד.

ב. אנגלית תהיה בהיקף של 4 יחידות (במקום 3 בעבר).

ג. מתמטיקה תהיה ברמה של 3 (במקום בחינה שאיננה מחייבת).

ד. חובתו ללמוד מקצוע כללי, שאינו אתנוצנטרי.

ה. רק חלק מן המקצועות היהודיים אושרו בידי ועדת קולודני כעונים לדרישת הלימוד מהבחינה במקצוע כללי.

ו. תלמיד שייבחן או יגיש עבודת גמר במקצועות ברמה של 4־5 יחידות: יקבל תוספת לציון.

בכמה פקולטות נדרשים ציוני מינימום, המהווים לרוב התלמידים משוכה גבוהה מדי. כך, למשל, בבית־הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית ובבית־הספר לרפואת שיניים נדרש ציון ממוצע משוקלל של כל המקצועות בבגרות ברמה של 8 לפחות. באוניברסיטת בר־אילן נדרש ציון משוקלל של 9 בכל מקצועות הבגרות, למי שמבקש להתקבל לפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל־אביב נדרש ציון משוקלל של 8.5.

הדרישות המחמירות בכמה מן הפקולטאות, מסביר פרופ' קולודני, נובעות מן הפער שבין הביקוש להיצע. מספר בעלי תעודת הבגרות נע מדי שנה סביב 27,000, מספר הנרשמים לאוניברסיטאות נע סביב 18,500, מספר המתקבלים נע סביב 13,000 ומספר המסיימים את לימודי התואר הראשון נע סביב 9,000. האוניברסיטאות סובלות ממחסור כבד במשאבים ולכן הן חייבות למיין תלמידים כדי להבטיח שהמתאימים יגיעו ללימודים. מיון מוקדם מבטיח את סיכויי ההצלחה.

רשימה זאת איננה מתייחסת לשאלה, אם יש לחייב או לשלול את בחינות הבגרות. היא מתייחסת לשאלה, כיצד ניתן לשמור על הוראת מקצועות יהודיים גם כאשר מקבלים את השיטה הקיימת. המסקנה מן העובדות המתוארות להלן היא חד־משמעית: כאשר בתי־ספר על־יסודיים מכינים את תלמידיהם לבחינות הבגרות, מן הראוי הוא כי המנהלים המורים, ההורים והתלמידים ילמדו היטב את שני המסמכים, זה של השר נבון וזה של ועדת הקבלה הבין־אוניברסיטאית. מנהלים שיכינו היטב את שיעורי הבית לא יואשמו כעוד שנים אחדות, לפי שהואשם שמואל שמעוני בהונאת תלמידיו.

מעתיקים — יותר ממעתיקות

שיעור „המעתיקים הכרוניים" בבחינות הבגרות גבוה בקרב הבנים ב־32 אחוזים יותר מאשר בקרב הבנות - קובע סקר שערכה חברת „שבל אינטרנשיונל" בקרב 630 תלמידים מכיתות י"־י"ב. הללו מהווים מדגם מייצג של תלמידים יהודים שניגשו לבחינות.

בעיני התלמידים ישנו מתאם גבוה בין העתקות לבין חברות טובה. 43 אחוזים מן הנשאלים השיבו בחיוב לשאלה, אם חברם הטוב עוזר להם או לחבר אחר, במהלך הבחינות. אשתקד השיבו לשאלה זאת בחיוב 96 אחוזים מן התלמידים, לדעת עורכי הסקר הצליח משרד החינוך מאוד במסע יחסי הציבור שהוא מנהל למען שמירת טוהר הבחינות.

13 אחוזים השיבו בחיוב לשאלה, אם העתיקו לפחות פעם אחד בבחינות הבגרות שעשו השנה. זוהי ירידה בשיעור המשיבים בחיוב לשאלה זאת, לעומת אשתקד. כן מוצא הסקר, כי „הפתק" יצא מן האופנה משום שתפיסתו בידי הבוחנים משמשת הוכחה מרשיעה, שני שליש מן התלמידים סבורים, כי הבחינות היו הוגנות ואילו 71 אחוזים סבורים, כי הבחינה במתמטיקה הכילה שאלות מכשילות.

42 אחוזים התכוננו בעזרת מורים פרטיים, אבל מחצית מן הנעורים סבורים כי המורה הפרטי תרם מעט מאוד להתקדמותם. 92 אחוזים חושבים שהצלחה בבגרות היא תנאי הכרחי להתקדמותם בחיים. 73 אחוזים היו מתייחסים לבית־הספר בפחות רצינות אלמלא היו צריכים לעמוד בבחינות בגרות.

הצגת דילמות המחייבות לנקוט עמדה

ישר למסר המוסרי

ל. טולסטוי לילדים. אגדות, סיפורים ומעשיות. תרגם שמואל יזרעאלי. הוצאת יזרעאל, ת"א תשכ"ד (1964). 58 עמודים

מאז השלים טולסטוי את כתיבת רומן חייו, „מלחמה ושלום", ועד לשנות חייו האחרונות, הוא „התמכר" לכתיבת אגדות סיפורים ומעשיות לילדים. לעתים הוא כתב לצורכי בית־ספרו, יאסניה פוליאנה, לעתים לצורכי ספר לימוד שחיבר, ולעתים למען האיכרים. טולסטוי העריץ את פשטותה של האגדה והמעשייה ואת היותה מובנת לכל. סיפוריו לילדים ראו אור בעברית בכמה עיבודים.

בחנות ספרים ישנים מצאתי אחד מתרגומים אלה, שאיננו שלם, אך בהחלט יש בכוחו לתת לנו מושג רחב על סיפורי טולסטוי. בקובץ מצויים כ"ד סיפורים, חלקם פשוטים ומוכנים גם לגילאי 5, וחלקם מורכבים, ומתאימים לגיל 10. בספרו „מהפכה וחינוך", בהוצאת דביר ורשפים, מבחין פרופ' אריך כהן בין סיפורי טולסטוי לילדים בין סיפורי עם אחרים. כרוב סיפורי העם, אופיו הטוב ונדיבות לבו של הגיבור מוליכים אותו להתגברות על הסכנות והמכשולים, ובסוף הוא זוכה בעושר רב וביד של הנסיכה. בסיפורי טולסטוי שכרו של הגיבור איננו עושר ואף לא ידה של נסיכה יפהפיה, אלא יכולתו לממש ערכים מוסריים, בחינת „שכר מצווה־מצווה".

כך, למשל, בסיפור „הדליקה", מזנק וניה בן השמונה לבקתת הוריו העולה באש ומחלץ את אחותו מאשה ואת התינוק קורושקה. כוונות דידקטיות, מוסריות מופיעות גם בסיפורים כמו פיליפון, החתלתול, הסב ונכדו. טולסטוי, שהאריך מאוד ברומנים הגדולים שלו, מערטל את סיפורי הילדים מכל פרט תיאורי. את קוראיו הקטנים הוא מוביל ישר למסר המוסרי. הוא מציג לפניהם דילמות המחייבות לנקוט עמדה.

שאלת היחס שבין הספרות למוסר היא במקומה, ואולם גיבורי טולסטוי חזקים ממנו. כמו „אנה קרנינה" כך גם בסיפורי הילדים, חיים הגיבורים בזכות עצמם. טולסטוי המורליסט שולל את מעשיה של אנה קרנינה. טולסטוי הסופר תופס את שתי הפנים של מעשי אנה קרנינה, ומתאהב בה עד צוואר. לשון אחרי: המסר המוסרי איננו פוגם באיכות הסיפור. כך ב„אנה קרנינה", הם גם ב„שקרן" שבספר לילדים או ב„עכברים והחתול".

לפני עשרות שנים הוציאו „יזרעאל", „מסדה", „עם עובד" ו„עידית" את סיפורי טולסטוי לילדים. מן הראוי הוא, כי אחת מן ההוצאות הללו תפרסם מהדורה מחודשת של טולסטוי לילדים.

למה לחתול דרוש שפם?

עובדה מאת יהודה פרדיס. איורים, הראל ולדמן. הוצאת תמוז־מודן. 174 עמודים

מה משקלו של גשר „שער הזהב"? כמה פרקים יש ברגלי מריעושים? מהי הטמפרטורה הנמוכה ביותר שנרשמה אי־פעם? מאות עובדות מוזרות ובלתי־שימושיות אלה מצויות בספרו המעניין של יהודה פרדיס, „עובדה". יתכן שעובדות אלה מסוגלות להפעיל את דמיוננו ולהרחיב את אופקנו, כפי שמסביר המחבר בפתח הספר. יתכן גם שהן עשויות ליטול מחומר הלימודים היבש, שבו מולעטים בני הנוער, את הרצינות התהומית.

הנה, למשל, דוגמאות ספורות. בקרביים של אדם בריא ונורמלי מצויים תמיד כמה מילארדים של חיידקים. רובם חיוניים לבריאותנו, משום שהם עוזרים בייצור ויטמינים ומשתתפים בתהליכי העיכול. אדם בריא מייצר מדי יממה ליטר וחצי רוק ושניים וחצי ליטר מיצי קיבה. לשם מה דרוש לחתול שפם? מדענים גילו, תחולים והתברר כי בלעדי השפם אין החתול יודע אם ראשו יעבור בחור או בסדק צר, ואז הוא נתקע מבלי יכולת לסגת. השפם משרת את החתול כמד־רוחב. במילים אחר של עט כדורי אפשר לכתוב יותר משני מיליון מלים.

המחבר ממליץ לא לקרוא ספר זה מן ההתחלה לסוף, ברצף אחיד, משום שאחרי תריסר עמודים אפשר להשתחרר מן העובדות. אני לא עמדתי בפיתוי. קראתי מתחילה ועד כלה בנשימה אחת.

מומלץ מגיל 2 ומעלה, ולאנשים בעלי חוש הומור.

מטען חלול

אבי בניהו

שדה מוקשים ושמו — בחירות

עצור: כללים, סייגים ומגבלות בצה"ל לקראת הבחירות ● ויצמן, רבין והרמטכ"ל – „התחכבות אחרונה"? (צילום: בועז לניר)

הבחירות העומדות בפתח וה־הערכה כי הנושא המרכזי בהן יהיה העניין המדיני־בטחוני מעמידות את צה"ל בפתחו של שדה מוקשים, שאם לא ידע להתהלך בו הוא עלול להינזק. הימים בהם היה הצבא בבחינת „פרה קדושה" שאינו מתערב בוויכוחים פוליטיים חלפו למרבית הצער מן העולם.

הפוליטיקאים משתמשים כיום בצבא לטוב ולרע לקידום עניינם האישי ולקידום מצע מפלגתם בפני הבוחר. צה"ל בהחלט מודע לעניין ומנסה במידת האפשר לקבוע כללים, סייגים ומגבלות לקציניו וחייליו, כדי לעבור את הבחירות בשלום.

ראשי צה"ל כבר איתרו מספר תחומים בהם הצבא עשוי להיות מנוצל, והם נערכים למנוע אפשרות כזו. כך למשל נקבעו כללים מפורשים בכל הקשור בראיונות וכתבות על פוליטיקאים, שרים וחברי כנסת בכלי התקשורת הצבאיים (גלי־צה"ל ו„במחנה"). מפקד גלי־צה"ל, נחמן שי, הוא ששקד על הנוהלים החדשים שהתקבלו בצה"ל והקובעים איסור על ראיונות עם פוליטיקאים בשבועות שלפני הבחירות.

לא אחת התלוננו אישים פוליטיים בפני שר הביטחון בטענה, כי הם מקופחים בשבועון הצבאי או בתחנה הצבאית, וצה"ל נערכים כדי לקדם תלונות מסוג זה.

נושא נוסף הינו ביקורים של שרים, ראשי מפלגות וחברי כנסת ביחידות צה"ל ובחילות השונים. ביקורים אלה הינם עניין שבשיגרה והם מוגדרים כביקורים עניינים, אולם השרים וחברי הכנסת רוצים לידע את התקשורת על הביקורים הללו וממהרים להצהיר הצהרות על בטחון המדינה ועל צה"ל ומצבו לאחר כל ביקור. הסיורים הללו משמשים מידי פעם גם חומר לוויכוחים בקבינט, בממשלה ובוועדות הכנסת. בצה"ל צופים, כי הבקשות מצד פוליטיקאים לבקר בצה"ל יגברו וילכו ככל שיתקרב מועד הבחירות. השרים יבקשו להשתמש בצה"ל כפלטפורמה להשמעת הדעות הפוליטיות וצה"ל נערך להדוף את המתקפה. הוטלו גם סייגים ומגבלות על הרצאות של שרים, ח"כים ופוליטיקאים בפני קציני צה"ל וחייליו בימי עיון ובערבי יחידה. הוחלט למעט בתקופה הקרובה בארועים מסוג זה, ולשמור על איזון מלא בכל הקשור לנציגי מפלגות הנהנים מבמה מועדפת להשמעת מצע מפלגתם. בתוך שדה המוקשים הזה של הבחירות איתר צה"ל כ„מוקש פוטנציאלי" את הופעת הרמטכ"ל ואלופי הצבא בוועדות הכנסת בכלל, ובוועדת החוץ והביטחון בפרט.

בשנה האחרונה כמעט ואין ישיבה של ועדת החוץ והביטחון שלא נשמעים בה דברי ביקורת על צה"ל ועל העומדים בראשו באופן ישיר וגלוי, ובמיוחד נגד הרמטכ"ל ואלוף פיקוד המרכז. צה"ל חייב בדיווח ישיר וממוסד לכנסת ולוועדותיה, אולם בארבעת החודשים הקרובים ינסה צה"ל „להתחמק" מהעניין, למתן את סקירותיו והערכותיו ולא ליצור כותרות למחרת כל ישיבה.

כמו כן החליט הרמטכ"ל, ככל הנראה בעצה אחת עם שר הביטחון, להגביל את אלופי צה"ל בדבריהם בפני הציבור והתקשורת. הנה לדוגמה שני אלופים שהתבטאו באחרונה: ראש אמ"ן דיבר על בלעדיותו של אש"ף בשטחים וראש אגף האפסנאות הזכיר את עלותה של האינתיפאדה ואת משמעות הדבר לעוצמת צה"ל. שתי התבטאויות אלה זכו מיד לקיטונות ביקורת מפני חברי כנסת של הליכוד. שר הביטחון מיהר אומנם להבהיר, כי אלוף בצה"ל רשאי לומר את דברו ולהשמיע הערכות, אולם צה"ל כאמור, יחמיר יותר ויותר בהופעת אלופים.

„המקור הצבאי הבכיר מפיקוד המרכז" שצוטט בשבוע שעבר כמי שאומר שהאינתיפאדה עלולה להימשך שנים, הוא דוגמה אחת לניסיון צה"ל להסתיר את דובריו העוסקים בנושאים הנתונים בוויכוח ציבורי.

בצה"ל יודעים היטב, כי הארועים בשטחים יתפסו מקום של ממש בתעמולת הבחירות של המפלגות השונות. כך למשל, נושא כמו תביעת הצבא מהאוצר לתוספת תקציב בגין עלות האינתיפאדה עשוי להפוך לנושא של ניגוח בין המערך לליכוד. ברקע של כל אלה עשויה מצבה של התעשיה הבטחונית לשרת את הליכוד במערכת הבחירות. הן ראש הממשלה שמיר והן השר ארנס כבר רומזים בבירור, כי ממשלת ליכוד תדון בחידוש פיתוח ויצור מטוס „הלביא", תוך קריצה לאלפי הפועלים של התעשיה האווירית ובני משפחותיהם, העשויים להוות יחד מנדט אחד שלם. השר ארנס כבר זימזם השבוע (דווקא בגלי־צה"ל משום מה) את השיר „את, איפה הן החליפות ההן" בהתכוונו למה שקראו „חליפות צה"ל".

גם הפיטורים הצפויים בתעשיות הבטחוניות נוגעות בעקיפין לצה"ל ולהזמנות שלו בתעשיה.

דווח כאן לפני זמן על שני חברי כנסת של המערך ממחוז חיפה, שדרשו משר הביטחון לעכב את הפיטורים ברפא"ל עד לאחר הבחירות הפנימיות במרכז מפלגת העבודה. הנושא הזה ללא כל ספק יעלה בבחירות. צה"ל יודע זאת היטב וככל הנראה גם נערך, שלא לעלות על המוקשים.

עם זאת, למרות כל המכשולים האפשריים בהם עלול הצבא להיתקל, צריך הרמטכ"ל באישור שר הביטחון לנהוג באופן מושכל מבלי לפגוע בתפקידו של הצבא. שר הביטחון מבין כנראה, שלא ניתן למנוע מראש אמ"ן לומר את דעתו באופן פומבי, האם מבין זאת גם הרמטכ"ל?

לחסל ה„לובי"

השבוע התבשרנו מעל דפי העיתונות על הקמת „לובי" של מאות קצינים וחיילים במילואים למען השארתו בצבא של קצין חינוך ראשי תא"ל, נחמיה דגן.

כזכור, קצין חינוך ראשי הודיע על כוונתו להשתחרר מתפקידו ומצה"ל מאחר ואינו זוכה לגיבוי מספיק מהרמטכ"ל ומראשי הצבא.

אינני יודע מיהו העומד מאחורי הקמתו של אותו „הלובי", אולם זוהי תופעה חמורה ומבישה כאחר שצצה בצה"ל רק בשנים האחרונות, ואין לה כל מקום בצבא של מדינה מתוקנת. יש לתא"ל נחמיה דגן הרבה מאוד תכונות חיוביות שאי־אפשר לגזול ממנו: חרדה הכנה לדמוקרטיה במדינה, מערכת ערכים מורכבת, אומץ לב אישי וציבורי ועוד.

בראיון האחרון, שערכתי עמו לפני מספר חודשים, יצא תא"ל נחמיה דגן נגד תופעת „הלובי" למען קציני צבא. הוא התייחס אז לקבוצת קצינים במילואים שתמכו במפקד חטיבת הנח"ל, אל"מ סלע, שהודח לאחר „ליל־הגלשונים" בשל אחריותו על מחנה הנח"ל בצפון. כעת הוקם „הלובי" למען נחמיה דגן עצמו, והוא הוא האיש שצריך עכשיו לקרוא לחיסולו המיידי של הגוף הזה, אם אכן עם התמסר.

אם החליט תא"ל דגן לסיים את תפקידו מאחר ומעשיו ועיקרי מדיניותו לא זכו לגיבוי הממונים עליו, יש לכבד אותו על כך. אין כל ספק כי איש כמותו ימצא את מקומו בתוך זמן קצר בתפקיד ציבורי או פוליטי, כי הוא יוכל לממש את תוכנותיו טוב יותר גם לשביעות רצונם של סיעותיו בעבר ובהווה.

דובר (גלי) צה"ל

הוועד של אגודת העיתונאים בתל־אביב זימן לפני זמן קצר את ראשי ועד העובדים והעיתונאים של גלי־צה"ל, כדי לשמוע מהם דיווח על המתרחש בתחנת השידור הצבאית וכן על הכוונה לשנות את הכפיפות רבת השנים של גלי־צה"ל לקצין חינוך ראשי, ולהעביר את התחנה לפיקודו הישיר של דובר צה"ל.

הן נציגי גלי־צה"ל והן חברי ועד אגודת העיתונאים הביעו התנגדות נחרצת להצעה זו, שפירושה (מהחיבט של איגוד מקצועי) המעשי הוא שעיתונאים מקצועיים יעברו תחת פיקודו של דובר, שהוא למעשה איש יחסי ציבור.

בסופה של הישיבה הוחלט במשותף לקיים פגישה דחופה עם „ועדת גזית" (בראשותו של האלוף שלמה גזית) העוסקת כעת בבחינת תפקודו של דובר צה"ל, ושבמסגרת דיוניה הועלתה ההצעה להכפיף את גלי־צה"ל ליחידת דובר צה"ל.

זה שנים ארוכות מצאו שר הביטחון, רמטכ"לים וראשי הצבא את הדרכים הנכונות, כדי לשמור על עצמאותה של התחנה הצבאית כמתמודדת על קהל המאזינים וכמי שפועלת בין כלי תקשורת רבים אחרים על כל המשתמע מכך. מערכת הביטחון הם גליונה, תוך שיתוף פעולה מלא עם מנהלי גלי־צה"ל וראשי התחנה לשמר את יוזרה תחנה צבאית על כך הקשר בדבר. קצין חינוך ראשי הוא שהיה ועודנו מופקד על קציני התחנה וחייליה, והדבר היה לשביעות רצון כל הצדדים.

אם חושב מישהו בצה"ל להפוך את גלי־צה"ל ל„חוד החנית" של דובר צה"ל ושל מערכת ההסברה הצבאית, הוא נועד לכישלון מראש. את הזמנים הללו כבר עברנו.

„כוח יואל"

מסרים מהדהדים בקול פעמונים

הרבה ויכוחים והסתייגות, הן בתנועה הקיבוצית עצמה והן בצה"ל, לוו את הקמתו והרצתו של „כוח יואל" — אותה תנועת מתנדבים חברי קיבוץ לשירות מילואים בשטחים. אפילו הרמטכ"ל הודיע בשעתו, כי לא יאשר גיוס מאורגן של קיבוצניקים לצה"ל, כדי למנוע גיוס נגדי של „גוש אמונים" למשל.

אולם למרות כל המכשולים מיבצע „כוח יואל" הסתיים השבוע, והסיכום הכללי הינו חיובי ביותר. 75 חברים (חלקם ממושבים ומהעיר) נענו לקריאתם של יואל מהרשק (גבעת השלושה) וניצן סלע (בית־השיטה), שניהם מג"דים במילואים, להתייצב מרצון ולשרת במילואים יחד עם החיילים הסדירים בגדה המערבית.

השבוע יצא מסמך מסכם של המבצע שהופנה לכל אלה שנטלו בו חלק, אל שר הביטחון ועוזריו, אל גורמי צה"ל והתנועה הקיבוצית ובו נאמר: „פעמיים ניסינו להפסיק את המשך המיבצע — ונכשלנו. פעמיים באו החברים, התייצבו בבית־ליד ביום ראשון בבוקר ואמרו: „אנחנו פה ואיש לא ימנע מאיתנו להתגייס".

רק עכשיו עם בוא יחידת המילואים גם לשכם (וזאת לאחר שזוגו כבר מסיבה רומה מגיזרת טול־כרם) — מסתיים מיבצע נפלא זה. ועדיין יש „מאוכזבים" שרוטנים וכועסים (בטלפון), על כי לא מומש רצונם להתנדב ולתרום.

קטונו מלהעריך מיבצע חשוב זה.

רק משתתפיו הפעילים וחבורת החיילים ומפקדי הכוחות הסדירים יודעים, כי ימים רבים עדיין יהדהדו המסרים ורחשי הנבוכות הבוגרת והמשפיעה של המתנדבים, כקול פעמונים המנותקים את הדרך המוסרית, המצפונית, התומכת, מחזקת ומעודדת במצבים הקשים להם נקלע צה"ל בעל־כורחו.

עתה נשאר רק לקבוע מועד ל„מסיבת סיום" עם הרמטכ"ל ואלוף הפיקוד ולשמוע חוויות וסיפורים, על מנת שהדורות הבאים ידעו, כי יש עדיין פינות בארץ־ישראל, שאנשים קמים בבוקר ומרגישים כי אנו עם אחד ומתייצבים להגלן.

חן חן לכל מי שעזר, תמך, התנדב ועודד מיבצע זה של תנועת התנדבות. אנו מרגישים, כי כל אחד מ־75 המתנדבים היה חותם על המכתב, וגם בו. או כשם טולנר־כולנו — תודה לצה"ל ולעם הנפלא הזה.

רשות הקורא

„כור", מלחמה ושלום

כלכלנים, פוליטיקאים ומומחים למיניהם ככר הביעו דעתם בהרחבה על משבר „כור". לדברי הבאים אומנם אין ביסוס מדעי, אבל אולי יאירו את משבר „כור" מזווית לא שגרתית.

רבים וטובים, בהם גם קברניטי „כור", לכודים במה שאני מכנה פסיכולוגיית המלחמה, הגורסת בין היתר: לעולם נחיה על החרב, ו/או ממילא תמיד תהיה איזו מלחמה קטנה או גדולה כפינה זו או אחרת של עולמנו, ונוכל לספק אמצעי מלחמה. פסיכולוגיית המלחמה הזאת מנעה מחלק מקברניטי „כור" את היכולת להכתין מבעוד מועד בירידה בביקוש לאמצעי לחימה, כגון מרגמות „סולתם" ומכשירי קשר ואלקטרוניקה של „תדיראן". הם פשוט לא היו מסוגלים לחשוב ברצינות על מעבר ליצוא אזרחי. כך, לדוגמה, אמר ישעיהו גביש, מנכ"ל כור ומיל.), בתשובה לשאלת עיתונאי לפני ארבע שנים — „מה, נייצר סירים?" תפישת עולם פסולה זו, יחד עם התנכלות האוצר לתעשייה היצרנית הן שהביאו את „כור" למצבו כיום.

רק מעבר מפסיכולוגיית המלחמה לפסיכולוגיה של שלום יציל את התעשייה, החקלאות ואת כל המדינה מחורבן בית שלישי.

בנימין דוד, נהריה

הילדה ה־11

פקר חיים פנחס, ראש מחלק בילוש, ורפי גינת מ„שירות תוקר" אוהדים אותך הילדה, האחת־עשרה. הם לא יפגעו בריקמת נפשך הרכה, בתום נעוריך, ברצונך הנצחי לעזור, עליו חונכת דורות. על כן מזהירך גינת שלא לצפות בסרטי האונס המשוחזרים, עשרה, שמא ייפגם עולם האגדות בהן פוטמת, שם הנסיך מציליך מתרדמתך, והחייל מתוקפיך. גינת ופנחס יעירוך מתרדמת הילדות הטהורה ולא יתנו יד להפיכתך לזהירה. נשמרת, חשדנית, מתגוננת. שני, ילדה. הם שומרים עליך. בדיסקרטיות ימתין הפקר לילדה האחת־עשרה, או העשרים ואחת, ולא יפרסם בתקשורת אזהרה מפני אותו גבר שיטתי „המבקש ממך עזרה".

לולא הגנו עליך הפקר וגינת מפני ידיעות ומראות כאלה, אילו כבר ב־1985, לאחר מעלליו הראשונים, היו מכריזים על כך בכל כלי התקשורת — אולי לא היית נאנסת, אבל נפשך הזכה, חסרת הרשע, הנשית והעדינה, היתה אובדת לנו. האמון הטבעי שלך, שאנו כה אוהבים, היה מתערער (פקר וגינת ינסו לשמור על אמונך בכך שיקראו לפושע מדי פעם „אדם" ולא „גבר", עד שלא נעצר התשור, שמא יסתבר שזו חשודה).

אז אל תצפי בסרט המשוחזר, ילדה. סרט שבו האלימות נראית כפי שהיא, מבחילה ונפשעת. והגבר העושה אותה נראה כפי שהוא — חלאת אדם החסרה אומץ מינימלי להתמודד עם בעיות החיים, ולא כגבור סרטי פעולה, המשליט סדר בעיירה בידו האחת, ואונס את האשה הנחשקת בשנייה, אחד מאותם גברים העושים זאת לאלפי נשים וילדות בכל שנה, בתוך ביתן או מחוצה לו. במקום זה אנחנו נציג לך בטלוויזיה, ברחוב ובעיתון, משהו פחות אפור ויותר מדליק, משהו שבו את מכבכת פסוקת פה ורגליים, מזמינה אלימות, מפתה לאונס, נהנית מהתעללות. גם חבריך בני ה־14 מוזמנים לצפות, אחרי שביצעו בך אונס קבוצתי, או כהדרכה, לפני.

אילו היית נער, היו מוניתים את נפשך העדינה, ולא היו מחכים לנער ה־11 כדי להודיע, להזהיר, להתריע, והיו מספרים ומקרינים את סיפור ההתקפה עליך חמש פעמים ביום בתקשורת, והיו מזרזים ללמדך הגנה עצמית, כמו שנהגו עם שני הנערים מרמת השרון אשר הותקפו. כמה טוב, את מוגנת. הפקר וגינת ישמרו שלא תיפסק המסורת.

דינה בלכמן, יפו

היפים והיפות

ברשימתו „חגיגה במשפחה" (עמוד אחורי „על המשמר", 5.7.88) מציין אילן שיינפלד את חגיגת יום ההולדת השנתיים לפתיחות בית הקפה „גורדאו", השוכן בצומת שדרות נורדאו — רח' בן־יהודה בתל־אביב. בין שאר „היפים" ו„היפות" שנכחו באירוע חגיגי וחשוב זה מזכיר שיינפלד גם את שמו של עדי זכריה, מנכ"ל „אל על" צפון־אמריקה, שהגיע במיוחד מניו־יורק. סקרן אני לדעת, האם טיסתו של מנהל „אל על" בצפון־אמריקה, היתה על חשבון גרעון „אל על" בעבר, או על חשבון הגרעון עליו אנו עלולים להתבשר בעתיד.

קוראי „על המשמר", שעברכם הנאמן נמנה עם הוותיקים והנאמנים שבהם, יכולים ללמוד איפוא מרשימתו של אילן שיינפלד כי בית קפה נורדאו הפך בשעה טובה ומוצלחת לאחד הכסיסים היותר חשובים של „היפים" ו„היפות" בעיר. אך האם משתמע גם מרשימתו ש„עמוד אחורי" הפך לשופרו הכלתי רשמי של חוג יושבי קפה „נורדאו"? ואולי ישכילנו אילן שיינפלד מהי הבשורה האמנותית־חברתית של באי יושבי הקפה, המצדיקה פתיחת טור עיתון במניהם?

נחום סנה, באר־שבע

דוד־ארן

אלטרואיזים לשם אגואיזים

עורב הציצה המקסיקני נוהג לעתים קרובות „לעזור" לחבריו למושבה, בדרך־כלל מסיבה אנוכית לגמרי ■ מחקר באלטרואיזים

מצב הגובל עם התאבדות היה כאשר שומר במושבה של נברנים ממין „צִלוּם פְּרַיי", בערבה הצפון־אמריקנית, ראה זאב־ערבה (קיוטי) מתגנב. הוא יכול היה בשקט להסתתר ולהציל את חייו, אך הוא העדיף להזהיר את חבריו בשריקה חדה. הללו נמלטו במהירות הבזק אל חוריהם ואילו הוא נאכל על־ידי החיה הטורפת.

לא רק שריקת אזהרה הינה קטלנית לגבי השומרים הללו במושבותיהן של החיות הנ"ל, הקרובות למרמיטות. אך שיעור התמותה בין היחידים המשרתים את הכלל גבוה יותר מאשר בקרב ה„אנוכיים". ואף־על־פי־כן האלטרואיסטים ה„אוויליים" במושבות מסוג זה אינם כלים. שוב ושוב מופיעים יחידים המקריבים עצמם למען הכלל.

התופעה הזאת עומדת לכאורה בניגוד להנחה הדארוויניסטית בדבר השרדות בעל הכושר הרב ביותר אך רק כשאין מביאים בחשבון חיים, כהם מבוססות ההשרדות על צוותא. ניסויים בערבה (שנערכו ביוזמת פרופ' דייוויד ס. וילסון, זואולוג באוניברסיטת ניו־יורק) הוכיחו, כי כאשר לוכדים את כל השומרים האלטרואיסטיים במושבה בדומה לזאת הנזכרת, ומותירים רק את בעלי־החיים הדואגים אך לעצמם, נטרפים הללו עד מהרה אחד אחד על־ידי אויבים. האגואיסטים משמידים אפוא בעקיפין את עצמם. לפיכך מן הדין שבחיות הנ"ל קיים, לצד הגן של דאגת־היחיד לעצמו גם גן של אלטרואיזם, שאצל יחידים רבים הוא „לאטנטי", אך במקרה ה„שומרים" הוא זה שקובע את ההתנהגות. בלעדי גן זה חיי צוותא לא היו אפשריים והם היו תמיד תחת לחץ מתמיד של אויבים.

לדבריו של פרופ' וילסון קיימים בעולם החי „אלטרואיסטים חזקים" ו„חלשים". הראשונים מוכנים להינזק עד לאובדן חיים, ואלו האחרונים מוכנים רק ליטול על עצמם מצבים קשים — למשל עבודה קשה למען הכלל. כדוגמה, מביא החוקר את עורב־הציצה המקסיקני הכחול. העוף הזה דוגר במושבות ומינהג לו להאכיל לא רק את הגוזלים שלו, אלא גם גוזלים רעבים בקנים זרים. אמנם נכון שכל עורב מסוג זה יכול לסמוך על־כך, שבעת הצורך יאכלו גם גוזליו־הוא על־ידי חברו למושבה, אך אין בכך די לשם הסבר. משפיע כאן גם גורם אחר.

תכופות חג עוף דורס מעל לעץ, שבו מצוים הקינים. אילו גוזל רעב, שהוריו התעופפו לשם חיפוש מזון, היה ברגע זה משמיע ציוצים בבקשת אוכל, היה מגלה לאויב את המושבה כולה. לכן יש יתרון בכך, שמישהו — יהיה אשר יהיה — סותם מיד את פיו של הגוזל הרעב. כמובן, להתנהגות הזאת יש טעם רק למקרה של סכנה. אך להבחנה בין מצב סכנה ומצבים אחרים מכך, מוחו הקטן של הציפור אינו מסוגל, ולכן דאגה האבולוציה לכך, שכל עורב־ציצה מקסיקני יאכיל כל גוזל רעב במושבה שלו בכל עת תמיד.

החוקר רוברט אקסלרוד פיתח דגם המסביר בקווים כלליים התהוות של שיתוף־פעולה. אמנם שיתוף־פעולה הוא מוסר חלש יותר מאלטרואיזם, אך גם הוא מותנה בנכונות לוויתור. הדגם מבוסס על משחק מן הסוג „שקר והונאה" ומשחקים אותו שני אנשים שהאסטרטגיה של כל אחד מהם נועדה להבטיח לו את הניצחון.

התסריט הינו בדוי ומופעל על־ידי בני־אדם: אך התוצאות חלות גם על בעלי־חיים. המשחק בוצע על־ידי מחשב. הלה בחן כשישים אסטרטגיות, ששילבן זוגות־זוגות ועל־פיהן שיחק סיבובים רבים. „לשקר תמיד" ו„לעולם לא לשקר" לא הניבו תוצאות, ואלו את מרבית הנקודות השיג העיקרון „עין תחת עין". זוהי אסטרטגיה המתחילה ביושר ואשר בה חוזר כל שותף למשחק בסיבוב החדש על מעשהו האחרון של שותפו. מכיוון שהאסטרטגיה הזאת מציעה שיתוף־פעולה, אינה מרמה לעולם ראשונה

זאב הערבה מזהיר ונאכל על־ידי חיה טורפת

ומענישה אך במידה, מכנה אותה אקסלרוד „טובת־לב".

מכל המשחקים הצליחו אסטרטגיות „טובות־לב", ואלו אסטרטגיות „מרושעות" נחלו כישלון. מכריע המפתח שעל־פיו מוערכים צעדי המשחק: הוא נותן שכר על מרמה מפתיעה — ועל כן הופך אמון עיוור למסוכן: הוא מעניש שקרים הדדיים ומעודד בפרמיה קטנה הגינות הדדית. חשוב גם משך המשחק: לשיתוף־פעולה יש סיכויים טובים רק כאשר אין לראות את סוף המשחק.

הדגם מראה, כיצד עשוי שיתוף פעולה להצליח בתנאים, הנראים מציאותיים, ובסביבה בה רק הרווח קובע, בלא שהמצפון או מוסר מן החוץ ידרשוהו. מאחר ש„אלטרואיזם" מסוג זה נובע מתוך אנוכיות, הרי הוא מסוג ראשיתי ודי בו בשביל חיות. אך נראה, שבמצבים רבים די בו גם לבני־אדם.

הדגם הינו תיאורטי ואין אנו יודעים אם הוא אכן משקף את תולדות התפתחות האלטרואיזם במציאות. ברם, אותה אי־וראות קיימת לגבי כל פירוש של התרחשויות אשר אירעו בעבר הרחוק.

(„ולטווכה")

שישה שלבים למוסר

כמו האינטליגנציה האנושית — השיפוט המוסרי מתפתח לפי דגם אוניברסלי. שניתן לאפיין בו שש דרגות. זוהי מסקנתו של מחקר ארוך־שנים

כמו האינטליגנציה האנושית עובר גם השיפוט המוסרי של האדם התפתחות שיש בה שלבים שונים. זו מסקנת החוקר לורנס קוהלברג, פרופסור באוניברסיטת הארוורד אשר נפטר לא־מכבר.

כמופתו השוויצי, ז'אן פיאז'ה, חקר קוהלברג (במשך 30 שנה) את התפתחות מושג הצדק שלנו. הוא ועמיתיו (שהלכו ורבו) הציגו בפני ילדים, מתבגרים ומבוגרים (וגם בני תרבויות שונות) דילמות מוסריות, כגון זו, אם מותר לבעל של אשה חולה קשה לגנוב תרופה העשויה להציל את חייה, כאשר אין לבעל לא ביטוח ולא כסף, והרוקח ממאן לתת לו את התרופה בהקפה. דילמות אחרות נגעו ליחסים בין אב ובן, לשאלות של אמירת אמת או אמון, אך גם להבחנה חסד או להחלטות מצפוניות של רופאים.

החבר לחוקרים שקיים דגם אוני־ברסאלי של ההתפתחות המוסרית, המכיל שישה שלבים בשלושה מישורים. השלב הראשון הוא שלב הציות. כאן העיקר הוא להימנע מעונש ולא לגרום לאיש כאב פיזי. את עיקרון השלב השני ניתן לנסח „יד רוחצת יד": עליך להועיל לעצמך ולזולת ולבצע עסקות חליפין הוגנות. שני השלבים הם „המישור הטרום־קונבנציו־נאלי". במישור השני, ה„קונבנציונאלי", רואה האדם עצמו כשייך למסגרת חברתית בעלת נורמות מקובלות. השלב השלישי מייצג את העיקרון שיש לנהוג על־פי ציפיות הזולת ובהתחשב ביחסים בין־אישיים. „להיות טוב ונחמד, להתחשב באנשים אחרים וברגשותיהם, ולהתייחס לפארטנרים בנאמנות ובאמון", כדברי קוהלברג. בשלב הרביעי של המוסר (השייך עדיין למישור הקונבנציונאלי) הוא זה של אוריינטציה על המערכת החברתית. לכבוד העצמי ולמצפון יש כאן תפקיד לדאוג למילוי התחייבויות היחיד כלפי המערכת, מאחר שהוא מקבלה למען עצמו.

מעניין הדבר, שבניגוד לפרויד, שדיבר על „מצפון אוטוריטארי", ולפיאז'ה, שלדידו היה זה „מוסר כפוי מן החוץ", מתייחס קוהלברג לשלב זה, השכיח ביותר בין התרבויות השונות, ביתר חיוב.

גם במישור האחרון, ה„בתר־קונבנציונאלי", יש שני שלבים. בשלב החמישי של התפתחות המוסר מושם הדגש על „הסכם חברתי", על פרספקטיבה שלא זו בלבד שהיא מכילה חוקים אלא אף יוצרת אותם. למושגים כצדק, רכוש וחירות מיוחסת כאן יותר חשיבות מאשר לחוקים יחידים, שערכם נמדד על־פי טובתם של היחיד ושל הכלל. לעומת השלב החמישי, בו העיקר היה, למשל, לתפוס פושעים ולהוכיח כי פשעו, הרי כאן הוא קיום הליכי משפט צודקים.

לדעת קוהלברג השלב החמישי הוא הראשון משניים שהם לכרם עשויים להוות תשובה עקבית לספקנות מוסרית ולרלאטיביזם מוסרי, ובו רואה עצמו היחיד כחבר בחברה אידיאלית. אך לגבי רוב בני־האדם, שטענותיהם עומדות בשלב הזה, עדיין קיים תחום נרחב של יחסיות מוסרית — והוא התחום שמחוץ ל„הסכם החברתי", שאינו מוסדר על־ידי חוקים. אחת הדוגמות לכך היא „אי־הציות האזרחי" לחוקים שהתקבלו לפי כל כללי החוקה, ואף־על־פי כן הם מאפשרים מעשי עוול לצורת מוסר, שניתן לכנותה על־פי הסכמה אוניברסאלית, דרוש עיקרון־מוסר תוכני, העומד אף מעל לחוקים.

בהמשיכו את המסורת למן קאנט ועד לפילוסופי־מוסר בני־זמננו כג'ון רול, קובע קוהלברג שני עקרונות המאפשרים עלייה מן השלב החמישי אל השישי: ראשית, יש לראות בזולת „תמיד מטרה כשלעצמה ולא רק אמצעי" (קאנט) ושנית, כל אדם רשאי לבחון את דרישותיו ואת מעשיו בכל מצב על־פי הצדק ולא רק על־פי החוקים. אך לשלב זה, שהוא מכנה אותו „שלב העקרונות האתיים האוני־ברסאליים", לא יכול היה קוהלברג למצוא הוכחות אמפיריות, מאחר שהאנשים שבהם ביצע את הניסוי בשנות חייהם השונות, הם כיום אך בני 30, ועל־פי כל הממצאים בגיל הזה רק מתחיל השלב החמישי, ועל־כן הוא נאלץ להסתפק בעניין השלב השישי בשיחות ובהתכתבות עם פילוסופים.

משק עולמי

איפה הכסף הארגנטיני

בזרם בלתי פוסק, יוצאים מיליארדי דולרים מארגנטינה, השרויה במשבר הכלכלי העמוק ביותר בתולדותיה, כדי להיות מושקעים במדינות השכנות. איך אפשר להעלות על הדעת, שואלים משקיעים בארגנטינה, להשקיע במדינה שתושביה מבריחים את חסכונותיהם אל מחוץ לגבולותיה. זהו הנושא המועדף ביותר בשיחותיהם של דיפלומטים, פוליטיקאים, אנשי עסקים ובנקאים, ההמומים נוכח התופעה, המקיפה בדיוק מחצית מחובותיה החיצוניים של ארגנטינה.

על־פי אומדנים של מוסדות ארגנטינים חשבונות הבנקים של אזרחיה בחוץ־לארץ מגיעים ל־20 מיליארד דולר — כפליים מהסכום ששומרים הארגנטינים בבנקים של ארצם. אולם הסכומים שונים, על־פי המעריכים אותם. לפי חישובי הבנק העולמי, הסכום שהארגנטינים שומרים בבנקים בחו"ל מגיע ל־21 מיליארד דולר. בנק מורגן האמריקני פרסם באחרונה, כי הסכום מגיע ל־26 מיליארד דולר והבנקאים השווייציים, בידיעה ברורה למה הם אומרים זאת, מציינים שהסכום מגיע ל־30 מיליארד דולר.

חובותיה החיצוניים של ארגנטינה הגיעו בחודש האחרון ל־54 מיליארד דולר. כך נוצר הניגוד החריף בין העוני המתפשט והולך במדינה זו, בה האינפלציה מגיעה שוב ל־20 אחוז בחודש, לעומת העושר הרב שמפגינים ארגנטינים בחו"ל. בעוד משבר כלכלי חמור פוקד את המדינה, חופיה של ברזיל מלאים תיירים ארגנטינים. ארגנטינים משקיעים בתשלובות של תיירות בכמה מדינות בברזיל. באורוגוואי הם למעשה בעליה של „פונטה דל אסטה", החוף המועדף של מיליונרים דרום־אמריקנים. יקר מאור, ראוותני מאוד. הבתים „הצנועים" עולים למעלה ממיליון דולר. להערכת בנק סיטי קורפ האמריקני הארגנטינים השקיעו 5 מיליארד דולר בנכסי דלא ניידי שנרכשו בשנים האחרונות בברזיל, אורוגוואי מיאמי ומדריד.

ה„סיטי־קורפ" מעריך גם, שלפחות 5 מיליארד דולר נוספים נשמרים על־ידי ארגנטינים בכספות בנקים בארגנטינה, שנהפכה בשנה האחרונה לאחת המדינות המועדפות על־ידי תושבי היבשת הדרום־אמריקנית לשמירת כספם בכספות השכורות.

פריחת החלפנים

המצב הכלכלי הקשה מעודד דווקא את ההשקעות הפיננסיות בארגנטינה. באחרונה מדי יום מחליפים בבואנוס־איירס כ־5 מיליון דולר. באחרונה פורחים כפטריות אחרי הגשם גם משרדיהם של יועצי השקעות למיניהם, ויש בהם אף כאלה המוכנים להטיס על חשבונם, כולל כל ההוצאות, לקוחות פוטנציאלים המוכנים להשקיע בארה"ב למעלה מחצי מיליון דולר.

בבואנוס־איירס מעריכים, שעל כל דולר שחוסכים בארגנטינה יש דולר אחד לפחות בחוץ לארץ. זהו למעשה הניגוד החריף בין בריחת ההון מארגנטינה בזמן שהמדינה נאלצת לשלם מדי שנה מיליארדי דולרים ריבית בגין חובותיה העצומים. לפי „סיטי בנק", תבע ג'ון ריד מממשלת ארגנטינה להכריז על שער אחיד של המטבע המקומי מול הדולר, במקום שלושה השערים הקיימים עתה, כדי למנוע שהקניות והמכירות של ארגנטינה בחוץ־לארץ ייעשו לפי שער הדולר המתאים ביותר לממשלה.

האידיאולוגים של היוזמה החופשית בארגנטינה, בדיוק כמו במשטר הנוכחי הישראלי, מאמינים כי כל מה שצריך לעשות הוא להמעיט עד למינימום את התערבות הממשלה, והכל יבוא על מקומו בשלום. התביעה לשער דולר אחיד משתלבת במגמה זו. תומכי ההתערבות הממשלתית טוענים שדווקא חוסר התערבות מצד ממשלת ארגנטינה בכלכלתה הוא שגרם למשבר הנוכחי ולבריחת ההון. כיום, אפילו האזרח הקטן בארגנטינה הולך להחליף מדי יום את האוסטרלים בדולרים, טוענים עיתוני ארגנטינה, ומציינים שדי להלוך על פניהם של בתי החלפנים ברחוב קוריינטס כדי לראות אנשים פשוטים המחליפים, מדי יום, אפילו 10 דולר, כדי למנוע הפסד כתוצאה מירידת ערכו של המטבע המקומי.

יהודה צור

עסקות נשק

גם היפנים רוצים

בניגוד לטאבו הגדול ביותר ביפן מאז מלחמת העולם השנייה, החלו כמה חברות יפניות לדבר בגלוי על הרחבת מכירות הנשק שלהן. מומחים מעריכים, כי קצב הצמיחה של התעשייה הצבאית, המואץ ביותר מאז מלחה"ע השנייה, ודרישותיה האחרונות של ארה"ב, שיפן תוציא יותר כסף על צבאה, העלו את יצרני הנשק לאור היום.

יצרנית המכוניות הנודעת, „ניסאן מוטור", ביקשה באחרונה מבעלי המניות שלה לאשר שינוי בתקנון התאגיד, המורה לראשונה כי „ניסאן מוטור" מייצרת נשק. דוברת החברה מסרה, כי חברת המכוניות הענקית מייצרת נשק זה 34 שנים. „שינינו את תקנון התאגיד משום שלדעתנו נודעת חשיבות רבה מאוד לביטחון הלאומי. היקף עבודתנו למען הצבא גדל והולך ובעתיד נקבל על עצמנו עוד יותר עבודה".

מדברים גלויות

אשר להיקפי המכירות, ניסאן אינה נמנית אפילו עם 20 הספקים הגדולים ביותר של הצבא היפני, אך לדברי מומחים צעדה זו של החברה אופייני למגמה המשתרשת עתה בקרב יצרני הנשק היפאניים — לדבר יותר בגלוי על הענף שלהם.

„בביקורי בחברות הללו אך לפני שנים מועטות, הן לא הסכימו אפילו לגעת ברמז בעסקיהן הצבאיים," אומר סטיפן מארווין, מומחה בחברה לניירות ערך בטוקיו, „כיום נעלמת השתיקה סביב ענייני הגנה. הם מדברים עליהם כעל גורם מכריע בצמיחה הכלכלית".

חברת התעשיות הכבדות אישיקאוואג'ימה־הארימה שינתה את סעיפי התאגיד שלה ביוני אשתקד, ומאז הם כוללים את המלה „נשק", אמר דובר החברה. אישיקאוואג'ימה־הארימה הינה זה זמן רב אחד מעשרה הספקים הגדולים ביותר של הצבא היפני, אמר דובר הצבא. לדברי מומחים, החברה שהיא בונת אוניות ויצרנית מכונות מובילה ביפן, טוענת כי בידיה 70 אחוז משוק מנועי הסילון.

מלחמת הכוכבים

מנכ"ל האגף לייצור נשק של חברת „מיטסוביסי תעשיות כבדות", טאקאקי יאמאדה, אומר כי הוא מקווה להגדיל את ממדי אגפו עד שיגיע לשליש או למחצית לרבע ממכירות החברה. מיטסוביסי היא כבר כיום הספקית הגדולה ביותר של הצבא היפני. בשנה שהסתיימה ב־31 במארס 88 הגיע האגף למטוסים ולרכב מיוחד של מיטסוביסי, שיאמאדה הוא מנהלו, ל־18.3 אחוז ממכירות החברה.

דובר חברת קאוואסאקי תעשיות כבדות, יצרנית הנשק השנייה בגודלה ביפן, מסר כי חברתו מבקשת להגדיל את הייצור הבטחוני שלה בשנה השוטפת ב־2־1 אחוזים. אשתקד הגיע הייצור הבטחוני ל־25% ממכירות קאוואסאקי, המגיעות ל־579.73 מיליארד ין (4.5 מיליארד דולר). ב־23 ביוני הודיעה החברה כי היא שוקלת שותפות בפרוייקט מחקר אמריקני, לפיתוח מערכת הגנה מפני טילים בגובה רב מעל למערב האוקיינוס השקט, המהווה חלק מ„מלחמת הכוכבים" האמריקנית.

דובר של חברת פוג'י תעשיות כבדות, ספקית הציוד הצבאי מס. 8 של הממשלה, אמר כי חברתו מקווה שבעוד חמש שנים יהוו המטוסים 10 אחוזים ממכירותיה, לעומת 5 אחוזים בשנה שהסתיימה ב־31 במארס 1988. לדבריו, כ־80 אחוז מן המטוסים הללו מיועדים לחיל האוויר של יפן.

לאחר תבוסתה במלחמה קבעה יפן בחוקתה כי לא תנהל עוד מלחמה אלא לשם הגנה עצמית. אולם באחרונה עולות ההוצאות הצבאיות של יפן בהתמדה. בדצמבר 86 החליטה הממשלה כי תקציבה הצבאי יכול לעלות על אחוז אחד מן התל"ג, מיגבלה שיפן הציבה לעצמה ב־1976. התקציב הצבאי לשנת הכספים 1989/88 נקבע ומגיע ל־3,700 מיליארד ין (28.9 מיליארד דולר), והוא התקציב הצבאי הגדול ביותר של יפן מאז מלחה"ע השנייה.

בראשית השנה דרשה וושינגטון מטוקיו להגדיל את הוצאותיה הצבאיות, כדי לשחרר את ארה"ב מחלק מן הנטל הכספי להגנתה של יפן. יאמאדה, אמר אז: „על רקע זה, אין אנו מקבלים בברכה דווקא את הגדלת ההוצאות הצבאיות, אלא רואים בה את חובתנו".

לדברי מארווין, סיקורה הגרוע של התביעה האמריקנית בכלי התקשורת, והרחבת תקציב ההגנה, מקטינים את הרגישות לעיסוק מלאי הנשק תגדל והולך ביפן.

עניין רגיש

התעשייה הצבאית שימשה בראשית השנה כמטרה לספקולציה בשוק המניות של טוקיו. לדברי אחד הברוקרים בחברה גדולה לניירות ערך, מן הראוי היה שהצבא יתאים עצמו יותר למעמדה של יפן כמעצמה הכלכלית מס' 1 בעולם. אולם חברות מסויימות עודן נרתעות מלדבר על נשק. דובר „טושיבה", ספקית הנשק החמישית בגודלה, סרב לדבר על תוכניות חברתו. „זהו עניין מאוד רגיש", אמר. סקר ממשלתי שנערך בינואר השנה הראה כי 80 אחוז מן היפאנים מתנגדים להגדלה נוספת של ההוצאות הצבאיות.

ג'יימס קונג, רויטר

יציבות בלי משק

השר נסים לא עשה נסים. האינפלציה הדוהרת רוסנה על־ידי קודמיו: חידוש הצמיחה הכלכלית חונקה על ידו. הוא האיש שנכנס בריב עם התאחדות התעשיינים וכל היצרנים כאשר הם, כל כולו מנצח על יציבות חוסר המשק, על ריבית רצחנית, על פגיעה בקופות חולים, וכל חלומו שחברת העובדים כולה, על מיגזרה התעשייתי, הקבלני והחקלאי, תקרוס על יסודותיה וסוף־סוף תיהפך ישראל לוואדוז, שבה יתנהל סחר־מכר בחלל הספקולאטיבי הריק. שכן, הפופוליזם הישראלי, שגם הליבראלים נדבקו בו, אינו ממלא אפילו את תפקידו המעמדי־הבורגני, שבו היה צריך לשרת את היוזמה הפרטית־היצרנית בישראל. לעזאזל אפילו המפעלים הפרטיים, הנסגרים בחלקם לעינינו — כל מה ששר האוצר רוצה זה לשמור על השקל, על יציבות המחירים, אפילו בתנאי מיתון מתפתחים, שכן אם „היציבות" תישמר, אם השקל יגלה חוסן, ימחא לו כפיים האיש ברחוב והוא ייחשב לשר אוצר „טוב". אך האיש הטוב הזה בחיוך הצ'אפליני שלו, יורד לחיי המשק הלאומי.

האומנם התמוטטות?

נוסף על כל אלה חולם נסים על ישראל ללא בריאות ציבורית, ללא חברת עובדים, ללא תנועה קיבוצית, ללא תנועת מושבים. מסייעים בידיו גילויי משבר בחברת העובדים, ויש במחנה העבודה ומנלים פיק ברכיים, או — בשל תודעתם החצויה ביחס למשק פועלים — אינם קמים באופן ראוי נגד תכני הימין. והשאלה הראשונה הנשאלת כאן היא — כלום באמת אלמן ישראל? העומדת חברת העובדים על סף ההתמוטטות, ובכלל, במה מדובר? ובכן, מדובר ב־22% של כלל התוצר הלאומי, המקיף כ־350,000 עובדים בישראל. זאת חברת העובדים והיא מייצגת 62,000 פועלי תעשייה. בתעשייה היא מייצגת 20% מכלל המועסקים במיגזר חיוני זה. בחקלאות היא מייצגת 75% של כלל הייצור. זו מעצמה אדירה ששום שר אוצר לא יוכל לה, וגם אם מתלבטת היא עתה בקשיים, אך לשווא מדברים אחוזי פאניקה על „קריסה" או התמוטטות.

חברת העובדים ממלאת בארץ הזאת תפקידים לאומיים מדרגה ראשונה. היא מייצגת את התעשייה ואת החקלאות המתוחכמות ביותר בארץ, בעלת הציוד המשופר ביותר. היא צעדה ראשונה לכל אזורי הפיתוח, זמן רב לפני שהיוזמה הפרטית נגררה אחר, באורח חלקי, ללכת בעקבותיה. היא התמחתה בענפים חיוניים שהיוזמה הפרטית התרשלה ללכת אליהם: מתכת, ציוד חשמלי ואלקטרוני, כלי הובלה, חומרי־בנייה, ועוד ועוד. יתירה מזו, היא קנתה וגאלה מפעלים פרטיים כושלים והעמידה אותם שוב על רגליהם (וולקן, פיניציה, נשר וכו'). ברוב המקרים, תנאי העבודה והשכר במפעליה טובים יותר מאשר בשוק הפרטי. כל ממשלה אחראית היתה מטה כתף למפעל יצרני מפואר כזה אילו נזקק לסיוע זמני כלשהו, אך השנאה המעמדית, או ליתר דיוק, הפופוליסטית של שר האוצר ומרעיו, מעבירה אותם על דעתם ומוטב כנראה שהמשק יצלע על ירכו ויהיה נטול כל ערך יצרני מאשר שמשק הפועלים השנוא ימשיך להפרות את כלכלת המדינה. אולם לא זו בלבד שחברת העובדים איננה על סף התמוטטות או פירוק — כוחה עימה לגבור על קשייה ולעשות חיל במשקה־היא. תנאי לכך הוא ריענונה, וכאן כל המלאכה לפנינו.

למעשה, כל המיגזר הציבורי, הממשלתי או הפועלי, עומד לפני בעיות דומות בעולם כולו, המערבי והמזרחי כאחד: הוא ריכוזי מדי, הוא מינהלי מדי, הוא התפשט מדי (300 חברות ב„כור" בלבד), הוא הירארכי מדי, ללא שיתוף אמיתי וללא בעלות אמיתית של עובדיו. החברות שלו, המסונפות למרכז, סמכו יותר מדי על ההנהלה הארצית שתחלץ אותם מקשייהם הכספיים, במקום לעמוד ברשות עצמן ולצאת להתחרות אמיתית בשוק, תוך חתירה לרווחיות של ממש. בעומדה לפני כישלון של אחד ממפעליה ידעה ההנהלה הארצית כי מפעל כושל זה חייב להיסגר, כי עובדיו, אם לא רוצים שיפוטרו, חייבים יהיו לעבור הסבה ומעבר למפעל אחר, או שהעובדים יקבלו את המפעל, הנתון לסכנת סגירה, על אחריותם־הם. הקריטריון העליון חייב איפוא להיות, בכל המקרה, הרווחיות, העמידה בהתחרות. כל אלה לא קיבלו את תשומת הלב הראויה, ועוד החריפו בתנאי הטירוף שבו נתון שוק הכספים בישראל.

הפנינה שבכתר

בעת אנרכיה דוהרת, היתה גם הריבית דוהרת, אך אספי הכספים התרגלו יותר מדי לריבית העוברת את כל גבולות המותר, גם כאשר המשק נרגע והאינפלציה שקטה. לאסוננו יש לנו ממשלה שבה המאניפולציה בכספים נראית „נורמאלית" יותר מאשר היצרנות השקודה והמסורה. גם מפלגת העבודה נוטה להשאיר את המאבק על חברת העובדים בידי ישראל קיסר וההסתדרות. יש אף המלחשים פה ושם שאנשי רפ"י לשעבר לא יתאבלו אם המשק הישראלי ייהפך למעין משק אמריקני לכל דבר, על טהרת היוזמה הפרטית.

עם כל האופורטוניזם שמגלים לעתים מנהיגי מפלגת העבודה, במסגרת ממשלת האחדות הלאומית, לא יתכן שאינם מבינים כי כל הפקרת חברת העובדים פירושה גדיעת הענף שעליה יושבת תנועת העבודה כולה. אם כך הם סבורים, יש לשים קץ לשתיקה המודרה האופפת אותנו, כאשר הציבור מתרשם שחברת העובדים „מרשטת את הרגליים", שעה שהיא הפנינה בכתר המשק הישראלי. עם זאת, יש לשים קץ אחת ולתמיד לאנומאליה החברתית בקרב חברת העובדים, שבה העובדים לא רק מנוכרים כלפיה, אלא אפילו שונאים אותה. יש צורך בצעדים נמרצים ללא שיגרה, ללא הליכה במסלולים של דשדוש, לקראת מסירת חברת העובדים בידי עובדיה. לצערי, אין לכך שום סימנים, אפילו באופק.

דב בר־ניר

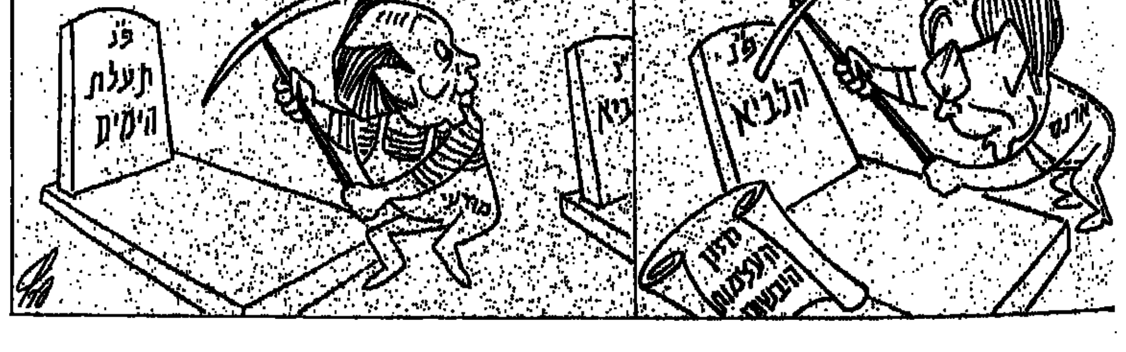

„כור מתכת"

שני מפעלים ייסגרו ואחד יצומצם

קונצרן „כור" מתכוון לסגור את מפעל חמת הנדסה מבנים ומתקנים, והמפעל לתכנון פרוייקטים בחולון. במקביל ייעשו צמצומים ניכרים בפעילותו של מפעל חמת ארמטורות. שינויים אלה יבוצעו במסגרת הארגון מחדש ב„כור מתכת", שבעקבותיו יהיה היקפה של החטיבה הזאת מצומצם ביותר.

„כור מתכת" סבלה בשנה שעברה מהפסדים כבדים ביותר, שהסתכמו ב־122 מיליון ש"ח, כולל 38 מיליון ש"ח שהופרשו עבור פיצויים חריגים לעובדים שפוטרו ולסגירת קווי ייצור.

„כור מתכת" עוסקת במגוון פעילויות, כולל מבנים מוכנים, לוחות דיפון, עיבוד שבבי מדויק, מכונות לעיבוד פח, ארמטורות סניטריות ביתיות (ברזים וכו'), וכן בתכנון והקמה של מבני מתכת מיוחדים, כמו חוות מיכלים, מתקנים לתעשייה ומבנים לתחנות כוח. החברה מפעילה ארבעה מפעלים בחולון, מפעל וולקן הנדסה במפרץ חיפה, וכן שלוחה של מפעל סימת בקריית־שמונה, שעברה בשנה שעברה לחסותו של מפעל „מטל"מ" בכרמיאל. בחטיבת המתכת המורחבת היו כלולים גם מפעל „מרכבים" ו„יובל גד", שאמור לעבור בקרוב לבעלותה של קבוצת משקיעים בראשות אפרים הניג.

הצעות למיכרזים במחירי הפסד

ב־1987 חלה ירידה בחלקו של מגזר המתכת והוא מהווה רק 8 אחוזים מכלל מכירות הקונצרן — 335 מיליון ש"ח בשנה שעברה. ההפסדים בשנים האחרונות נגרמו בעיקר מהקיטון בהזמנות מערכת הביטחון, מהקפאת שער הדולר ומהיחלשותו בשוק העולמי. בשוק המקומי גם נרשמה ירידה ניכרת בביקוש למבני מתכת. בקונצרן „כור" נעשו מאמצים גדולים לספק עבודות למפעלי המתכת וגורמים פרטיים המתחרים במפעלי „כור" מציינים, שמפעלי הקונצרן ממשיכים להציע במיכרזי מערכת הביטחון מחירי הפסד, כדי לזכות בהזמנות.

מפעל „סימת" בקריית־שמונה, העוסק בעיבוד שבבי למערכת הביטחון אף נהנה אשתקד מהוראה שהוציא משרד הביטחון, שנועדה לתת עדיפות למפעלי תעשייה באזורי פיתוח. על־פי נהלים אלה, מפעל באזורי פיתוח יכול לזכות במיכרז גם אם המחירים שהוא מציע גבוהים עד 15 אחוז מהמחירים שמציע מפעל אחר במרכז הארץ. למרות העדפות אלה נקלע „סימת" לקשיים חמורים, ככל הנראה בעקבות ביצוע עבודות רבות במחירי הפסד, והועבר לחסותו של מפעל מטל"מ. גם במצבו של מטל"מ, העוסק בעיבוד שבבי, בעיקר לתעשיית המטוסים, חלה הרעה ניכרת.

למרות הירידה התלולה בפעילות מפעלי המתכת של „כור", הוחלט בשנה שעברה על המשך ביצוע ההשקעות במספר מפעלים. „כור" ביקש להשקיע 2.5 מיליון ש"ח ביחידת הקונסטרוקציות ולמעלה ממיליון ש"ח ביחידת הארמטורות. לחברה ניתנה לצורך זה הלוואה בסך 5 מיליון ש"ח מתמורת ההנפקה של „כור הנפקות" בספטמבר 87.

עתה, במסגרת שינוי הדגשים בפעילות הקונצרן שמבקש לערוך המנכ"ל, בני גאון, יבוצעו צמצומים חריפים יותר ב„כור מתכת". כאמור, המפעלים הראשונים שיטופלו יהיו חמת הנדסה מבנים ומתקנים, והמפעל לתכנון פרוייקטים.

אודי נחשון

מבזקים כלכליים

115 פרוייקטים

■ ועדת המחקר, בראשות המדען הראשי של משרד התעשייה והמסחר יגאל ארליך, דנה בחודשים מאי־יוני 88 ב־148 בקשות למענקים. הוועדה אישרה 115 פרוייקטים בסכום של 27.6 מיליון ש"ח בתחומי התוכנה, אלקטרוניקה, מכשור רפואי, מכונות, כימיה, ביוטכנולוגיה, מזון, לייזר, תקשורת, מוצרי צריכה, מכשור אלקטרוני, פרמצבטיקה, אנרגיה, ציוד מעבדות, ציוד מחשבים, רכיבים, מערכות בדיקה ובקרה.

„השמירה" רכשה עסקי „הוריזון"

■ קבוצת „השמירה" רכשה את עסקיה של חברת „הוריזון", הנמנית עם קבוצת „פלל מחשבים וטכנולוגיה", ומשלבת אותם בפעילות הקבוצה. „השמירה" שילמה יותר מחצי מיליון דולר לרכישת „הוריזון", שעסקה בשיווק והתקנה של מערכות ממוחשבות וציוד בקרה אלקטרוני. לדברי מנהל חטיבת האלקטרוניקה ב„השמירה", גדעון גולן, כל פעולות התכנון, ההתקנה והשיווק של „הוריזון" שולבו בחטיבת האלקטרוניקה של הקבוצה. עובדי „הוריזון", בהם אנשי מחשב ומהנדסים, נקלטים בימים אלה ב„השמירה".

חדשות המשק

הסכם הבראה ב„כור מחשבים"

הנהלת „כור" נסוגה מההחלטה לסגור את „כור מחשבים", לאחר שוועד העובדים של „כור מחשבים" יזם תוכנית הבראה, בסיוע יועץ חוץ. לאחר מו"מ שנערך בין ועד העובדים להנהלת „כור" נחתם הסכם הבראה, והנהלת הקונצרן קיבלה את תוכנית ההתייעלות שהציעו העובדים.

עקרונות התוכנית הם ארגון־מחדש של החברה, קביעת יעד של הגעה לאיזון עוד בשנת הכספים הנוכחית — כל אלה תוך צמצומים, שבעקבותיהם פורשים כמחצית מעובדי החברה. ב„כור מחשבים" יעבדו מעתה 30 עובדים.

א.ג.

ביטוח בכרטיס אשראי

חברת „ישראכרט" הגיעה להסדר עם חברת הביטוח „הסנה", לפיו ניתן יהיה לשלם פרמיות ביטוח ל„הסנה" באמצעות חיוב כרטיס „ישראכרט". ההסדר יחול בכל ענפי הביטוח ותשלום הפרמיות יוכל להעשות בשלוש דרכים: חיוב המכוסה ב־2 בחודש הבא, חיוב המכוסה בתשלומים עד 8 תשלומים צמודים למדד, או הסדר תשלומים בשיטת „האשראי הגמיש" של „ישראכרט", בריבית של 2.5 אחוזים לחודש.

ועוד ב„הסנה". דובר החברה הודיע, כי ביטוח „בריאות פלוס" של החברה מוצג לראשונה כתוספת לביטוח חיים, וכי לאחר שיפורים שנעשו בפוליסה נרכשו באחרונה אלפי פוליסות חדשות: התוכנית כוללת כיסוי לכל ההשתלות (לרבות לב, כבד וכליות). סכום הביטוח הועלה מ־80 אלף ש"ח ל־120 אלף ש"ח, וכל התוספות נעשו ללא שינוי במחיר הפוליסה ויכללו רטרואקטיבית גם מבוטחים ותיקים.

א.ג.

שיחות ברומניה

שר התעשייה והמסחר אריאל שרון יוצא מחר לביקור רשמי ברומניה, במהלכו ייפגש עם מספר שרים כלכליים — לסחר חוץ, לבניית מכונות, להנדסה, לכימיה וכן עם שר החקלאות. שרון גם יסייר במכון למחקר טכנולוגי של רומניה ויבקר במפעלי המכוניות דאצ'יה. (דלתה).

בשיחות עם השרים הרומניים יידונו קניות הגומלין בין שתי המדינות, הגבלות הסחר והשתתפות ישראל ביריד שייערך בבוקרשט בעוד כחצי שנה.

נתוני הסחר בין שתי המדינות מראים שב־87 הסתכם היבוא מרומניה בכ־31 מיליון דולר והיצוא הישראלי למדינה זו הגיע לכ־7 מיליון דולר.

א.ג.

המדריך התעשייתי 1989

חברת „דן אנד ברדסטריט", בחסות הרשות לשיתוף פעולה תעשייתי במשרד התעשייה והמסחר, פועלת בימים אלה לעדכון מאגר מידע נרחב, שממנו יופק המדריך התעשייתי של ישראל לשנת 1989. המדריך מופץ ישירות לחברות שיש להן הסכם לשיתוף פעולה תעשייתי עם ישראל, המזמינות מדי שנה מוצרים ישראלים בהיקף נרחב. מדובר בכ־500 חברות, באירופה ובארה"ב.

המדריך מופץ גם לנספחים המסחריים של ישראל בחו"ל. במדריך יופיעו כ־700 מפעלים ישראלים — יצואנים ובעלי יכולת יצוא.

א.ג.

אמריקה בעפולה

מפעל „א.ב. קיסולוקי" מעפולה זכה באחרונה במיכרז של המימשל האמריקני לאספקת מיכליות לסמיטריילרים שנדרשו לצבא ארה"ב בוורן שבמדינת מילווקי. היקף המיכרז — 440,000 דולר. נתונים אלה עלו מסריקת מאגרי המיכרזים של המימשל האמריקני וזרועותיו בעורך רשת זהב.

„א.ב. קיסולוקי", המייצר מכוניות חקלאיות, ציוד לתעשיית המזון והכימייה, מובילי קרור ומיכליות הובלה מכל סוגי המתכת, מעסיק 100 עובדים.

יצחק פישר, מנהל השיווק של קבוצת עורך רשת זהב, מסר כי במהלך המחצית הראשונה של שנת 1988 זכו מפעלים בישראל במיכרזים שפירסמו המימשל האמריקני וזרועותיו בהיקף כולל של 52 מיליון דולר. מפעלים אלה הגישו הצעותיהם למיכרזים ישירות מישראל, להבדיל מהגשת ההצעות דרך משרדי המפעלים בארה"ב. לדבריו, המיכרזים המתפרסמים במאגרי ההזדמנויות העסקיות בעורך רשת זהב, משקפים ביקוש של עשרות אלפי פריטים וציוד הנדרשים למימשל ולצבא במהלך השנה. מכרזים בהיקפים קטנים התגלו כרווחיים ביותר ליצרנים הישראלים. מעקב עירני אחר המיכרזים עשוי להגדיל את מעגל היצואנים לארה"ב בקרב מפעלים קטנים ובינוניים.

מנכ"ל רשות החברות הממשלתיות:

ליברמן לא קיבל הטבה בעיסקת המכירה של „פז"

מנהל רשות החברות הממשלתיות, זאב רפואה, דוחה את הטענות שהעלה השבוע ח"כ חיים רמון סביב מכירת חברת הדלק „פז".

הסכם מכירת „פז" נחתם ב־1.2.88, כאשר ועדת השרים למכירת חברות ממשלתיות אישרה את ההסכם ובירכה עליו. למרות שלא היה צורך באישורה של ועדת הכספים של הכנסת לעיסקה, קיבלה הוועדה דיווח מלא מנציגי האוצר, לרבות משר האוצר. דיווחים נמסרו גם לוועדות אחרות של הכנסת.

נוסף על הערכת השווי של חברת „פז", אשר נעשתה ע"י רשות החברות הממשלתיות, קיבלה הרשות שתי הערכות נוספות מגורמים חיצוניים, ביניהן מחברה אמריקנית.

שתי ההערכות קבעו בצורה חד־משמעית, כי המחיר שהוצע ע"י ג'ק ליברמן (95 מיליון דולר עבור 75% מהמניות — וכאשר מחיר זה היה הגבוה ביותר שהוצע) — הינו מחיר סביר והוגן.

כל הנתונים הכספיים שעליהם מדבר ח"כ חיים רמון והקשורים לעיסקת פז — הובאו לידיעת המעריכים והובאו בחשבון בעת הכנת הערכת השווי של „פז". כן הוסבר לח"כ רמון, שאין שחר לטענה כאילו ניתנה „הטבה" כלשהי לליברמן. העיסקה בוצעה ע"י רשות החברות הממשלתיות כהיותה בעלת המניות, ולא כגוף שלטוני. העיסקה הינה על בסיס אותם התנאים שהוצעו ואשר היו ידועים לכל המתעניינים.

היצוא גדל ב־23%

בששת החודשים הראשונים של השנה הסתכם היצוא נטו ב־4.8 מיליארד דולר לעומת 3.9 מיליארד דולר בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה ב־23 אחוז — נמסר מהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

היצוא התעשייתי (למעט יהלומים) עלה ב־27 אחוז, יצוא יהלומים (נטו) עלה ב־34 אחוז והיצוא החקלאי ירד כ־6 אחוזים, מזה פרי הדר ב־15 אחוז.

ערך: לוי מורב

בעריכת עלינא תורי

מפוף ומשם

מה חדש?

בוסטון אינה מאמינה ברוק כבד

עופר ניר

בבוסטון, מסצ'וסטס, מוכנים לארח כמעט כל להקה וזמר, באיצטדיון סאליבן, שתכולתו למעלה מ־60 אלף איש. אמרנו כמעט. רוק כבד, למשל, מחוץ לתחום. הוועדה במועצת העיר, שתפקידה לאשר או לדחות אירועים המוניים, החליטה שלא לאשר קיומו של מופע רוק כבד, שבו נוטלים חלק, בין היתר, הלהקות „מטאליקה", „סקורפיונס" ו„ואן־האלן", כוכבת הערב. עכשיו, מאיימים חברי הלהקה לתבוע את מועצת העיר באשמת פגיעה בחופש הדיבור.

בין נימוקי הדחייה, שנמסרו מטעם הוועדה, מונים האדונים הנכבדים מבוסטון את אורכו של המופע, למעלה מתשע שעות, את הרעש ואי־הנוחות שייגרמו לתושבי הסביבה ואת מצוקת התנועה באיזור. חברי „ואן־האלן" פירסמו הצהרה חריפה בגנות ההחלטה ותקפו את הרמיזות בדבר התנהגותם הפרועה האפשרית של מעריצי הלהקה, בפרט, והרוק הכבד, בכלל, כפי שהשתמע מההחלטה השלילית. „ההחלטה גורמת להפלייה מכוונת ומהווה פגיעה בתיקון הראשון לחוקה, בדבר שמירה על חופש הדיבור."

הפעם האחרונה שבה אסרו הבוסטונאים הזהירים על קיום הופעה באיצטדיון סאליבן, הגדול בעיר, היתה בשנת 1984. הנפגעת היתה להקת „הג'קסונים", במסע־ההופעות האחרון שלה, עם מייקל ג'קסון, שלאחריה התפרקה, למעשה. גם ברוס ספרינגסטין לא הופיע באיצטדיון, במסע־ההופעות הקודם שלו לפני שלוש שנים. הוגשה בקשה, אך בגלל בעיות בירוקרטיות, ואף־על־פי שבסופו של דבר התקבלה החלטה חיובית, העדיף הבוס להופיע במקום אחר.

פלקונר: חצי שנה בפנים

אריל פלקונר, הבאסיסט של להקת „יו.בי.40" נדון ל־18 חודשי מאסר, מהם שישה בפועל והשאר על־תנאי, לאחר שהורשע בגרימת מותו של אחיו ריי, בתאונת־דרכים, בסוף השנה שעברה. ריי עבד אף הוא עם הלהקה, כטכנאי הסאונד שלה. הוא ישב במושב האחורי של המכונית שבה נהג אחיו, כשזו התנגשה חזיתית בקיר של מפעל. בבדיקת־דם שנעשתה לאריל, לאחר התאונה, הוברר כי אחוז האלכוהול בדמו היה גבוה פי שניים מן המותר. נוסף לעונש המאסר, נשלל רשיונו לשלוש שנים.

מאסרו של פלקונר יגרום לדחייה הכרחית במסע־ההופעות המתוכנן של הלהקה. עם זאת, רואה־אור תקליט חדש של „יו.בי.40". בקרוב יוקרן בטלוויזיה הבריטית סרט, בכיכובם ובבימויו של אחד מהם, בריאן טראברס. בסרט הזה מופיעים הופעות־אורח גם כריסי היינד ורוברט פלמר.

עם היוודע גזר־הדין, פירסמו מנהלי הלהקה הודעה, שבה נאמר, כי משפחתו וחבריו של אריל פלקונר יודעים, כי כבר סבל דיו לאחר התאונה ולאחר מות אחיו, והעובדה שגרם מוות — תרדוף אותו גם בעתיד. „קיווינו", נאמר בהודעה, „כי אריל לא יצטרך לשבת בכלא והעובדה שייאלץ לרצות עונש מאסר, מוסיפה לתחושתה הקשה של משפחת פלקונר."

מנדלה, באותו השוונג

ההצלחה של המופע למען נלסון מנדלה, שאחד ממארגניו היה ג'רי דאמרס, מנהיג להקת „הספשלז", הביאה להוצאה מחודשת של התקליטון „שחררו את נלסון מנדלה", שדאמרס כתב ושר עם להקתו לפני שנים אחדות. השיר הזה היה בין הפעולות הראשונות של דאמרס לעורר מודעות לאיש מנדלה ולמטרה שבגללה נכלא למאסר עולם בדרום־אפריקה.

● בעקבות בלינדה קרלייל, שהפכה סופרסטאר בינלאומי, ובעקבות ג'יינה שוק, שמנסה להצליח בצמד חדש שהקימה, הולכת עוד אחת מן החברות־לשעבר בלהקת „הגו־גוס" לקריירה עצמאית. ג'יין ווילדין, הגיטריסטית בהרכב שנים המצליח ההוא, הוציאה תקליטון בשם „שעת העומס".

● להקת „אינקסס" נאלצה לבטל את ההופעות האחרונות במסע האירופי שלה, בגלל המתופף בזין פאריס. המתופף נפגע בברכו, אבל המשיך עם הלהקה, תוך נסיונות אמיצים להתגבר על הכאב ולתופף כרגיל, באמצעות עזרים טכניים שונים. הרופא שלו הודיע חד־משמעית, כי אם לא יטפל בברך וייקח לעצמו פסק־זמן למנוחה ··· הוא עלול להישאר נכה לצמיתות.

● וזוכרים את אל ינקוביץ „המופרע"? התואר לא שלנו, אלא תוארו הרשמי. ינקוביץ עשה כסף טוב מפארודיות על להיטים מוכרים, שהמצליח בהם היה „הסתלק" של מייקל ג'קסון. עכשיו הוא הולך על להיט ג'קסון נוסף והקליט פארודיה מטורפת, המבוססת על „רע". הגירסה הינקוביצ'ית נקראת „שמן".

להקת יו.בי. 40

קומפקטי

לא לעולם חוסן...

אחת התכונות המרשימות של הקומפקט־דיסק, שהלהיבה את דמיונם של כל חובבי המוסיקה, היתה עמידותו לאורך זמן, בניגוד לתקליט הוויניל הרגיל. כמה זמן בדיוק? היצרנים דיברו על נצח ובכל מקרה, על שנים ארוכות ומהנות של האזנה, בלי חשש לשריטות, או פגיעה אחרת באיכות הנגינה.

עכשיו, באה המכה הבאה, שהטילו שתי חברות המייצרות את תקליטי הקומפקט, ושתגרום זעזוע רב לכל מי שהאמין שעם רכישת הקומפקט והקומפקט־דיסק, פתר את כל בעיות הבלאי של התקליטייה שלו. חברה בריטית אחת טוענת, כי הדיו המיוחדת שבאמצעותה מדפיסים את שמות השירים ושאר הפרטים, על גבי הדיסק, מחלחל לתוך שכבת הלכה שנועדה להגן על משטח האלומיניום שעליו מוקלטת המוסיקה. חברה אחרת, אמריקנית, מרחיקה לכת וטוענת, כי משטח הפלסטיק עצמו אינו חסין לנצח ואיכות הצליל תיפגם לאחר כשמונה שנים. לחברה זו יש גם פתרון: להשתמש בזהב לציפוי הדיסק. כמובן שפירוש הדבר הוא העלאה ניכרת במחירי הקומפקט־דיסק בעתיד.

חברות התקליטים מיהרו, כמובן, להרגיע את הציבור. דובר מטעם „אי.אמ.איי" מסר, כי בתהליך הייצור של הדיסקים משתמשים בחומר מיוחד, המונע התמצנות ואיכול המשטח. כמו כן, כי אין כל הוכחות לכך, שהדיו מחלחלת לתוך שכבת האלומיניום.

מטעם חברת „סוני" נמסרה הצהרה חד־משמעית, לפיה הדיסקים שלה הם בעלי כושר־עמידות נצחי. עם זאת, הוסיפו בזהירות, כי ידוע להם שישנן חברות קטנות יותר, שייתכן כי אינן מקפידות על תהליך הייצור, כדי לחסוך בכסף. לא מן הנמנע, שהדיסקים שלהם הם בעלי איכות ירודה יותר. עם זאת, אין „סוני" מאמינה שגם הדיסקים של החברות הללו יישחקו לאחר זמן קצר כל־כך. „אם תשמור על הדיסק שלך, הוא יחזיק מעמד כל ימי חייך", באה הודעת העידוד מטעם „סוני".

מצעד קומפקטי

אלה הדיסקים אריכי־הנגן המצליחים ביותר באנגליה, בראשית החודש הזה:

1. סטיב ווינווד — „ROLL WITH IT" (כניסה ישירה לראש המצעד).
2. טרייסי צ'פמן — „טרייסי צ'פמן".
3. בילי איידול — „שירי איידול, 11 מהטובים ביותר".
4. „פליטווד מק" — „טנגו בלילה".
5. אמנים שונים — „חיי לילה".
6. שארדיי — „חזקה מגאווה".
7. בלינדה קרלייל — „גן־עדן עלי אדמות".
8. „דייר סטרייטס" — „אחים לנשק".
9. „רטוב רטוב רטוב" — „POPED IN SOULED OUT".
10. בארי וייט — „האוסף".

קומפקטי ינסה להביא, מעת לעת, את רשימת רבי־המכר בשוק הדיסקים האנגלי והאמריקני.

פסטיבל ערד

חובה

יוסי ונונו

כמה מלים קצרות, נוספות, ואולי גם מיותרות, על המופע של יהודה פוליקר בערד, או ליתר דיוק — לרגלי המצדה: מופע שהצליח לא בגלל הגימיק (3 בבוקר, מצדה, ים־המלח), אלא למרות הגימיק.

נכון, שיש משהו נחמד בלהתחיל מופע בחושך ולגמור באור עם נוף ים־המלח. נכון, שזה יפה שמאחורי הבמה מאירים את מצדה באורות צבעוניים. נכון, שהיתה אווירה מיוחדת, ואלף איש שמילאו את האמפיתיאטרון, של מצדה, הרגישו שהם משתתפים בסוד, כחוויה.

אבל, הסיבה המרכזית לכך שהמופע הצליח פשוטה בהרבה: פוליקר נותן מופע מצוין, נותן את עצמו עד הסוף, מרגש, כי יש הרבה אמת בכל הנגינה הזו. לי לא היה איכפת לראות אותו ב־3.30 בצהריים, ויש כאן רמז עבה למי שלא ראה.

קידום מכירות

מתקפת שלום חנוך, בתקופה האחרונה, קשורה באופן ישיר לעובדה, שחנוך יוצא לסיבוב־הופעות נוסף של „רק בן אדם". אבל, זו הסיבה הישירה, לא האמיתית. האמת פשוטה יותר וגם מרה יותר, „רק בן אדם" התקליט לא נמכר מספיק ושלום היה מוכרח, נדמה לי, במעט בעל־כורחו, להתגייס למסע ההצלה.

אני מעז להסתכן ולומר, שהסיכוי לראות את שלום חנוך ב„סיבה למסיבה" היה אפסי, אם התקליט היה נמכר ב־60,000 עותקים. המופע של חנוך בערד היה רצוף איזכורים של התקליט. ספרתי מעל 15 פעם, שבהן חנוך ציין את התקליט, ובאופן בוטה. בחלק הראשון של המופע היתה תחושה, שהבמה הפכה למקדמת־מכירות. „יש לי תחושה, שאתם עוד תלמדו לאהוב את התקליט הזה" — הוא אמר באחד הרגעים.

זה לא מתאים לשלום חנוך, וגם לא כל־כך יאה למעמדו. הוא פשוט צריך לעלות על הבמה ולשיר. אם זה יצליח לשכנע את הקהל לקנות את השירים הביתה, גם דרך חתיכת פלסטיק שחורה — יפה, ואם לא — לא נורא. מותר לחנוך להיכשל. הוא כבר עבר את השלב, שבו היה צריך להוכיח את עצמו, דרך מספרים במצעדי מכירות.

זה מזכיר לי פרסומת סמויה בקולנוע. פתאום, בלי שום הקשר, יש קלוז־אפ על שם של חברת־תעופה או חברת־שעונים, אבל מה שבקולנוע עובר תוך שלוש־שניות מבלי שנרגיש, צורם מאוד על הבמה.

במופע עצמו אין כל חדש. הקהל שמגיע למופע יודע מה הוא יקבל, והוא אכן מקבל תמונה מלאה למחיר הכרטיס. הוא יוכל להדליק נרות, לצעוק „איפה" במקום הנכון באותו שיר על ההוא שהוא הוא, לשמוע את מאיה, וכו'. העסק הזה כבר מזמן הפסיק להיות מופע והפך פולחן. אני לא בטוח, שאני אוהב את זה.

י.ו.

תקליטים

להקת האם

יוסי ונונו

ג'רי הריסון — „אלים מקריים" סונוקול

ג'רי האריסון מוכר כקלידן והגיטריסט של „ראשים מדברים". „אלים מקריים" הוא תקליט הסולו השני שלו (והראשון נקרא „האדום והשחור") והוא סובל, כמו קודמו, מההשוואה ללהקת האם, השוואה שלא עובדת לטובתו.

אפשר לקרוא לזה תסמונת הפרויקטים האישיים, היינו, מוסיקאי של להקה מצליחה מוציא במקביל תקליט־סולו ונכשל. מעט מאוד מוסיקאים מצליחים לעבור את המכשול הזה וגם או ההשוואה עם להקת האם היא בלתי נמנעת.

הריסון מוסיקאי מספיק מוכשר כדי לא ליפול, אלא שבקטעים רבים בתקליט יש תחושה שאם היו כאן טינה וויימות' וכריס פרנץ העסק היה נשמע אחרת. אווירת ה„בסדר" שאופפת את התקליט מונעת ממנו לרגש על באמת.

בסך הכל נשמע „אלים מקריים" כמו גירסה מרוככת של „ראשים מדברים" מהתקופה של „להישאר באור", פאנקי מיקסום ממוסיקה שחורה בגירסתו הלבנה. מה שחסר זה הקצב, ההיסחפות, הקצת טירוף של ביירן ושות'.

להריסון אין קול מי יודע מה מוצלח, הוא עובר, לא יותר מזה. בשביל לשיר פאנקי צריך הרבה יותר מסתם קול סביר. הטקסטים לא רעים ובכל זאת אינם מעוררים עניין. נראה לי שחסר בהם קצת הומור, קצת ציניות, קצת ממזריות מהסוג שיש לביירן בכמויות. הריסון נשמע רציני, אולי רציני מדי.

גם הלחנים סובלים מבעיות דומות, אלא שהפקה מוצלחת היתה יכולה להציל אותם, והיא לא כזאת.

אך אם קיבלתם את הרושם שמדובר בתקליט רע, או הרושם לא נכון. „אלים מקריים" הוא למרות הכל תקליט טוב יותר מהרבה תקליטים אחרים שמופרסמים אצלנו. אבל הריסון הוא חבר ב„ראשים מדברים" ומכאן הציפיות, מכאן האכזבה. תקליט אפשרי, אין צורך להתנפל על חנויות התקליטים.

לקיץ

„סמאש 7" (החברה הכללית למוסיקה)

תקליט־אוסף קייצי, בכיף, שערך דורון ברנבליט. שם המשחק הוא קצב, הרבה קצב, וכמה שיותר גימיקים. צריך, הרי, משהו שיבדיל בין תקליט־אוסף אחד למשנהו, כדי שהילדים מוכי השרב והתופש הגדול יידעו כמה לבחור.

יש כמה פנינים בתקליט הזה. למשל, להקת „3 מוסטפא 3" בביצוע דו־לשוני, ערבי־עברי ל„לינדה לינדה". יופי! למשל, כלהיט האקוסטי המקסים של להקת „טיינראונר אטרקשן", בשם „מושלם". למשל, שני המיקסים, שפותחים את התקליט — „אל. איי. מיקס" עם „ברוק את זה" ו„נפח את הבירה", שאמור להיות פארודיה על „נפח את הווליום", שגם כן אפשר, אם רוצים, לראות פארודיה על מיקסים אחרים.

עוד בתקליט הזה, הלהיט „הדכנשהו בליבי" של להקת „אצטק קאמרה", להקת הנשמה האנגלית „כריסטיאנס" בקטע מצוין ושמו „נולד מחדש" שתי ומהות מצליחות קים ווילד ופיניטה. בלהיטים „היי מיסטר שבור־לב" ו„נשבעת בליבי השבור". מה יש להן לבחורות הללו שבורות־הלב?

אידיאלי למסיבות, העיקר שיהיה מזגן בחדר.

י.ו.

בכיף

דריל הול וג'ון אוטס „או יה" חד־ארצי

הול ואוטס הם אולי הצמד האמריקאי הכי מצליח של שני העשורים האחרונים. „או־יה" הוא האלבום מס' 15 שלהם וכמו קודמיו כל כולו מוסיקה שעושה טוב, את המהפכות הם משאירים לאחרים. אם לתמצת את הול ואוטס מרוכך ברוק לבן עם פאנקי ונשמה שחורים וככל שהקריירה שלהם התפתחה נוטה הלבן לטובת השחור, ב„או־יה" זה רק שחור. הול ואוטס תמיד ציטטו מאחרים וגם הפעם אפשר לשמוע את רוחו של הנסיך מרחפת על התקליט, רק שאצל פרינס הפכה המוסיקה השחורה ליצירות מופת קטנות ואצל הול ואוטס היא נשארת בגבולות הכיף. ואם בכיף עסקינן אז „או יה" הוא יופי של תקליט לרקד אותו, לנסוע איתו, לשים כרקע וליהנות. להול, החלק הרומנטי בצמד, קול מצוין גם נשמה לבן משובח, אוטס משלים אותו לא רע וההפקה משופעת בכל טוב, שיהיה. והכל יחד עובדים יפה. במיוחד „הזמנות" מתחשות ו„המשיכי לחזק אהבה". השורה האחרונה, קודם־כל קנו את פרינס. אח"כ, אם יש לכם כסף, זמן וכוח להקשיב למישהו אחר, „או יה" זו בהחלט אפשרות טובה לקפוץ לים, לבריכה, ושיהיה בכיף.

י.ו.

וידאו־פופו

המצעד הבריטי

עופר ניר

אלה הן קלטות הווידיאו־פופ המצליחות ביותר בבריטניה, נכון לראשית חודש זה:

1. מדונה — „צ'או איטליה" (כניסה ישירה לראש המצעד).
2. מייקל ג'קסון — „האגדה".
3. „רטוב רטוב רטוב" — „תקליטוני הווידיאו".
4. „דייר סטרייטס" — „אלכימיה חיה".
5. אמנים שונים — „מיקס שנות ה־60, חלק שני".
6. דיוויד בואי — „מסע עכביש הזכוכית".
7. [illegible]
8. מייק אולדפילד — [illegible]
9. אמנים שונים — „נערות, נערות, נערות".
10. דיוויד בואי — „מסע עכביש הזכוכית, חלק שני".

אדם וביתו

בעריכת צביה בן־שלום

היתה דודה במטולה...

דודה אסתר ורס"ן חדד

עתה, כשהאבן חזרה לזירה כנשק נגד צבא מודרני ומתוחכם ואף הפרה את האיזון העדין של הדו־קיום בירושלים שחוברה לה יחדיו — רצוי לעלעל בדפי הספר „אסתר הדודה ממטולה" — כלת פרס ישראל בשנת 1977. משתקפים בו אירועי הדמים בשנות העשרים, בימי קום המדינה ולאחריה ועד ימינו אלה — גבול לבנון. חתירתה של אסתר לויט לדו־קיום ויחסי שכנים ראויים לשמש דגם למדיניות שפויה לקברניטי המדינה וראשיה גם בימינו אלה של טירוף מערכות.

הספר „אסתר — הדודה ממטולה" מגולל קורות חיים של אישה אמיצה שמעשיה חרוטים בדברי ימי מטולה, שלוש המושבות הראשונות בגליל העליון ובאצבע הגליל. סיפורה של אסתר (ילידת 1902) הוא סיפורה של דמות מופלאה ש„עוד בחייה הפכה לאגדה מהלכת של אלפים מקצה הארץ עד קצה, משדרות הלבנון ועד לירכתי הנגב". כמאמר הכתוב: פשטות זו גדלות! גדולתה בצניעותה ללא יומרות, במעשיה שלא על מנת לקבל פרס — אלה זיכוה ב„פרס ישראל" על תרומתה הגדולה לטיפוח יחסי אנוש, שיסודם בהבנה עמוקה ואהבת הזולת. הנשיא חיים הרצוג קלע בול כתארו את אסתר לויט „מעשיות המופת, אשת סגולה, שהקדישה את חייה להתנדבות רצופה למען הכלל ובמיוחד למען של חיילי צה"ל".

קצר המצע מהשתרע כדי לתאר את צפיותיה הססגונית והרבגונית והתנסותה מתוך חייה הקשים והנשגבים מימי ראשית המושבה, בכיבוש עבודה של אישה בכביש צפת־טבריה, בהמשך מפעל הוריה בבניית מטולה וכיבושה למושבה עברית מבוססת ונאה, על עמידת אנשי מטולה מאז ייסודה בין שתי מלחמות עולם, בימי טרומפלדור בתל־חי, מאבק שותת דם עם כנופיות, נטישת המושבה ושובה אליה כדי לשקם הריסותיה, וקורותיה עד ימינו אלה, כתובים בתולדות הישוב ובספר שהופיע שנה לאחר מותה, ב־1986.

אחוות עמים ושכנים

אסתר לויט הטיפה לדו־קיום ואחוות עמים אף מימשה אמונה זו הלכה למעשה בחייה היומיומיים. בהיותה נערה, ספגה נטייתה זו ממורה האהוב עליה, יצחק אפשטיין, מחבר ספרי לימוד, „אישיות חביבה, בעל קסם רב שנודע גם ביחסו החם והטפחו לאחוות עמים" כטענתה. בהשפעתו נרקמו קשרים ידידותיים גם לבין ערביי הסביבה, הדרוזים והצ'רקסים.

לעתים קרובות היתה הולכת, אסתר, עם משפחת זייד, אשתו של „השומר" הנודע אלכסנדר זייד, לטחון קמח בכפר עבסייה שבלבנון, מול משגב־עם. הדרך והסביבה שורצו שודדים, אבל „שתי „הג'דות" נשאו נשק והיו מאומנות — להקדים ו„לשלוף" בעת סכנה.

בית פתוח לכל

אסתר לא ידעה מה זה גזענות. היא לא הבדילה בין יהודים לערבים. ביתה היה תמיד פתוח לעובר־אורח הנקרה בדרך: לראשי הדרוזים מרמת הגולן, לתושבי דרום לבנון, לאנשי קרית־שמונה, לרמטכ"לים, שרים, אנשי ציבור מכל קצות הארץ ולא פחות מכך — לאדם הפשוט. ביחסה החם לבריות לא היה הבדל אם זה טוראי או אלוף — כולם היו בניה. „את אימהותה של דודה אסתר חשנו מרגע שראינוה: עיניים אוהבות; פה מחייך ומניעו ידיים מלטפות ומתוקות, כולה יופי של אהבתם — ובעיקר אהבת החייל הישראלי — הלוחם והמסתכן" — מגלה משה גור ואילו פרנסיס ריזק, דוברו ויועצו הפרטי של מייג'ר חדד, כתב: „...היה לי הכבוד להכיר מקרוב את „אם הבנים". אסתר לויט, לבוא לביתה במשך 11 שנים, חמש־שש פעמים מדי שבוע ולמצוא אצלה כל מה שיאיר ליבי — תקווה, אהבה, ריעות — ולמעשה היא קיבלה אותי כבנה המאומץ..."

אמא אסתר אמרה לי לא פעם, מצטט ריזק מדבריה, ש„היחידים והעמים דומים לזהב — אינם נרפאים עד שנכנסים לאש"... והוסיפה: „התפלל עימי כדי שאהבה תתפוס את מקום הטינה. מי ייתן ובמקום המלחמות ישרור השלום כבימים עברו, שבהם נסענו בכרכרות ממטולה לקליעה, למרג' עיון, לנבטייה, לצידון ולפעמים לביירות. ימים בהם התקבלנו ונפרדנו ברוחב לב... רשעות העולם גדלה מסביבנו, אבל יש ביכולתנו — אני ואתה — לעשות למען השינוי". באוזני תיירים וסתם מבקרים נהגה לספר, שהרופאים הראשונים של מטולה באו מלבנון: „ד"ר גדאללה ממרג' עיון וד"ר אמון מדירממס... כשברחנו מכאן בשנות ה־20, היינו בנבטייה ובצידון. השכנות הטובה השתלמה תמיד. היא יצרה חברות של אמת. ישנם קשרים שהזמן אינו מוחקם. אני פה בזכות לבנון, שכנים נשארים שכנים..."

לימים, התהפך הגלגל וה„בק" של טייבה שאירח אותם, היה זקוק לעזרה. הוא נרדף על־ידי הצרפתים (ששלטו בלבנון), ואנשי מטולה גמלו לו ולבני ביתו וסידרו להם מקלט בבתיהם במושבה, בכפר גלעדי ובראש־פינה.

ליד הגדר הטובה

מאז זרמו הרבה מים במפל התנור. המחבלים השתלטו על דרום לבנון וההמשך ידוע. ב־1977 נפתחה „הגדר הטובה". אסתר בירכה על חידוש הקשרים עם כפרי דרום לבנון אחרי ניתוק של כ־30 שנה!

„... העיקר הבריאות חביבי, תעסוקה לא חסרה. אני עובדת בבית קירור, במיון תפוחים משעה 8 בבוקר עד אחת אחה"צ, וכמובן שבחצי היום השני, יש עבודה בבית, וביקורי חיילים עד שעות מאוחרות בלילה. לא משעמם לי ורוצה לקוות, לפי מכתבך האחרון, שאראה אותך בקרוב. אז נספר הרבה"... כתבה אסתר לדוד (דודי) הכהן, חייל צעיר. זה אחד מעשרות מכתבים שהיא כתבה אליו. חילופי מכתבים עם חיילים רבים עד לערוב ימיה בשנות הגבורות לחייה. הסתלקה שבעת חיים, מעשים ועלילות ומיוצאי חלציה ונכדיה שהם אחרית שלא מביישים את הראשית.

קירות ביתה באסם, שהוסב למוזיאון לאחר מותה, מלאים סמלים, הקדשות, דיגלונים, מזכרות וברכות משל חיילים ומפקדים כאות תודה והערכה עמוקה בעד התורה, העמל והרצון העז שהגישה להם בנדיבות ללא קץ ובנכונות ללא שיעור...

יוסף גלילי

לא מרגישים ששנת בחירות

כל עיר והקניון שלה

כל צעדה מתחילה בצעד ראשון וכמו בכל דבר אחר, צריך רק להעז ולהתחיל. ביולי 1985, בדיוק לפני שלוש שנים, נפתח לקהל קניון אילון ברמת־גן. המחוכם בקניון זה, ובאלה שייפתחו בשנים הקרובות, הוא העובדה שהוא שוכן במרכזי הערים. זאת אולי הייתה אחת הסיבות להתנגדותם של בעלי החנויות בערים: במקרה זה — ברמת גן. אבל העניין נפתר: בעלי חנויות רבים עברו לקניון, או פתחו סניף של חנויותיהם שם. מסתבר, שהקונים הרבים מתחלקים כמעט שווה בשווה ואיש לא הפסיד.

בקניון אילון יש שיתוף פעולה בין בעלי העסקים לבין הנהלת הקניון, ואפילו בין בעלי העסקים לבין עצמם. בסופו של דבר, האינטרס הוא הדדי. הפדיון הכללי לשנה 1987 הגיע ל־120 מיליון דולר, ולפי דברי נציגי הקניון, שר שלום שירן (מנהל חברת „קנית"), ומנכ"ל הקניון, בני דקל, מקווים ב־1988 לפדיון של כ־150 מיליון דולר. הפדיון־בשנה למטר מרובע הוא איפוא כ־6,000 דולר.

בעלי העסקים משלמים שכר־דירה בסיסי או אחוזים מהפדיון, לפי הגבוה. התשלום גבוה, אך הוא מצדיק את עצמו, הוא „זכות ולא חסד". בקניון אילון 100 בתי־עסק, בתי־קולנוע, מסעדות, שטח להופעות, נפתחה שמרטפיה בהדרכת פסיכולוגית חינוכית: מקומות החנייה מאפשרים להביא את הקנייה בתוך עגלות היישר למכונית. כמו כן, פועלים שלושה קווי אוטובוסים: מס' 67, מס' 57 ומס' 52.

הקניון בבאר־שבע יהיה ממש מול התחנה המרכזית. בצמוד אליו ייבנה מלון, 4 בתי־קולנוע, מסעדות ולפחות שתי חנויות כול־בו גדולים. 35 מיליון דולר ישקיעו בפרוייקט הזה. בירושלים מחכים לפתיחת הקניון, אשר מוקם בסביבת מלון הולי־לנד. בהקמתו יתחילו בוודאי בסוף שנה זו. בירושלים משקיעים כ־65 מיליון דולר. יפעלו שם 8 בתי קולנוע, כ־200 חנויות, כמעט כל רשתות השיווק הגדולות יעמדו לרשות הקהל. מרכזי הקניות הגדולות האלה הן בבעלות חברת „קנית" והמימון לפרויקטים נעשה מהון עצמי של החברה. עוד מתכננים קניונים בכרמיאל ובערד.

חיה יוסף

ספרים למדף

ג'ף קאיירד ואחרים

עולמיום
פיליפ חוזה פארמר
הוצאת עם עובד
מדע בדיוני

במאה ה־35 פתרו את בעיית התפוצצות האוכלוסין על־ידי חלוקה לעולמות־של־יום. לכל אדם הוקצה יום־חיים בשבוע ובששת האחרים הוא מוקפא בתוך גליל קריוגני, בשינה הדומה בעיניו ללינת לילה אחד. במרוצת הזמן מפתחת כל החברה, של כל יום, תרבות משלה, השונה במקצת מזו של ימים אחרים: מדברת בניב אחר, נבדלת באופנה, קצב חיים ואפילו חוקים. העולמות מתקיימים זה לצד זה בהפרדה כמעט מוחלטת, פרט ל„פריצות־יום" — פשע שצמח מהתנאים, וכדי להתגבר עליו משתפות הרשויות של כל הימים פעולה...

זה הרקע. העלילה מסתבכת בזכות הגיבור הראשי, ג'ף קאיירד, בן לשבט של מיוחסים, שבידם חומר המאריך ימים והוא — בשליחות ראשי השבט — משמש איש־קשר בין העולמות. בזריזות הדורשת גם כושר גופני כביר הוא חומק מדי ערב מחדר השינה, מתגנב לדירה אחרת, ברובע אחר, חודר לגליל שבביתו האחר, מתעורר בבוקר ומעמיד פנים כמי שישן לילה־של־ששה־ימים. לא רק שמו משתנה — בכל עולם יש לו זהות אחרת, משפחה, מקצוע (וביום א' הוא שוטר), יעד ודפוסי התנהגות.

עד לתחילת הסיפור הוא מתפקד ללא דופי, מבלי להתבלבל, אך כדי שהקורא לא ישתעמם יותר מדי, מתחילים שם לקרות דברים, המשבשים את השיגרה של פריצת־יום, הבלתי חוקית. הזירה מתמלאה טיפוסים מוזרים, פה ושם מתרחש רצח שהקורא מייחל לפיענוחו, מבלי שהדבר ירגש אותו במיוחד. בהזדמנות מתגלים קשרי מחתרת, המאורגנת היטב לצד רוזנות ושחיתות של המימסד. במאה ה־35, מסתבר, האדם חי רק שביעית ממה שיעד לו הטבע, אבל המנטליות שלו לא משתנה. רק קאיירד מפתח סכיזופרניה, העוזרת לו למלא את תפקידו המסובך ולחמוק מרודפיו. אבל זה בכל זאת קצת בלש, לא הוגן לגלות את הסוף. (צב"ש)

המנהלים יעבדו גם אם יתעשרו

האם תעזוב את עבודתך אם דודך האוהב יוריש לך הון, תזכה בפרס הגדול של מפעל הפיס, או תגלה בבוקר בהיר אחד נפט בחצר האחורית של ביתך?

שניים מכל שלושה עובדים יפסיקו עבודתם אם יהפכו פתאום לעשירים, אך מרבית המנהלים הבכירים ימשיכו בעבודתם, — עולה מסקר שנעשה לאחרונה בקרב מומחי כוח־אדם ממאה חברות, מבין 1,000 החברות הגדולות ביותר בארצות־הברית.

הסקר, שמטרתו היתה לברור גישה לא כלכלית למקום העבודה, פותח על־ידי „רוברט הלף", החברה הגדולה בעולם להשמת כוח־אדם קבוע וזמני בענפי החשבונאות והמחשבים. המחקר נוהל על־ידי חברת „רוברט הלף" וחברת סקרים עצמאית.

על מומחי כוח האדם היה לחוות דעתם בנושא. במסגרת הסקר הם נשאלו: אם יהפכו פתאום המנהלים הבכירים, מנהלי הביניים, או צוות העובדים לעצמאים כלכלית, האם לדעתך הם יפרשו מהעבודה, יפרשו למחצה, ייעדרו מהעבודה לפרק זמן מסוים, או ימשיכו לעבוד כרגיל? מסתבר, כי לדעת המומחים, 67% מהמנהלים הבכירים ימשיכו בעבודתם, ו־5% יפרשו. 42% ממנהלי הביניים ימשיכו לעבוד, בעוד 11% יפרשו, ו־30% מצוות העובדים ימשיכו לעבוד, בעוד ש־37% יעזבו את מקום העבודה.

המימצאים אינם מפתיעים אף בעל היגיון, אבל למי שרוצה הסבר — יקבל.

ד"ר אבי רימר, הפסיכולוג הראשי של חברת „פילת", שנדרש להגיב על המימצאים, אמר: „בעלי המשרות הבכירות ברוב המקרים לא ישנו את סגנון חייהם בעקבות זכייה בקופה גדולה, בעוד שבחיי העובדים הזוטרים — סביר שיחול שינוי רציני ולכן גם יעזבו מקום העבודה".

ד"ר רימר מציין, כי עד כה, טרם בוצעו בארץ מחקרים שיטתיים רציניים לגבי אנשים שזכו בפרסים גדולים.

הם מעודדים סירובניקים

ארגון הנשים למען יהדות ברית־המועצות קיים עדיין ופועל, אלא שלא רק נשים חברות בו. מכבר, בשנת 1970 קמה באנגליה „קבוצת 35" והיא הפכה, במרוצת השנים לארגון בינלאומי, שרוב חבריו משתייכים גם לארגון הבינלאומי למען זכויות היהודים ורבים מהם יוצאי ברית־המועצות.

לפני זמן מה התארגנה בקרב החברים משלחת לברית־המועצות, בה השתתפו גם חמישה ישראלים. הם חזרו מלאים התלהבות מהפגישות עם הסירובניקים, אך הם נפגשו גם עם סתם יהודים והפיחו בהם רוח של תקווה.

גם המשלחת הישראלית התעודדה מפגישות אלה והחליטה להרחיב את פעולותיה. אלה כוללות עידוד ישראלים היוצאים לרוסיה לבקר סירובניקים להגברת העלייה, בהסברת ערכי היהדות והחיים בישראל; עזרה לעולים חדשים מבריה"מ להשתלב בישראל על־ידי אימוץ משפחות, סיוע במציאת תעסוקה ועידוד לשיפור השירותים הממשלתיים הקיימים; סיוע משפטי, כגון קביעת עו"ד ישראלי שייצג את עניני הסירובניקים בפני הוועדה הבינלאומית לזכויות האדם של האו"ם, ועדת הלסינקי, שלטונות בריה"מ וכו'. עד כה הושלם הטיפול ב־124 תיקים, 50 נוספים מועמדים לטיפול והארגון זקוק דחוף לעוד מתנדבים.

פעולות אחרות: פנייה לשגרירויות (מחזיקי דרכונים זרים מערכנים את שגרירויותיהם באופן סדיר בכל הקשור ליהדות בריה"מ), תיאום שמחות (עם משפחות הסירובניקים), משלוח מכתבים וחבילות, מברקים וטלפונים שמטרתם לתמוך ולחזק, דיונים ופגישות וכו', בתכנון פגישות דו־חודשיות להעלאת תשומת הלב הציבורית ויצירת מסגרות שבהן יכולים החברים להציע את שירותיהם. בכל פגישה (10 משתתפים לפחות, שהוזמנו על־ידי בעלי־הבית) ישא דברים עולה חדש מברית־המועצות ונציג „ה־35", שביקר סירובניקים בברית־המועצות.

חברי הארגון פתוחים לרעיונות והצעות של פעילות נוספת ויקבלו בברכה מתנדבים חדשים. דמי חברות בארגון היא 20 ש"ח לשנה. היו"ר הישראלית, רודיו גאנספור, שהיתה עם המשלחת בבריה"מ, היא הרוח החיה בהתעוררות והיא עושה הכל, כולל עבודה אדמיניסטרטיבית, בעזרת חברי הוועד, כמובן. כתובת המשרד היא: מעון אירן, כיכר ציון, הרצליה פיתוח, 46767, טל. 052־571588.

אידית פינגולד

על שיזוף, אשראי ובלטות

גליון הקיץ (מס' 6) של „מה כדאי" (בטאון המועצה הישראלית לצרכנות) מגוון במיוחד, כל מי שלא התייאש מהצרכנות הנכונה והנבונה ימצא שם משהו בשבילו. בין הנושאים הכלולים: בדיקה השוואתית של חמש מכוניות אוטומטיות קטנות; על תכשירי שיזוף, כולל טבלה להשוואות מחירים (רק חבל שלא חישבו לנו מה המחיר ליחידת נפח או משקל מוס־כמת); על אשראי וקניות בתשלומים; בדיקה מעבדתית של מוצרי טבעול (המוכיחה איכות מיקרוביאלית מעולה, כשניצל מן הצומח, למשל, ספירה כללית היא 22, עובש — פחות מ־10, קוליפורמים — פחות מ־10, סטפים — פחות מ־50 ואין בכלל קולי וסלמונלה) על שיפוץ דירות בכלל והריצוף בפרט; על סימון מחירים בנוסף לקידוד (הרשתות מעוניינות לגלגל את העלות לצרכן, המועצה מתנגדת); טבלה השוואתית של 6 טיולים [illegible] בני 15 יום בסקנדינביה (טווח מחירים: 1564־2258 דולר, אבל כדאי לקרוא את ההערות והאותיות הקטנות); על הסכנה שבאבקות הרויה (עלולות לגרום לדיכאון); כמה פטנטים לקניה נבונה ועוד.

„מה כדאי" נמכר בקיוסקים תמורת 2 ש"ח. מי שמעוניין להתום לשנה ולקבל הביתה בדואר 4 גליונות מתבקש לשלוח למועצה (ת.ד. 7012, תל־אביב) 10 ש"ח. זאת לא טעות ולא בדיחה, [illegible] מנכ"ל המועצה. המנוי כולל גם דמי משלוח המסובסדים במקצת על־ידי המועצה.

בילוי מאקאברי

אחד מבתי המלון בעיר נורידג' (אנגליה) מציע לאורחיו הרפתקאות מסמרות־שיער. שלדים אמיתיים מקבלים בכניסה את פני הבאים, החדרים מקושטים בגולגולות אדם ובמקום מיטה מוזמנים האורחים לישון בארונות מתים. המלצרים עוטים תכריכים (מגישים את הקוקטיילים בגביעים דמויי גולגולת. מוסר השבועון הבריטי „ויקאנד".

הטלוויזיה ההולנדית בסיכום הטורניר הקדם־אולימפי:

ישראל היתה חסרה ברוטרדאם

כדורסל

יצחק אבידור

אמסטרדם. — מיוחד ל„על־המשמר" — נבחרת הכדורסל של ישראל הוזכרה כמה פעמים בסיכום הטורניר הקדם־אולימפי בטלוויזיה ההולנדית.

פרשן הטלוויזיה ההולנדית הדגיש כי ישראל יכלה לתרום לבית־הגמר בעיקר מבחינה של משיכת קהל: „ישראל נכללה בבית הקשה ביותר, עם יוגוסלביה ויוון, בין ארבעת הבתים ולכן לא עלתה" — אמר הפרשן ההולנדי.

הפרשן ההולנדי ציין כי אי עלייתה של הולנד לגמר הוא כשלון גדול לכדורסל ההולנדי, במיוחד כשלא ניצלה את ביתיותה: „לא האמנו שניסע לסיאול אבל היינו בטוחים שנעלה לרוטרדאם. במשחק שחרץ את גורלה של הולנד נגד בריטניה שיחקנו בצורה גרועה, שאיני זוכר כמותה."

הטלוויזיה ההולנדית שיבחה את נבחרות ברית־המועצות ויוגוסלביה, בעוד שהמאבק על המקום השלישי היה פתוח.

לדעת הפרשן ההולנדי היה הליטאי רימאס קורטינאייטיס מז'אלגירדיס קובנה חביב הקהל ההולנדי (ראה רשימת סיכום).

בהפועל ת"א רוצים את... שייע פייגנבוים

ראשי מחלקת הכדורגל בהפועל ת"א שחידשו אתמול את פעילותם לאחר הבטחת מזכיר מ.פ. ת"א לדאוג לתקציב ולחיסול החובות העלו שוב את שמו של ירושע (שייע) פייגנבוים כמאמן הקבוצה בעונה הבאה.

שייע עדיין לא חתם עם מכבי נתניה אך סיכם עם הקבוצה בתקיעת־כף, לדברי חוגים בהפועל ת"א.

הבוקר ייעשה נסיון לברוק את הדבר עם מכבי נתניה.

שמו של שייע פייגנבוים לאימון הקבוצה הועלה בעבר אולם לאחר־מכן העדיפה הפועל ת"א את שלמה שרף, שהסתלק בינתיים.

• בטורניר כדורגל בפאריס ניצחה מונפלייה את פרטיזן בלגראד — 0:2 וסן־ז'רמן פאריס גברה על סרבט ג'נבה 3:5, בבעיטות־11, לאחר 2:2 בתום הארכה.

שייט

האחים טורטן במקום ה־10 באליפות אירופה

יצחק אשל

צמד השייטים הישראלי, רן ורן טורטן, סיים במקום ה־10 באליפות אירופה במפרשיות מדגם 470, שנערכה בקוויברון, צרפת, בהשתתפות 120 מפרשיות מ־22 מדינות.

בזינוק השישי והאחרון סיימו הישראלים במקום ה־36, לאחר שניסו בזינוק זה ציור חריש, בו הם מתכוונים להתאמן ולהופיע במשחקים האולימפיים בסיאול.

באליפות אירופה זכו הצרפתים דה־קורנה ופילו, בעלי מדליית־ארד בלוס־אנג'לס.

גבעוני פרש מהמו"מ עם הפועל ת"א: „אין לי כח"

יצחק ויסהוף

„נגמרו לי הכוחות הנפשיים, אני לא מסוגל יותר, אין לי יותר כח לדבר שקוראים לו הפועל ת"א; אני מרים ידיים ופורש מהנסיון להשתייך לחבורה שהציבה לה למטרה להקים עמותה שתקח את קבוצת הכדורסל" — כך אמר אמש אריה גבעוני, מי שהיה בעונה שעברה יו"ר הוועדה המקצועית של הפועל ת"א, ועתה, יחד עם חבריו ידידיה רפפורט, שמואל רייכמן ודני ברזילי היו מוכנים לנהל את קבוצת הכדורסל התל־אביבית.

„היום (אתמול) הביאו לי מיסמכים, הסכמים עם בטחונות, אך אלו ניירות שלא שווים הרבה. היו אלה בטחונות מצד הפועל ת"א שעוד היו צריכים לעבור את המסלול של יועצים משפטיים, עורכי־דין ועוד אנשים. לא היה לי הכח לעבור שוב את מסלול היסורים" — אמר גבעוני.

אריה גבעוני ציין עוד כי ייתכן שקיימת נכונות מצד מועצת הפועלים להקים קבוצת כדורסל אבל „שיעשו זאת בלעדי, לי נגמר הכח".

גבעוני אמר כי להערכתו גם ידידיה רפפורט ייצא מהעסק, אך רפפורט עדיין לא החליט אם הוא אכן פורש.

אמש נמסר כי הלילה שוב ייפגשו השלושה־ארבעה עם אלי מילר, מחזיק תיק הפועל במ.פ. ת"א.

עמוס פרישמן, קפטן הקבוצה ואחד מאלו שעליהם בונים את שלד הקבוצה לעונה הקרובה סירב אמש להשיב אם יהיה מוכן להמתין עוד ימים מספר עד אשר יוחלט באופן סופי אם הקבוצה תפעל. „אסרו עלי לדבר: עו"ד איתן ארז מטפל בענייני" — זה מה שפרישמן היה מוכן לומר.

פרישמן נמצא על כוונת מכבי ראשל"צ, שרכשה כבר את המאמן משה וינקרנץ וחיים ולוטיקמן, ששיחק בעונה שעברה בהפועל ת"א. אמש סירב פרישמן לאשר או להכחיש את השמועה כאילו הוא נמצא במו"מ עם העולה החדשה.

גם האוורד לאסוף, המשתייך עדיין פורמאלית להפועל ת"א, אמר כי לא ישיב למו"מ עם הקבוצה לקראת העונה הקרובה, עד שלא יוחזר לו סכום של 26.500 אלף שקל, סכום אותו חייבת לו האגודה מהעונה שעברה.

הפתרון — פלדה

אמש נמסר כי עם פיצוץ המו"מ עם הרביעיה גבעוני־ידידיה־ברזילי־רייכמן, חזר ועלה שמו של אברהם פלדה.

עוד אמש התקשר חבר מזכירות הפועל ת"א, אברהם מורחי, עם פלדה ושטח לפניו הצעה חדשה, לפיה תישאר מחלקת הכדורסל ברשות מועצת הפועלים ופלדה יהיה היו"ר שלה.

הבוקר יקבעו הדברים, כנראה סופית.

אואיטה בכושר: 1500 — 3:32,69 דק'

שיאן העולם בריצות 1500 ו־5000 מטר, המרוקני סעיד אואיטה, קבע את השיא השנה ביום השני של תחרויות האתלטיקה בניס כשעבר 1500 מטר בזמן של 3:32.69 דקות, והקדים בשלוש שניות את הרני גולדברג.

הקנייאתי פיטר קואץ' קבע פעם נוספת את השיג־השנה בריצת 3000 מ' מכשולים — 8:11.61 דק', לפני בר־ארצו, פטריק סאנג, שגם הוא שיפר את השיג־השנה הקודם שבקבע 8:12.00 דקות.

השיג־שנה נוסף נקבע בריצת 3000 מ' לנשים ע"י הבריטית איוון מארי, בזמן של 8:37.22 דקות.

הרץ הבריטי סטיב קראם היה חמישי בריצת 800 מטר — 1:46.60 דקה. המנצח היה בן־ארצו, תום מקין — 1:45.82 דקה.

הקובנית סילביה קוסטה קפצה לגובה — 2.02 מטר.

• הטניסאי האוסטרי תומאס מוסטר זכה בטורניר בברוקליין, מאסאצ'וסטס, כנצחו בגמר את האמריקני לאוסון ראנש — 2:6, 2:6.

רוכב האופניים הצרפתי, ז'רום סימון, ניצח אתמול בקטע התשיעי בטור־דה־פראנס, כשעבר את 160.5 הק"מ מנאנסי לשטרסבורג בשלוש שעות, 34 דקות ו־31 שניות. הקנדי סטיב באואר (ראה צילום עם אוהדות) ממשיך ללבוש את „החולצה הצהובה". הצרפתיה לונגו ניצחה בקטע הראשון בטור לנשים.

סרגיי בובקה מבריה"מ, שיאן עולם בקפיצה במוט, שלשום בניס (6.06) (תצלום: איי.פי.)

משבר חמור מאיים על הליגה האנגלית

12 קבוצות עלולות לפרוש ולשחק במימון הטלוויזיה המסחרית

שבח בן־גבריאל

משבר סוקר בימים האחרונים את הכדורגל האנגלי. 12 המועדונים הבכירים באנגליה הודיעו על הקמת ליגת־על שתמומן ע"י חברת טלוויזיה מסחרית בריטית. החברה סיכמה עם המועדונים האנגלים על מענק של 40 מיליון לירות שטרלינג משך ארבע השנים הקרובות. החתימה על ההסכם תהיה מחר.

התאחדות הכדורגל האנגלית וארגון הכדורגלנים המקצוענים הודיעו כי יעשו מאמצים להשפיע על המועדונים לבל יפרו את התוקה הקיימת, לפיה משתתפות 92 קבוצות בארבע הליגות המקצועניות, בעוד שבעונה הקרובה יופיעו בליגה הראשונה 20 קבוצות לעומת 21 בעונה שעברה.

אם נסיון ההשפעה לא יוכתר בהצלחה הרי ש־12 הקבוצות יהיו מחוץ לליגה האנגלית ולא יוכלו להשתתף במפעלים בינלאומיים. פירוש הדבר שהתאחדות הכדורגל הבין־לאומית, התאחדות הכדורגל האירופית ורשויות הספורט בבריטניה יחרימו את ליגת־העל שתקום בהשפעת הטלוויזיה הבריטית המסחרית שתסקר משחקי ליגה זו.

רוזברי ההתאחדויות השונות ציינו כי קשה להאמין ש־12 הקבוצות יתמודדו ביניהן לאורך שנה.

המדובר ב־12 הקבוצות הבכירות: ליברפול, אברטון, מנצ'סטר־יונייטד, טוטנהאם, ארסנל, ווסטהאם, נוטינגהאם, אסטון־וילה, שפילד־וונסדיי, ניוקאסל, דרבי וסאות'המפטון.

הגרלת גביעי אירופה — היום

הגרלת משחקי הסיבוב הראשון בשלושת גביעי־אירופה לקבוצות בכדורגל תיערך היום. המעניין שאלופת איטליה, מילאן, על שלושת כוכביה ההולנדים, חוליט, ואן־בסטן ורייקארד, לא ניצבת בין שמונת המדורגות.

שמונה המדורגות בגביע האלופות הן: פיליפס איינדהובן, מחזיקת הגביע, וורדר ברמן, ראפיד וינה, בריז' בלגיה, ריאל מדריד, פורטו, סטיאווה בוקרשט וגטבורג השבדית.

בגביע למחזיקות־גביע נכללת בין המדורגות, מכלן, קבוצתו של אלי אוחנה, שזכתה בגביע בחודש מאי.

עתיד ברקוביץ כנראה הערב

הערב יימסר על התהמתם של המאמנים צבי שרף ומולי קצורין כמאמני האלופה, מכבי ת"א, וייתכן גם על עתידו של הכדורסלן הבין־לאומי הוותיק מיקי ברקוביץ.

מחלקת הכדורסל של מכבי ת"א תכנס הערב מסיבת־עיתונאים, ובה ימסרו פרטים על התוכניות לעונה הקרובה.

נחתמה הרשימה לסיאול שטיגמן עדיין בספק

ועדת־סיאול שהתכנסה אתמול בבוקר קבעה סופית את 18 הספורטאים שייצגו את ישראל במשחקים האולימפיים בסיאול, שיתחילו ב־17 בספטמבר.

הדיון האחרון נגע במיוחד לאתלטים ומאחר שאיש מהם לא השיג את הקריטריון באליפות ישראל נחתמה הרשימה ונשלחה לקוריאה.

השאלה היחידה שנותרה פתוחה היא בקשר לשחיין אייל שטיגמן. שחיין זה שהשיג את המינימום לפני כשנה אך לא חזר עליו נפסל סופית. הדיון בעניינו יתקיים פעם נוספת ביום שישי.

שטיגמן עומד להשתתף ביום ראשון, בשבוע הבא, באליפות גרמניה. השחיין הישראלי המתאמן בגרמניה, עם הסגל האולימפי הגרמני והמאמן הלאומי של גרמניה, טוסמן, בטוח ביכולתו של שטיגמן לרדת מ־1.05 דק' ב־100 מ' חזה.

שיאן עולם נוצח

שיאן העולם ב־100 מטר פרפר, האמריקני פאבלו מוראלס, נוצח בתחרות שחיה בסאנטה־קלארה, קליפורניה, ע"י בן־ארצו, גיי מונטגומרי, בן ה־21, שעבר את המרחק ב־54.78 שניות.

מונטגומרי שיפר את שיא המכללות מלפני 14 שנים שהיה שייך לשחיין האמריקני־היהודי מארק שפיץ — 55.12 שניות. זמנו של מוראלס היה — 55.58 שניות.

פועה נייגר, היחידה שקבעה שיא באליפות:

לימודים, אמונים, לימודים וחוזר — זו המתכונת של הסטודנטית מירושלים

יצחק ויסהוף

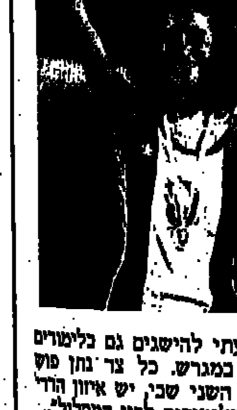

„השנה אני מסוגלת להגיע לכל תוצאה הגיונית. היכולת שלי טובה, ואם רוצים ומשתדלים אפשר לשאוף קדימה. לאחר שקבעתי את השיא הישראלי החדש ב־400 מטר משוכות — 60.18 דקה, אני מקווה כי בתחרות הקרובה שלי, בעוד שבועיים, ארד מגבול הדקה. יש לי כוח ברגליים ואני מסוגלת לעשות זאת" — כך מבריזה השיאנית הישראלית פועה נייגר, שהיתה האתלטית היחידה ששברה שיא באליפות ישראל ה־52 באתלטיקה, שהסתיימה שלשום בהדר־יוסף.

נייגר, בת ה־22 וחצי, מחלקת מחמאות לרצה הפורטוגלית, גואה לופז, שהיתה למושכת מצויינת בדרך לקביעת השיא: „הפורטוגלית באה אלי ממש בזמן. סוף־סוף היתה לפני רצה שלא פתחה פער גדול ממני, ולפיכך לא התיאשתי. היא קבעה 59.02 שניות, ואני לא הייתי רחוקה כל־כך ממנה. מזג־האוויר המעיק כלל לא השפיע עלי. אמנם בחימום זה התיש אותי מעט, אך בריצה עצמה הרגשתי את העוצמה ברגליים ולא היה לי זמן לחשוב על מזג־האוויר. רציתי רק להשיג את הפורטוגלית וקבעתי שיא" — מספרת פועה בפשטות.

הסטודנטית מירושלים מוסיפה כי הגיעה לאליפות ישראל מוכנה: „ב־30 ביוני שיפרתי את השיא הישראלי ב־400 משוכות שהיה שייך לדלית בונין. השתתפתי באימונים רבים בתל־אביב מאחר שבירושלים אין מסלול־דקורטן. באתי מוכנה נפשית, הרבה בזכות מאמני, ויקטור בובים. הוא הצייד בי רצון ומוטיבציה וכיום אני רק יכולה להודות לו. לאחר שאתה עובד כמו חמור ומגיע לתוצאות אז הסיפוק עצום."

לפועה נייגר היתה שנה קשה. בנוסף לעיסוק באתלטיקה היא לומדת שנה שניה באוניברסיטה. המתכונת שלה — לימודים, אימונים, ושוב לימודים — לא קלה, אך לשיאנית מהבירה אין טענות.

„הגעתי להישגים גם בלימודים וגם במגרש. כל צד נתן פוש לצד השני שבי, יש איזון הדדי בין הלימודים לבין המסלול".

פועה, בניגוד לאתלטים אחרים, לא מאוכזבת מאי־הצלחתה להיכלל בסגל סיאול. היא רק מאוכזבת מכך שלאתלטיקה לא יהיה יצוג באולימפיאדה. „באתלטיקה אין וותיקים. צריך לברך על מה שמגיע. אני שמחה שהצלחתי לשפר שיא באליפות ישראל, זה הישג ואני מרוצה. להופיע באולימפיאדה זה כבוד גדול. הייתי רוצה להיות שם, אך לאור התוצאות שלי לא נראה לי כי אפשר היה לעשות משהו בנידון. כללית האתלטיקה צריכה להיות מיוצגת בסיאול. צריך לזכור כי התנאים של אתלטים בישראל לא זהים לאלו שיש לעמיתיהם בחו"ל. אצלנו אתלט המגיע לגיל 18, והוא לא ספורטאי מצטיין, הוא בעייה. באתלטיקה צריך אורך־רוח ולא תמיד מבחינים באתלטים שהם מוכשרים בגיל 18. אני, לדוגמא, באתי לידי ביטוי לאחר גיל זה. בארץ קשה להישען על האתלטיקה כעל בסיס כללי. הייתי רוצה לראות אתלטים ישראלים בסיאול כדי שילמדו ויראו מה קורה בעולם. רק כך נוכל להתקדם. עדיין לא מאוחר לשלוח אתלטים לסיאול. לא רוצה לנקוב בשמות, כולל לא בשמה של פועה נייגר".

קובסלקי מועמד לאמן הגליל

אילן קובסלקי הוא המועמד לאמן את קבוצת הכדורסל של הפועל הגליל־העליון לאחר התפטרותו של מולי קצורין.

אמש נערכה ישיבת הנהלת הקבוצה הגלילית אך ההחלטה הסופית תתקבל תוך יומיים.

מערב־גרמניה נגד ישראל — הערב בת"א

נבחרת הנוער של ישראל בכדורסל תקיים הערב ב־8 באולם הפועל ת"א משחק־גומלין נגד נבחרת הנוער של מערב־גרמניה, במסגרת הכנות שתי הנבחרות למשחקי גמר אליפות אירופה לנוער, שייערכו בחודש הבא ביוגוסלביה.

במשחק הראשון, שהיה שלשום במכון־וינגייט, ניצחה ישראל — 69:74.

נבחרת הנערות יצאה לצרפת

נבחרת הנערות של ישראל בכדורסל יצאה אתמול לצרפת, שם תיטול חלק בטורניר בינלאומי שיהווה הכנה לגמר אליפות אירופה לנערות, שתפתח ב־27 בחודש בבולגריה.

בטורניר בצרפת, שייערך בעיירה טמפל־סירלוט, תשחק ישראל עם נבחרות צרפת (הערב), פולין (מחר) ואיטליה (מחרתיים).

• בטורניר בניופורט, איילנד, זכה האוסטרלי וולי מאסור, שניצח בגמר את בן־ארצו, ברד דרואיט — 1:6, 1:6.

ברית־המועצות בלטה בטורניר בהולנד אבל יוגוסלביה היא נבחרת העתיד

גאליס קבע: איטליה לא תסע לסיאול

הטורניר הקדם־אולימפי בהולנד הסתיים בהישג לספרד ובכשלון לאיטליה • עשרות אנשי כלי התקשורת שיגעו את יוון • אין עדיין „מוח כדורסל" כמו גומלסקי • הברק של יוגוסלביה • לקח לישראל • הולנד עסקה בכדורסל אבל עדיין מסוחררת מהכדורגל

כדורסלני איטליה אומרים שלום עצוב ברוטרדאם לטורניר האולימפי בסיאול (תצלום: איי.פי.)

ישראל פז

משחקי רוטרדאם הבליטו עליונות מוחלטת של נבחרות הכדורסל של ברית־המועצות ויוגוסלביה, שעלו ללא בעיות לגמר הטורניר האולימפי בסיאול. לעומת זאת אפשר לראות כהפתעה את עלייתה של ספרד, שורחקה מהמשחקים האולימפיים את איטליה, בעלת המסורת.

ספרד באה להולנד, ללא הענק שלה רומאיי, אבל צירוף־מקרים איפשר לה לעלות לסיאול. ספרד, שהתמודדה בגמר האולימפי בלוס־אנג'לס, נראתה בתחילת הטורניר בעלת סיכויים מעטים לזכות באחד משלושת המקומות הראשונים. בסיום צברה 11 נקודות, כמו איטליה ויוון. הפרשי הסלים במאבק המשולש היו לטובתה: ספרד — 181־175; איטליה — 179:181; יוון — 175—179. ספרד ניצחה את יוון — 84:91 והפסידה לאיטליה — 91:90. ההפתעה הגדולה: נצחון יוון על איטליה — 91:88, לאחר שהאיטלקים כבר הוליכו במחצית הראשונה ב־12 נקודות יתרון.

ההגרלה בסיאול לא האירה פנים לנבחרות האירופיות: ברית־המועצות ויוגוסלביה הוגרלו לבית אחד (א) יחד עם דרום־קוריאה, הרפובליקה המרכז אפריקנית, פורטוריקו ואוסטרליה. בבית ב' תשחק ארה"ב, האלופה האולימפית, עם סין, מצרים, בראזיל, קנדה וספרד.

הטורניר האולימפי לא יהיה מעניין במיוחד, עד לשלבי הגמר. העובדה שהקבוצות מגיעות לגמר על בסיס גיאוגרפי פוגמת בו בצורה רצינית. כיצד אפשר להשוות את יכולת שתי נציגות אפריקה עם יכולתן של נבחרות אירופיות, כמו איטליה, למשל? מבחינה זו מקופחת אירופה, בעלת הכדורסל האיכותי הטוב והמסודר.

ההפתעה: קורטינאייטיס

ברית־המועצות גילתה עדיפות על פני יריבותיה. היא הופיעה אמנם ללא הענק המצויין שלה סבוניס, הנמצא מפציעה בארה"ב, ועדיין לא ידוע אם ישחק בסיאול, אך המאמן היהודי הוותיק אלכסנדר גומלסקי ידע להכין גם בלעדיו נבחרת אחראית ותכליתית, שהלמה גמל יריבותיה. למעשה סיכנה את ברית־המועצות ברוטרדאם רק נבחרת אחת, יוגוסלביה, שכבר הוליכה ב־15 הפרש, אך הסובייטים, תוך הפעלת נסיונם הרב של ותיקיה, ידעו להטות את הכף לטובתם (83:86). השחקן שקנה את ליבם של אוהדי הכדורסל בהולנד היה הוותיק רימאס קורטינאייטיס מז'אלגירדיס קובנה, שאמנם לא נכלל בפתיחת הטורניר בחמישייה הראשונה אולם בהמשך היה לקלעי המצטיין בנבחרתו, ואף דחק לאחור את הכוכב העולה, מרצ'ולינוס.

גומלסקי — כך סבורים פרשני הכדורסל שהיו בהולנד — מיצה מנבחרתו את המירב. המאמן הוותיק, שטוענים שבסיאול תהיה הפעם האחרונה שיאמן את הנבחרת, בנה מלכי משחק מצויינים ויעילים. הוא הוכיח את מחשבתו הטכנית והטקטית בפניה לא יכלו לעמוד שאר המאמנים. גומלסקי, בן ה־61, הוא תופעת־פלא בכדורסל הסובייטי. פעמים אין־ספור הודח ותמיד מצא את הדרך לחזור. יש לו כושר הישרדות בלתי־רגיל.

להערכתי, נבחרת העתיד של אירופה היא יוגוסלביה. ראיתי אותה בבית הישראלי בסרטחנבוש. נבחרת עם פוטנציאל אדיר. שחקנים צעירים ומוכשרים. הגיל הממוצע של שחקני נבחרת יוגוסלביה הוא 23. במוקד ניצב דראזן פטרוביץ' הכל־יכול. פטרוביץ', שישחק בעונה הבאה בריאל מדריד, הוא שחקן מפיק־נקודות התורם לקבוצתו גם יכולת וירטואוזיות. לעתים, כאשר הוא כשיאו, מפגינה יוגוסלביה כדורסל במיטבו. ליוגוסלביה גם גבוהים בעלי יכולת ובראשם דיבאץ' וורנקוביץ', גם שחקני הספסל, כאשר מוכנסים למשחק, תורמים רבות. לעתים נדמה שאין כלל הבדל בחמישיות הנמצאות במגרש. כל שחקן שעולה לפארקט הוא בעל רמה.

גיבוש הנבחרת יכול להחזיר את יוגוסלביה לפיסגה, כאשר זכתה פעמיים באליפות העולם, שלוש פעמים רצופות באליפות אירופה ובמוסקבה ב־1980 גם בכתר האולימפי.

הצערה ונסיגה

נסיגה ניכרת במשחקן של ספרד ואיטליה, שגם הן מנסות להצעיר את נבחרותיהן. המאמן האיטלקי הוותיק, אלסנדרו גאמבה, שחזר לאמן, מתקשה למצוא תחליף לכדורסלנים מצויינים מסוגם של מנגין, וילטה וחבריהם. ריבה הוא כיום כוכב הנבחרת, הקלעי הבולט שלה, אבל חבריו טרם בשלו להישגי שיא. גאמבה יזכור שלא לטובה את המאמן היווני קוסטאס פוליטיס, שנבחרתו רחקה את איטליה ממשחקי סיאול.

ספרד היתה אמנם מועמדת לכרטיס השלישי אבל בסיכויים פחותים משל איטליה (20־80). גם היא בונה נבחרת־עתיד. התגבורת הסובייטית שקיבלה ספרד בדמותו של בריוקוב סייעה לה להעפיל לטורניר הגמר האולימפי. המאמן הוותיק מיגואל דיאז ידע למצות את המירב מחניכיו, ביניהם בלט חימנז בין הגבוהים.

יוון, אלופת אירופה, לא זכתה להימנות על השלוש שהעפילו לסיאול. מבחינתם של היוונים זו, כמובן, אכזבה גדולה. להערכתי עשתה יוון מעל־ומעבר כאשר השתוותה במספר נקודותיה לאלו של ספרד ואיטליה.

יוון, בלהט הקרב שלה, הזכירה לי את ישראל בתקופת־השיא שלה, כאשר תפסה מקום שני באליפות אירופה בטורינו ב־1979. היוונים נישאים על גלי ההתלהבות. הזכייה באליפות אירופה בפיראוס החדירה בהם בטחון.

מאות אוהדים הגיעו לעודד את נבחרתם בהולנד. עשרות אנשי כלי־התקשורת באו מתוך אמונה ביכולת נבחרתם להעפיל לסיאול. הם לא הסתירו זאת. הציפיות היו גדולות ולכן היתה גם האכזבה רבה, אבל אין להכחיש: ליוון יש כיום נבחרת מעולה, המסוגלת לאיים על כל יריב באירופה.

לקח לישראל

ישראל יכולה ללמוד מיוון כיצד ללחום. בעבר היה המצב הפוך: היוונים השקיעו מאמץ אדיר, ספורטיבי, ארגוני וכספי, כדי לקדם את נבחרתם. הם העניקו לה עדיפות עליונה גם על חשבון המועדונים, שהסכימו לוותר כמה שנים על שחקני־תיגבור אמריקנים.

האם זה ייתכן גם אצלנו?

אינני מאמין שגאליס (31) ויאנאקיס (29) יככבו גם באולימפיאדת ברצלונה, בעוד ארבע שנים, אבל ההשקעה מתבטאת בדור צעיר של כדורסלנים. אינני רואה בגאליס חרש, אולם עובדה היא שליוון יש בסיס מצויין לנבחרת טובה גם לטווח רחוק.

כל שאר שלוש הנבחרות שהעפילו לגמר ברוטרדאם — בריטניה (הפתעה), מערב־גרמניה וצרפת — לא יכלו לעמוד מול חמש הראשונות.

הולנד אירגנה את הטורניר הקדם־אולימפי. מבחינה ספורטיבית־כלכלית כשלה כאשר נבחרתה לא הגיעה לרוטרדאם. אי־ניצול הביתיות היסל במידה מסויימת את העניין בטורניר הקדם־אולימפי, מה גם שההולנדים עדיין מסוחררים מהצלחת נבחרת הכדורגל שלהם, שזכתה בגרמניה באליפות אירופה. כל ילד רוצה להיות כיום חוליט או ואן־בסטן, רייקארד או קומאן. הכדורסל לא כל־כך בראש שלהם.

חתן פרס־נובל לשלום, אלי ויזל ורעייתו מריאן, שביקרו לאחרונה בארץ, סיירו במרכז הספורט לנכים של אילן ברמת־גן. בו מתאמנים למעלה מ־2000 נכים. הזוג ויזל לווה ע"י דוד פינקוס, ראש ידידי מרכז הספורט של אילן בארה"ב. בצילום: המארחים עם הספורטאים־הנכים שרון חודרלנד, ששון אהרוני וברוך חגאי (צלם: אברהם תשובה)

מלכים חדשים יוכתרו באליפות השחייה בסיאול

שמונה שיאים עולמיים נקבעו עד למחצית 1988 • שיאים נוספים יוצבו בוודאי בחודשיים הקרובים בשיאן של ההכנות לסיאול • שם חדש: הפולני ארתור ווידט

דוד סיבור

המשחקים האולימפיים בסיאול ייפתחו בעוד כחודשיים. עולם השחייה החל להתארגן לקראת האירוע. החודש יהיה בודאי אחד הסוערים והמעניינים ביותר בבריכות השחייה בעולם בשנתיים האחרונות.

עד למחצית 1988 כבר הושגו שמונה שיאי־עולם חדשים. בתחרויות רבות הוצבו תוצאות מצויינות. הצפיפות בצמרת העולמית גוברת. שמות חדשים שבעבר לא שמענו עליהם הפכו כוכבים.

מעטים שמעו על הפולני ארתור ווידט. שחיין זה הופיע באליפות העולם במדריד ב־1986 בגמר ב'. השנה כבר קבע שיאים עולמיים ב־400 מטר חופשי בארה"ב. — 3:47.38 וב־200 חופשי — 1:49.09 דק'. הדרום־אפריקני ויליאמס השוחה ולומד בארה"ב, הציב זמן מרהים ב־50 מ' חופשי — 22.17 שנ', טוב משיאו של האמריקני גייגר, שגם הוא שיפר השנה את השיא בקבעו — 22.23 שנ'. הישגו של ויליאמס טרם אושר בגלל לאומיותו.

הסובייטי איגור פוליאנסקי קבע שיא ב־100 גב בתחרות המסורתית בין בריה"מ ומזרח־גרמניה, שנערכה בעיר האסטונית טאלין. המעניין הוא ששיפר את השיא העולמי באותה תחרות פעמיים, במשחה ליחידים ובשליחים. זמנו — 55.16 שנ'.

תפוקת השחייניות היתה גדולה יותר. ג'אנט אוונס מארה"ב קבעה שלושה שיאים עולמיים, ב־400,800 ו־1500 חופשי. הקנדית גיבסון שיפרה שיא ב־200 מ' חזה — 2:27.27 דק', אבל ההפתעה באה מסין: יאנג ונגי, בת ה־16, קבעה הישג מרהים ב־50 חופשי — 24.98 שנ'. מי יודע מה מכינות לנו הסיניות?

אדריאן מורהאוז מבריטניה קבע הישג מצויין ב־100 מ' חזה — 1:01.78 דק' בתחרות בארה"ב. ג'ורג'יו למברטי מאיטליה ואנדרס הולמרץ משבדיה מאיימים על השיאן העולמי מיכאל גרוס ממערב־גרמניה ב־200 חופשי.

תופעה מעניינת: שחיינים דוגמת גרוס, ביונדי וכוכבים אחרים משתתפים בתחרויות כדי לבחון את יריביהם. מיכאל גרוס, לאחר הפסדו בתחרות „שבע הגבעות" ברומא, אמר שבא לשחות לצד האיטלקי כדי ללמוד כיצד מחלק יריבו את כוחו. הטקטיקה הופכת להיות גורם חשוב מאוד בשחייה העולמית.

תופעה מעניינת נוספת בעיתוי ובצורת קביעת השחיינים לסיאול. אליפות מערב־גרמניה תתקיים בין ה־19 ל־24 ביולי, בארה"ב, בבריה"מ, בהונגריה, בשוויץ ובמדינות נוספות ייערכו האליפויות רק במחצית אוגוסט, בסמוך ליציאת השחיינים למחנות־התאקלמות ביפאן, סינגפור ודרום־קוריאה.

פרשנים ומומחים צופים שינויים בנוף השחייה בעולם. אולימפיאדת סיאול תכתיר מלכים חדשים, רעננים יותר. המבחנים בחודשיים הקרובים שיחלו בימים הקרובים יבהירו לנו את התמונה.

הליגה האיטלקית דוחקת את הליגה האנגלית

תחרות סמוייה בין אירופים ודרום־אמריקנים בליגה באיטליה

שבח בן־גבריאל

ההיתר לשתף שלושה זרים בכל קבוצת כדורגל באיטליה העלה את מניות־העניין של הליגה האיטלקית, ההופכת מעונה לעונה לליגה המרתקת, העשירה והגדולה ביותר בעולם. הליגה האיטלקית מתחילה לדחוק את הליגה האנגלית שהיא שם דבר בכדורגל העולמי.

איזה ליגה תהיה בעונה הבאה כשהמועדונים העשירים והגורעים יתמודדו ביניהם על התואר היקר, אליפות המדינה?

הקבוצות כבר החלו בהכנות לקראת המשחקים בחודש ספטמבר וימשכו תשע־עשרה חודשים.

כל הקבוצות מבצעות שינויי הרכב, מי פחות ומי יותר, לקראת המשימה הקשה. האלופה, איי.סי. מילאן, תהווה שוב את האטרקציה. היא תמלא לא רק את האיצטדיון העירוני במילאנו, סן־סירו, ששמו הוסב לאיצטדיון ג'וזפה מאצה, מגדולי כדורגלני „הסקוואדרה אזורה" בשנות השלושים, אלא את כל האיצטדיונים שם תתמודד ה„רוסונרי", האדום עם הפסים הלבנים.

הרכב חזק

המועדון המילאנזי, מהוותיקים באיטליה (נוסד ב־1899), יתבסס על רכש הולנדי בלבד. שלושת כדורגלני־התיגבור שלה משתייכים לשורות אלופת אירופה החדשה, נבחרת הולנד. נוסף לרוד חוליט ומארקו ואן־בסטן צורף גם הבלם פרנק רייקארד, עבורו שילמה מילאן יותר מארבעה מיליון דולאר. חוליט ואן־בסטן סייעו למילאן לזכות בעונה שעברה בתואר אליפות איטליה. בעיקר הלהיב חוליט מאחר שואן־בסטן נוטרל ברוב חודשי העונה בגלל פציעה קשה ברגלו, שנותחה.

שלושת ההולנדים, עם כמה כדורגלנים שלבשו את מדי הנבחרת של איטליה באליפות אירופה במערב־גרמניה, כמו בארסי, קוצ'לוטי, מאלדיני ודונאדוני, ינסו לשמור על הכתר ולהיאבק גם על התואר האירופי לקבוצות אלופות אשר מאז 1969 לא שכן בארונה. אז הביסה מילאן בגמר את אייאקס אמסטרדם — 1:4 במדריד, וקודם־לכן, ב־1963, ניצחה מילאן בגמר בוומבלי, את בנפיקה ליסבון — 1:2. מילאן נוצחה בגמר ב־1958 על־ידי ריאל מדריד הגדולה, עם אלפרדו די־סטפנו — 3:2 בהארכה.

בארונה של מילאן נמצא גם הגביע האירופי השני ביוקרתו — גביע־המחזיקות, בו זכתה ב־1968 וב־1973. למעשה היא הקבוצה המצליחה ביותר של איטליה בזירה האירופית, יחד עם בת־עירה אינטר ויובנטוס טורינו.

אינטר מארגנת מחדש את שורותיה. הקבוצה שלא הצליחה בעונה שעברה תתבסס על המערב־גרמנים, קפטן הנבחרת, לותר מאתאוס ושחקן־העורף המצויין ברמה. לאינטר מסורת של שיתוף שחקנים גרמנים בשורותיה. בעבר הופיעו הנסי מילר (כיום בטירול האוסטרית) וקארל היינץ רומניגה (סרבט ג'נבה). האלג'ירי ראבאח מאדג'ר לא ישחק, קרוב לוודאי, בשורות הקבוצה האיטלקית מאחר שפצוע בברכו. כמה מכדורגלני אינטר הופיעו בנבחרת איטליה: השוער זנגה, המגינים ברגומי (הקפטן) ופרי והחלוץ הוותיק אלסנדרו אלטובלי, בן ה־33, שפרש בינתיים מהנבחרת. אלטובלי עבר בסוף השבוע ליובנטוס תמורת 700 אלף דולאר.

אינטר תשתתף בעונה הבאה בגביע אופ"א, כמו בעונה שעברה. בעבר זכתה פעמיים בגביע האלופות (1964, 1965) ופעם הפסידה בגמר לסלטיק הסקוטית, בליסבון (1:2).

נאפולי: דרום־אמריקנים

נאפולי, שנטלה ב־1987 את הכתר האיטלקי ותופיע בעונה הבאה בגביע אופ"א תכלול את שני הזרים הבולטים: הארגנטיני דייגו מאראדונה והברזילאי קארקה. בתוספת של הברזילאי אלמו זה, אותו רכשה תמורת ארבעה מיליון דולאר. שניים משחקני נאפולי שיחקו בנבחרת איטליה: דה־נאפולי ולוקה פורי.

יובנטוס טורינו טרם החליטה סופית מי יהיו הזרים שיופיעו בשורותיה. יש להניח שהחלוץ הוולשי איאן ראש יישאר בשורותיה, הגם שלא הבריק בעונה שעברה. הדני לאודרופ יצטרך, כנראה, לעזוב. הקבוצה המפוארת בעבר הלא־רחוק (אלופה ב־1986), שתופיע בגביע־אופ"א, יוצגה באליפות בגרמניה רק ע"י דה־אגוסטיני.

רומא, שגם היא תופיע באופ"א, תכלול שלושה זרים: החלוץ הגרמני רודי פלר, השבדי ברגרין, שעבר מטורינו, והברזילאי רנאטו. רק כדורגלן אחד משורותיה הופיע בנבחרת: ג'יאניני.

וורונה גייסה לשורותיה את הארגנטינים מריבר־פלייט, קאניג'ה וטרוחליו, שישחקו יחד עם הבינלאומי הוותיק, הדני אלקייר.

טורינו רכשה את החלוץ הברזילאי מולר.

בגביע־אירופה למחזיקות־גביע תייצג את איטליה קבוצת סמפדוריה מג'נואה, בשורותיה החלוץ הנפלא ג'יאנלוקה ויאלי.

אטאלנטה, שעלתה ללאומית, פוזלת לסובייטי בלאנוב ולישראלי אלי אוחנה.

אכן, המגמה המסתמנת בקבוצות האיטלקיות, שטרם השלימו את מסע הרכש שלהן היא: כוכבים מארגנטינה וברזיל ובצידם אירופיים.

המבורג רוצה את דאסאייב

מועדון הכדורגל המערב גרמני המבורג מעוניין לרכוש את שוער נבחרת בריה"מ, רינאט דאסאייב מספארטאק מוסקבה.

דובר המועדון, אריך ריבק מסרו „אכן קיים קשר בינינו לסובייטים בהקשר לכך".

בחודש שעבר החתים חברה של האמבורג בנבחרת, הבלם ואגיץ קורבישטולר בן ה־31, חוזה לשנתיים עם הקבוצה הצרפתית טולון.

טרוריסטים תקפו

(המשך מעמוד ראשון)

שהספינה "סיטי אוף פורוס" נמצאה במרחק של כשלושה מילין מן האי אגינה, השתלטו הטרוריסטים, ככל הנראה שלושה במספר, על גשר האונייה והחלו יורים וזורקים רימונייד לעבר הנוסעים, רובם ככולם תיירים לאיוניים.

קפצו בבהלה לים

באונייה פרצה דליקה ומהומה רבה, ורבים מ־471 הנוסעים קפצו בבהלה לים. הטרוריסטים ניצלו את המהומה ועברו מספינת־המעבורת לספינת־מפרשים, שבה נמלטו מן המקום. ספינות של משטרת הנמלים היוונית חשו למקום, משו מן הים את הנוסעים שקפצו למים, והחישו לבתי־החולים לפחות 60 פצועים שרבים מהם שרויים בהלם, והחלו סורקות את הים והסביבה במאמץ ללכוד את התוקפים.

לפי שעה ידועים פרטים על שלושה מהרוגי הספינה, אחד מהם הקצין הראשון של האונייה וכן גבר ואשה, שניהם תיירים.

התפוצצה מכונית־תופת

ספינת־המעבורת הפליגה לשיט־האיים מנמל טריקארדו, הסמוך לפרבר בדרום אתונה. זמן קצר לפני ההפלגה, התפוצצה בפרבר זה מכונית עמוסה חומרי־נפץ, וגבר ואשה שהיו במכונית, קרוב לוודאי ערבים, נהרגו. לדברי המשטרה, שכר את המכונית אורח לבנוני, חמור אל־חמיד, בן 36, והוא כנראה אחד ההרוגים. אבריו, אברי האשה שהיתה עמו ושברי המכונית התפזרו על פני קוטר של 150 מטרים.

ההתפוצצות אירעה ליד המועדון הימי של דרום־אתונה, ששימש כנראה מקום מפגש בין הנוסעים במכונית לבין טרוריסטים, שבאו לרכוש מהם כלי־נשק. חושדים, כי ייתכן קשר בין אנשי המכונית לבין הטרוריסטים שתקפו את ספינת־המעבורת.

במקום ההתפוצצות של המכונית מצאו שוטרים כתב־עת ערבי, שטרות רבים של דולרים אמריקניים וכן מחסניות, כלי־נשק אוטומטיים, רימונייד ואקדח "ברטה".

בידיעה מאוחרת נמסר, כי משמר־החופים היווני גרר את ספינת־המעבורת לנמל פיראוס, אחרי שכבאים הצליחו לכבות את הדליקה שפרצה בה. עד כמה שידוע, אין ספינת המעבורת נוהגת לפקוד את נמלי ישראל.

אין ישראלים

מבדיקת רשימת הנוסעים שהפליגו בספינה מתברר, כי לא היו בה ישראלים.

מרפי לביקור בדמשק ובירות

אורי הורוביץ

עוזר שר החוץ האמריקני לענייני המזרח־התיכון, ריצ'ארד מרפי, יבקר בימים הקרובים בסוריה ובלבנון, כדי לעדכן את מנהיגי שתי המדינות בעמדת הממשל האמריקני בשאלת הבחירות לנשיאות לבנון, שייערכו בקיץ הקרוב — מוסר העיתון "אל־איתחאד", היוצא לאור בכוויית.

חוק תכנון והבניה תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי
נתיבות
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה נתיבות הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי מס' 108 לתכנית מפורטת 102/03/22 ביחד עם התשריט המצורף אליו.
עיקרי הוראות השינוי א. שינוי יעוד משטח ציבורי פתוח לשטח לבנייני ציבור. ב. שינוי יעוד מאזור מסחרי ומשטח לבנייני ציבור לאזור מסחרי משולב. ג. שינוי יעוד משטח לבנייני ציבור לשביל להולכי רגל. ד. קביעת הנחיות בניה. ה. שינוי קו בנין ברחוב יוסף סלול.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית: 1.40 דונם, גוש: 39574, מקום: נתיבות רח' מלכי ישראל, רח' יוסף סלול.
כל המעוניין, בשינוי רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן זכאי לפי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי במשרדי הועדה המקומית האמורה.
התנגדות תוגש בכתב בפירוט והנמקות בליווי תצהיר המאמת את העובדות עליהן מסתמכת ההתנגדות.

שלום דנינו, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה — מחוז הדרום

הועדות המקומיות לתכנון ובניה "שרונים"
רח' שטמפר 8, נתניה, טל' 053־336573 ת.ד. 2171
הודעה
נמסרת בזה הודעה לציבור בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי הוגשה לוועדתנו בקשה להרשות: בית מגורים בהקלה בקו בניין אחורי 5.66 מ' במקום 6.00 מ', גוש 7788, חלקה 6, מגרש 2154, תל־מונד.
כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יגיש התנגדותו המנומקת בכתב לוועדה המקומית, לפי הכתובת הנקובה לעיל, תוך 14 ימים מפרסום הודעה זו.
צבי חרות — יו"ר הועדה

ועדת המשנה לתכנון ולבניה מרחב תכנון מקומי
ראשל"צ
הודעה לפי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
ניתנת בזאת הודעה, כי הוגשה לוועדת המשנה לתכנון ובניה בראשל"צ, בקשה למתן הקלה. חלקה 75 בגוש 3930 רחוב האבות לפי תוכנית מיתאר/תכנית מפורטת, נמצאת החלקה הנ"ל באזור ומותר לבנות עליה בית מגורים 4 ק' 12.8 יחידות. בקשת בעלי הבקשה: הקלה עבור דירה 13.
לכל מי שיש התנגדות מאיזה סיבה שהיא לבקשה הנ"ל יוכל להגישה לוועדה תוך פרק של 15 יום החל מיום פרסום הודעה זו. במקרה לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישור.
מ. ניצן, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה — ראשל"צ

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי
באר־שבע
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הדרום, החליטה, באישור שר הפנים, לאשר שינוי תכנית מפורטת הנקראת מס' 113/03/5 שינוי מס' 29 לתכנית מפורטת.
עיקרי הוראות השינוי: שינוי קו בנין צדדי מ־5.0 מ' ל־3.0 מ' ע"מ לאפשר בנית תוספת מגורים במבנה הבתים הקיימים.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית: 1441 מ"ר גוש: 38068 חלקה: 39 שכ' ה' באר־שבע אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3520 מיום 21.1.88 עמוד 691.
השינוי האמור שבה הועדה המחוזית אישרה אותה ביחד עם התשריט המצורף אליו, הפקדה במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים לעיל פתוחים לקהל.
שלום דנינו, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה — מחוז הדרום

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב
מרחב תכנון מקומי
רמת השרון
הודעה על הכנת שינוי תכנית מתאר
ניתנת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 77 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב, החליטה על הכנת תכנית ר"ש/651.
השטחים הכלולים בתחום התוכנית המוצעת: שטח התוכנית — 7,265 מ"ר, גוש 6598, חלקות 415־410, רחוב למרחב קהילת וילנא.
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז ת"א

ועדת משנה לתכנון ובניה
חולון
תיק בנין 1824
הודעה על פי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה א. בגוש 6773 ברח' רוכנוב מס' 36 חולון, הכוללת מתן הקלה כ: א. אחוזי בניה 3% משטח המגרש 784/2 מ"ר בקומת הקרקע.
החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים/תעשיה ב'/1.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון רחוב וייצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.
התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.
עו"ד מ. שרון, ראש העיר יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה — חולון

טלוויזיה

09.00 עד כאן, חדשות קול ישראל. 09.05 שעת כושר. 09.15 מלחמת הכוכבים פלישה התמנון החללי. 09.40 נילס הולגרסון פרק 7. 10.05 בא בחשבון סידרה חדשה משעשעת בחשבון וכימיה (פרק 12 כמה לרייק בסדירה וכו'). 10.30 רואים שש שש. בשידור ישיר בהנחיית קובי מידן ואורלי יניב. עוד בתוכנית: ד"ר מינה צמח והצופים שופטים. 14.30 סרט קולנוע: "מסכות המוות". סרט בלשי עם שרלוק הולמס וד"ר ווטסון. העלילה מתרחשת בתקופה שלפני מלחמת העולם הב'. שרלוק הולמס מנסה למנוע תכנית שטנית של הגרמנים שמטבע קשת בתושבי לונדון. 15.45 שעת כושר. 16.00 לורל והארדי אנשי עסקים — לורל והארדי מנסים כוחם כעסקים: מכירת עצי אשוח לחג המולד. 16.20 ערי הזהב הנסתרות. 17.00 ערב חדש — מנחה: רפי רשף. 17.30 "שלום, ארבע, חמש וחצי": "בגדי המלך החדשים". 17.50 "קונטן". 18.00 "דורלה, בונזו וכל השאר". 18.20 סרט מצויר. 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 "המוזיאון הגדול בעולם". הפרק האחרון: אנגר, דלאקרואה וקורו. 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.02 "...יותר מדי" סדרת שעשועונים מנחה: חנן גולדבלט. 20.30 "כלבוטק" מגזין לצרכנות ולאיכות חיים. 21.00 מבט לחדשות. 21.40 מבט שני. 22.20 מסך אישי אהוד מנור מארח את הסופרת שולמית הראבן. 22.55 "הבלש המזמר" הפרק האחרון: אם מי הרוצח? פיליפ מארלו חוזר אל האירוע הטראומטי הרודף אותו מימי בית הספר, וסופה של הפרשייה מתגלה. 24.15 פסוקו של מקום: מבט אל בית השיטה. חדשות הלילה.

ערוץ 2

18.33 "הרפתקאות הדבורה מאיה". 18.57 "רגע לפני" על ילדים אוטיסטים. 19.00 סידרה דרמטית "טסים נטוך". 19.20 "רגע לפני..." על הסרטים שזכו בפרס "אוסקר" באפריל האחרון. 19.30 "המפגשים עם החוש השישי" פרק שישי: "האם אפשר לצלם רוח?" 19.56 "רגע לפני..." על השחקן "הדיכרוניו מיסטונגס" כיל למכיר. 20.00 "60־70־80" להיטי זהב" דייויד בואי. 21.33 "צרפת עכשיו". 21.30 "ונוף שבועי" תכנית ספורט. 21.50 "עולם המדע" המצאות וחידושים במדע.

רדיו

קול המוסיקה

(תז) תקליטור (קומפקטדיסק). 07.08 "בהאזנה נינוחה": תומס ארן: פתיחה מס' 1, במי מינור ואקדמיית סנט מרטין/נ. מרינר; בטהובן: 2 מחולות גרמניים ואקדמיית סנט מרטין/נ. מרינר; ברליוז: הפתיחה "בנבנוטו צ'ליני" והפילהרמונית מניו־יורק/פ. בולז; שופן: קונצ'רטו מס' 2 בפה מינור, לפסנתר ותז. וגריין אולסון/תז. הלאומית של רדיו פולין/י. מקסימיוק; סיבליוס: סימפוניה מס' 3, בדו מינור ופילהרמוניה/אורמנדי/וירג'יל פוקס: עוגב; שוברט: רונדו מתוך סונטה ברה, בעיבוד פרידברג ו'. סינסי/פולדרוס. 09.00 "קונצ'רט בוקר" אלבינוני: קונצ'רטו ברה מינור, לכנור ותז. אופוס 7 מס' 1 וסולני ונטו/ק. שימונה; באך: קנטטה מס' 26 ופ. אסור/ת אקילוו/ו. ניסטרן/מקהלת הנערים וינה/מקהלת וינה/קונצנטוס מוזיקוס/נ. הרנונקור; היידן: רביעיה ברה מג'ור, אופוס 71 מס' 2 ורביעיית אמדאוס; שוברט: סונטה מס' 1, במי לפסנתר (גילברט שוברט סינליגו); הבוסקה ל"פלאס ופליסנדה" ותז. שוייץ הרומנית/שייניזג; צ'ייקובסקי: קונצ'רטו מס' 1, לפסנתר ולתזמורת ו. האמ/תז. האופרה מונטה קרלו/ע. עגבלו; כוזמאן: סימפוניה מס' 1, "הריינית" וגנגרה ואס/קוביצ'ניו. 11.57 "פינת השיר" מבידי רחל הלפי. 12.00 "מן הפרטיטורה". 13.05 "בהאזנה נינוחה": קופלנד; סוויטה מתוך "רודאו"... 15.00 "מוסיקה צעירה". 16.00 התזמורת הקאמרית הלאומית... 17.30 קונצרט מהקלטות... 18.00 "פניני אופרה"... 20.05 "אינטרלוד". 20.27 "פינת השיר". 20.30 קונצרט מהקלטות התז. הסימפ. רשה"ש. 22.30 "אנתולוגיה קטנה לשירה": "מלכות השבעון" שירת רוברט לואל עם המשורר אייל מגד. 23.00 "מחוזי יצירה" ברטוק: קונצ'רטו לפסנתר; סיבליוס: פואמות סימפוניות.

רשת א'

07.30 "יחן בעיניך" — שירים ישנים. 08.05 "הפנה מתגנה". 09.05 "שלהדיה/שידות מידע למאזינים. 10.05 "פניני בוקר"/מנחה: ברונו הה. 11.05 "ירוק ירוק" — שירים עבריים. 12.05 "מעדר יזרעאלי". 13.00 חדשות ותוכניות באנגלית. 13.30 חדשות ותוכניות בצרפתית. 14.06 "בראש צעיר", מגזין יומי לילדים ולבני נוער. 15.00 שירים עבריים. 15.30 "האוניברסיטה המשודרת" "מיתוכא" שיחה עם ד"ר אכוזי שבטבוראל. 16.05 "מעדרת שעון הזהב". 17.05 "צבעי הקשת". 18.05 ... 19.00 ... "בצמרת" המצעד הישראלי. 22.05 "אורח עתיק". 23.05 "מסביב לחצות".

שידורים לעולים. 22.05 "שניגו יחד וכל אחד להוד". עורך ומנחה: יובב כץ. "קשיים בתפקוד המיני", בצוות: הסקסולוגים ד"ר עמי שקד וד"ר אורי ורניק.

רשת ב'

07.00 "הבוקר הזה". 08.05 "כוכב הבוקר" עם אריק איינשטיין. 09.05 "בראש צעיר", מגזין לילדים. 10.05 "כל צבעי הרשת". 12.05 "אלף־אלף בבית", עם חיים קינן. 13.05 "בחצי היום", חדשות ופזמונים. 14.05 "לראות או לא לראות", יומן חדשות לתרבות ולאמנות. 14.30 "בת צחוק", הווי והומור. 15.05 "תוצרת הארץ", תכנית כבקשתך לשירים עבריים. 16.05 "יומן כלכלה". 17.05 "רגעי קסם". 17.55 "קראתי ספר", קוראים ממליצים. 18.06 "אצבע על הדופק", שבועון בענייני בריאות ורפואה. 18.45 היום בספורט. 19.00 "היום הזה". 19.35 שירים עבריים. 20.05 פרקי חזנות "כבקשתך", מזמור שיר. 22.05 "לאהוב בחלום". 23.05 "שוטטות", עם רני אלדר.

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת מבוא לתולדות המתמטיקה (חלק ב'), גיאומטריה חדשה. מרצה: פרופ' שבתאי אונגורו. 06.30 "פוקוס עיר", החדשות הראשונות. 07.07 שבע אפס שבע. 08.05 בוקר טוב ישראל. 09.05 "אילה בוקר", עם אלי ישראלי. 10.05 "מכת שמש" מערכונים ופזמונים. 11.05 "נכון לעכשיו" עם רפי רשף. 13.05 "שלישיה מהמותון", עם לאה עוז. 14.05 "אני מזגן", עם ארז טל. 15.05 "סייסטה", עם דורי בן־זאב. 16.05 "לקראת גיוס", שאלות ותשובות למתגייסים לצה"ל — עם מפקד חיל הים האלוף אברהם בן שושן. 17.00 "ערב טוב ישראל". 18.05 "שעה קלה" על כלכלה. 18.45 "חמש עשרה קטנות". 00.05 "ציפורי לילה", עם אביהו מדינה. 02.00 "לא רוצים לישון". 05.00 צלילי בוקר.

שידורי צה"ל 1

19.05 ראיון מיוחד עם תא"ל יאיר יורם (ייה). מראיין: נחמן ס'. וש"ח. 19.50 פינה חמה ללב". 19.57 הודעות לחיילים. 20.05 "כוכב הערב", חני ליבנה. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת מבוא לתולדות המתמטיקה (חלק ב') גיאומטריה חדשה. מרצה: פרופ' שבתאי אונגורו. 22.05 "על הדבש ועל הביטאק". 23.05 "עשרים וארבע היום שהיה".

שידורי צה"ל 2

19.05 "הרדיו הישן" עם דני קרפל. 20.03 "צ־8", עם אברי גלעד. 21.57 הודעות לחיילים. 22.05 "הפסקת עשר", עם מיכל ניב. 23.05 "קול הג'אז הזה" עם דני קרפל.

רשת ג'

06.04 "שיר בבוקר בבוקר". 08.05 "תקליטים תזמורתיים" נעימות מפורסמות. 09.05 "שנים טובות" עם יוסי סיאס. 10. 11.05 "בצל", עם יקיר אביב. 13.05 "עם כל הלב" באיטלקית, ספרדית וצרפתית. 14.05 "בטו גב" עם שוש עטרי. 16.05 "כאן ועכשיו". 17.05 "קיץ חם" עם מנחם פרי. 10.05 "מקום...

קולנוע

תל־אביב

9.30 ,7.15 ,4.30
אסתר: רמבו 3 — 9.40 ,7.15 ,5
אורלי: ורטה חרטה — 9.30 ,7.15
בן־יהודה: לילה מסחרר — 9.30 ,7.00 ,4.30
בית ציוני אמריקה: לול — 9.30 ,7.15
גת: ביטל ג'ויס — 9.00 ,6.00
גורדון: מקום ליד הים — 9.30 ,7.00
דקל: משרדים חדשות — 9.30 ,7.00 ,5
דרייב אין: וול סטריט — 7.45
סיקס — 12.00
הוד: ביג פוט — 9.30 ,7.15 ,5
ליכמר חדשו: נחליפים ערוצים — 9.30 ,7.15 ,4.30
טיילת 1: מוכת ירח — 9.40 ,7.25
טיילת 2: שם המשחק — 9.40 ,7.20
טיילת 3: זרוק אותה מהרכבת
מארו הינשוף — 9.30 ,7.30 ,5
מאיים: ליידי איב — 9.30 ,7.15
רב־חן:
חן 1: נעורים בהשאלה — 9.50 ,7.30 ,5
חן 2: פעמיים אשתי — 9.45 ,7.25 ,5
חן 3: ספר הג'ונגל — 9.45 ,7.40
חן 4: שלושה גברים ותינוקת — 9.45 ,7.40 ,5 ,2 ,11
חן 5: הקיסר האחרון — 9.10 ,6.30
שחף: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום — 9.30 ,7.00 ,4.30
תל־אביב: קרוקודיל דנדי 2 — 9.30 ,7.15 ,5
תבלת: שגעון של לילה — 9.15 ,6.30
לב:
לב 1: אהבנו כל כך — 21.45 ,19.15 ,17 ,14.30 ,12.40
* אל עצמי — 20 ,17 ,15 ,11
לב 2: החבר של החברה שלי — 21.55 ,19.45 ,17.50 ,15.30 ,11.10
לב 3: הנסיכה הקסומה — 22 ,18 ,16 ,14 ,12
לב 4: חופשה בכפר — 21.50 ,19.30 ,13.30 ,11.30
מוזיאון ת"א: עיניים שחורות — 7.00 ,9.10

רמת־גן

אואזיס: רמבו 3 — 9.30 ,6.40 ,4
לילי: הקלות הבלתי נסבלת — 9.30 ,7.15
רב־גן:
גן 1: ביטל ג'ויס — 9.40 ,7.20 ,5
גן 2: שלושה גברים ותינוקת — 9 ,6
גן 3: לילה מגניב — 9.40 ,7.30 ,5
גן 4: החטוף — 9.15 ,6.15

ירושלים

אדיסון: קרוקודיל דנדי 2 — 9.30
אורנע: ביטל ג'ויס — 9.15
רון: רמבו 3 — 9.00
בית אגרון:
וולט דיסני – תעלולי שאור הזקן — 16.00
אי.טי. חבר מכוכב אחר — 17.45
חנות קטנה ומטריפה — 19.45
פריס טקסאס — 21.30
עמנואל — 24.00
כפיר: הקלות הבלתי נסבלת — 9.15 ,7.15 ,4.30
אורגיל: שלושה גברים ותינוקת — 8.30
מיטשל: אהבנו כל כך — 9.15
סמדר: משרדים חדשות — [illegible]
חביבה: סגור לרגל שיפוצים
עדן: ביג פוט — [illegible]
תיאטרון ירושלים: מורים — [illegible]

חיפה

אורה: שם משחק
חן: עיניים שחורות — 9.15 ,7.00
עצמון 1: מלך הסלים — 9.15 ,7.00 ,4.30
עצמון 2: הקלות הבלתי נסבלת — 9.15 ,7.00 ,4.30
עצמון 3: מוכת ירח — 9.15 ,7.00 ,4.30
רון: ביג פוט במשפחת — 9.15 ,6.60
רב־אור:
רב־אור 1: 3 גברים ותינוקת — 9.15 ,6.45
רב־אור 2: פעמיים אשתי — 9.15 ,6.00
רב־אור 3: משרדים חדשות — 9.15 ,6.50
אורלי: חופשה בכפר — 9.15 ,7.00
קרן אור המתחדש:
מקום ליד הים — 9.15 ,7.00 ,4.30
מאר: רמבו 3 — 9.15 ,7.30 ,5.00

נתניה

שרון: הינשוף — 9.15 ,7 ,5
אל עצמי — בשעה 5.00, 11.00

חולון

סביר: קרוקודיל דנדי 2 — 9.30 ,7.15 ,5
מגדל: רמבו 3 — 9.00 ,7.00
ארמון: מקום ליד הים — 9.30 ,7.30 ,5

בת־ים

עצמאות: קרוקודיל דנדי 2 — 9.30 ,7.15 ,5

הרצליה

היכל: (סגור)

פתח־תקוה

היכל 1: מלך הסלים — 9.15 ,7.00
היכל 2: שם המשחק — 9.10 ,6.15
היכל 3: קרוקודיל דנדי 2 — 9.10 ,6.15

עפולה

מוסתרון: מוכת ירח — 9.00

ראשון־לציון

רון 1: קרוקודיל דנדי 2 — 9.40 ,6.00
רון 2: מלך הסלים — 9.30 ,7.15

תיאטרון

הבימה
התיאטרון הלאומי
הערב יום ג', 12.7
סאלח שבתי: 20.30
לכודים ברשת: 20.30
המלביש – בבימרתף: 20.30
הדיבוק – בת' ירושלים: 20.30

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ג' 12.7 בשעה 21.30
מ א מ י

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
גני בת־ים — הנביאים 3.
חולון
בן־גוריון — לנדאו 16.
ירושלים
ביה"ח עין כרם — עין כרם.
נתניה
מקסים — סלומון 2.
פתח־תקוה
קופ"ח — חיים עוזר.
רמת־גן
רמת־גן — ביאליק 51.
תל־אביב
כס — פרישמן 66.
סיני — דר' ירושלים 70, יפו
חיפה
קרית אליעזר — ככר מאירהוף 6

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה – טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת – טל' 100. אילת – 244; חדרה – 22444.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה: בימים א'־ה': 16.00; בימי ו' וערבי חג: 11.30.
מחיפה לבני־ברק וירושלים א'־ה': 7.00.
מתל־אביב לחיפה: בימים א'־ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00; בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.
מתל־אביב לנהריה: בימים א'־ה': 6.00, 8.00, 11.00, 14.00, 16.00; בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.
מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב: בימים א'־ה': 6.00, 6.30, 7.10, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30; בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.
מנהריה לחיפה ותל־אביב: בימים א'־ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.35, 16.33, 18.38; בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.
הרכבת תופעל בימי א' בשבוע וחג אחר חג בלבד.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית, ילדים – כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.
נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.
ירושלים
שערי צדק — ילדים, כירורגיה, אורטופדית, עיניים. ביקור חולים — פנימית, נשים, א.א.ג.

מוקד קופ"ח כללית
המוקד יספק מידע כלפוני בימים א'־ה' בין 20.00—06.00, בימי ו' 15.00—08.00. טלפונים: 03־431500, 03־433300.
יד ביד – אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה ירושלים – 02־243358; ת"א – 241 226027 (שקט); חיפה – 04־229468 (20.00—17.00); גליל מערבי – 04־922222.
קו פתוח לחורים ממצוקה בימי ב' ו־ד' – טל. 222732.
"קו פתוח" – אוזן קשבת לילדים ובני־נוער 03־231680 (24 שעות).

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתד' לרפואת שיניים בישראל: כתל־אביב — בימים א'־ה' בין השעות: 21.00—23.00. בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 18.00—24.00. בשבתות ובחגים בין השעות: 15.00—21.00. הכתובת: רח' ברכוכבא 49, טל' 284649. בחיפה: רחוב הגפן 26, קומה ג', טל' 335566. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00. אחרי חצות בתשלום בלבד. רייננוף כגבור שער 3 וליד המעבירו קומה א'. טל' 294869, 03־281822.

מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' 052־32432 א'—ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02־327171
ער"ן תל־אביב — טל' 03־5461111
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 03־5261111
ער"ן חיפה — טל' 04־672222
ער"ן כרמיאל וגליל מערבי — טל' 04־988410
ער"ן נתניה — טל' 053־335316
ער"ן כפר־סבא — טל' 052־913999
ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111

סילוק מוטרדים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת־גן, גבעתיים — טל' 5781111, בני־ברק, רמלה — 101, קישון — 08־221022, אשדוד, קטנן — 101, אילת — 065־73334, נהריה — טל' 04־823333, נצרת — 04־931401, ים — טל' 5511111, באר־שבע — טל' 057־274767.

בג"ץ פרסם נימוקי פסה"ד בעניין החרמת צילומי רצח כץ

השופט ברק: חופש העיתונות אינו מחסן חומר עיתונאי מהחרמה לחקירה

עתיים

בג"ץ קבע אתמול, כי חופש הביטוי וחופש העיתונות אין בהם כדי לחסן חומר עיתונאי בפני שימוש שייעשה בו כחומר חקירה על־ידי גורמי חקירה מוסמכים. זאת, כאשר קיים יסוד סביר להנחה, כי יש בחומר העיתונאי מידע העשוי לסייע באופן משמעותי לגילויים של עבירות חמורות.

נימוקים אלה נתן אתמול השופט אהרן ברק לצו ביניים במארס בעניין סרטי צילום שנתפסו לאחר רצח החייל משה כץ בבית לחם.

חיילי צה"ל שתפסו את הסרטים והחרימו אותם טענו, כי החומר דרוש לאיתור רוצחו של כץ, ונתונים חיוניים מזירת הרצח. הצלמים, נציגי "טיימס" וסוכנות הידיעות "רויטרס" עתרו לבג"ץ, ודרשו לקבל בחזרה את סרטי הצילום.

השופט ברק הוציא אז צו ביניים, האוסר על שלטונות צה"ל לפתח את סרטי הצילום. לאחר מכן ביטל את הצו, וסוכם שהסרטים יפותחו ולאחר מכן יוחזרו לצלמים.

עוד לפני שנדונה העתירה, ביקשו הצלמים למחוק אותה שכן בינתיים הוחזרו להם סרטי הצילום. השופט ברק אומר בהחלטתו לנמק את צו הביניים, כי סרטי הצילום נתפסו מכוח הסמכות הנתונה לחיילים בהוראות הביטחון. הצו קובע, בין השאר, כי חייל רשאי לתפוס חפצים העשויים לשמש ראיה לעבירה.

השופט אומר בהחלטתו, כי אין צורך לקבוע את גבולותיו של חופש הביטוי מזה ואת האינטרס הציבורי בגילוי פשעים מזה. חופש הביטוי וחופש העיתונות אינם מחסנים חומר עיתונאי בפני תפיסה לצורך חקירה, שעולה בקנה אחד עם עקרונותיו של משטר דמוקרטי נאור.

"בעניין שלפנינו נרצח חייל. החקירה התמקדה בניסיון לאתר את מבצע הרצח, אשר לא נתפס. היתה זו הנחה סבירה ביותר, שיש בסרטי הצילום, שצולמו בסמוך לאחר האירוע, כדי לקדם את החקירה", מנמק השופט ברק את החלטתו.

ארמנד המר ישקיע 25 מיליון דולר בקידוחי נפט בארץ שיחלו בסוף השנה

הגיע לחגוג את יום הולדתו ה־90 ● פועל במצרים להנחת צינור גז ממפרץ סואץ לנגב ● תרם יותר ממיליון וחצי למרכז ערבי־יהודי ביפו

ארמנד המר, במסיבת העיתונאים אתמול (צילום: מאיר פרטוש)

ורד לוי

איל הנפט האמריקני, ארמנד המר, יחדש בסוף השנה את חיפושי הנפט בישראל.

ד"ר המר בא השבוע לישראל לחגוג את יום הולדתו ה־90. במסיבת עיתונאים בתל־אביב אמר, כי קבוצת אוקסידנטל שבבעלותו תשקיע 25 מיליון דולר בפרויקט הקידוחים החדש.

מדובר בשטח קידוחים של 7,000 קמ"ר מתוכם כ־3,000 מ"ר קידוחים בתוך הים. השר שחל שנכח במסיבת העיתונאים אמר, כי זוהי הפעם הראשונה שקידוחים ימיים יתבצעו בישראל. יגיע לכ־6 ק"מ והם יתבצעו לאורך חוף הים, במרחק של 10־20 ק"מ מתל־אביב.

שחל מסר, שממשלת ישראל תשתתף בהוצאות בהשקעה נגררת של 44 סנט לעומת כל דולר שתשקיע קבוצתו של המר.

המר קבע, כי אין לישראל כל סיבה לחשוש מפני אסון בדומה לזה שהתרחש באסדות הנפט בים הצפוני. הוא הדגיש, כי האסדה שתוקם בחופי ישראל תתמקד בחיפוש הנפט ולא יתבצעו עליה תהליכי ייצור וזיקוק. על האסון באסדת הקידוח שבבעלותו אמר המר, כי האסדה תופעלה ברמה טכנולוגית גבוהה יותר, כי נעשה כל מה שניתן היה על מנת להמנע מפגעים. ופחות מחודש לפני האירוע עברה ביקורת ממשלתית שגרתית. ולא ניתן היה לצפות את האירוע הטראגי בשום דרך. עוד אמר לדברי המר, על־פי כל הממצאים שאספה חברתו בישראל, יש סיכויים טובים ביותר למצוא נפט בכמויות משמעותיות, שיהפכו את ישראל למדינה עצמאית מבחינה כלכלית.

השר שחל דיווח במקביל על משא ומתן שמתנהל עם חברות נוספות המעוניינות לבצע קידוחים בנגב ובצפון.

פרויקט נוסף של המר — צינור גז ממצרים לישראל — נדון לאחרונה עם נשיא מצרים מובארק. ההשקעה של המר מוערכת בכ־200 מיליון דולר. התקיימו כמה פגישות בין ממשלת ישראל לשר הנפט המצרי. צינור הגז אמור להפעיל את כל מפעלי התעשיה שבנגב.

מטרה נוספת לבואו של המר היא טקס הנחת אבן הפינה למרכז קהילתי יהודי־ערבי שתרם, בעג'מי שביפו. מחיר הקמת המרכז — כמיליון ושש מאות אלף דולרים. המר ציין כי הוא רואה בכך מפעל חשוב, הוכחה מאירת עיניים לכך שיהודים וערבים יכולים לחיות יחד באחווה ובשלום.

הערב תתקיים ארוחה חגיגית, בנוכחות 200 מוזמנים, לכבוד יום הולדתו של המליונר האמריקאי במוזיאון תל־אביב. אחריה תחוג עמו התזמורת הפילהרמונית הישראלית בקונצרט חגיגי מיוחד, בניצוחו של זובין מהטה והסולן אייזיק שטרן.

המר מתכנן להפגש גם עם ראש הממשלה, שמיר ועם "ידידי בגין".

מחר יגיש המר לנשיא הרצוג קובץ מחקרים על שיתוף פעולה כלכלי בין מדינות המזרח התיכון לאחר השלום. המחקרים נעשו באוניברסיטת תל אביב במימון קרן ארמנד המר לשיתוף פעולה כלכלי במזרח התיכון. הם עוסקים בתחומי התעשייה, החקלאות, המים, התחבורה, התיירות והאנרגיה, ובמיוחד בנושא הגז הטבעי.

הנחת צינור גז משדות הנפט שבמפרץ סואץ לישראל תאפשר להפעיל את תחנת הכוח באשדוד ומפעלי תעשיה בדרום הארץ באנרגיה זולה ללא זיהום אויר. מצרים תיהנה מתמורה לגז, ההולך כיום לאיבוד.

בנושא המים מציעים המחקרים למשוך מים מהנילוס בתעלה, ולהפנות לגודה מים מהמוביל הארצי, כתמורה למצרים.

גורבצ'וב מזכיר להמר את לנין. "נפגשתי עם כל מנהיגי בריה"מ אך את סטאלין לא רציתי לפגוש", הוסיף. לאחרונה נפגש לשיחה של שעה עם גורבצ'וב. ולהערכתו, גורבצ'וב ישפר את היחסים עם ישראל וידאג לשלום בין ישראל לערבים.

פרקליט יהודי אמריקני הגיע בשליחות משפ' דמיאניוק כדי להתריע על ליקויים במשפט

"לא אפשרו לעד פלין לבדוק מאחור את התמונה על מסמך טרווניקי" ● "שלטונות ארה"ב הסתירו עדויות של ניצולים שלא זיהו את דמיאניוק"

חנה אישדורביין

ויליאם וולף

ויליאם וולף, פרקליט אמריקני, מתריע על שני ליקויים חשובים שהיו, לדבריו, בהליכים המשפטיים שקדמו לגירושו של איוון דמיאניוק בבית המשפט המיוחד בירושלים.

הליקוי הראשון — סירובו של בית המשפט לאפשר למומחה לבדיקת מסמכים להסיר את תמונתו של דמיאניוק מתעודת טראווניקי, כדי לבחון את צידה האחורי של התמונה. הליקוי השני — השלטונות האמריקניים הסתירו מההגנה את עדויות ניצולי טרבלינקה, אשר לא זיהו את דמיאניוק כאיוואן האיום.

וולף, עורך דין יהודי מפניקס, אריזונה, פעיל בפדרציה היהודית בעיר מגוריו, יושב ראש של ועדת עורכי הדין של אריזונה לפעילות למען יהודי ברית המועצות, הגיע לישראל לימים מספר, בשליחות משפחתו של דמיאניוק, כדי לשכנע את דעת הקהל שיש לפתוח את המשפט מחדש.

"כפרקליט, כיהודי, וכלוחם למען זכויות האדם האוהב את ישראל" אומר וולף, "אינני יכול להחשות יותר. הייתכן שהסיוט של כל מדינה תרבותית — הוצאה להורג של אדם חף מפשע, יתממש במדינת ישראל?"

וולף מסביר: בתמונתו של דמיאניוק בתעודת טראווניקי, יש שני חרירים של סיכת מחברת, שהייתה פעם נעוצה בתמונה והוצאה ממנה. צבעם של החרירים. הוא ארגמן. זהו גם צבע הרישומים שרשמו חוקרים סובייטיים על גבי התעודה. "הכיתוב המקורי, של הגרמנים שהנפיקו את התעודה, היה בצבע אחר. העד ויליאם פלין, מומחה לבדיקת מסמכים, ביקש להסיר את התמונה כדי לבדוק אם הצבע שעל החרירים נובע מכיתוב סובייטי בצבע ארגמן גם על צידה האחורי של התמונה. אם כן — הרי שהסובייטים הם שהדביקו את התמונה, במקום התמונה המקורית של איוואן האמיתי. בית המשפט לא התיר, לדברי וולף, לערוך בדיקה זאת.

נימוק נוסף: עשרות ניצולים מטרבלינקה, שהיו במחנה בתקופתו של איוואן האיום, העידו בארה"ב כי אין הם מזהים את דמיאניוק כאיוואן. מסמכים אלה הגיעו לידי משפחת דמיאניוק רק בעקבות תביעה שהגישה נגד שלטונות ההגירה, בהסתמך על עקרון חופש המידע.

מעיון בחלק מהמסמכים שהציג הפרקליט בפני "על המשמר", נראה כי מרבית העדים לא הכירו את איוואן האיום. משפחת דמיאניוק נושאת בהוצאות נסיעתו של וולף לישראל ושהייתו כאן אך אין היא משלמת לו שכר טרחה. וולף אינו מתעתד לייצג את דמיאניוק בערעור על פסק הדין.

מבקר המדינה: אין לי"ם מערכת אספקת מים אמינה

יצחק שור

דו"ח מבקר המדינה על מערכת אספקת המים לירושלים נידון אתמול בוועדה לביקורת המדינה. הדו"ח קובע, כי המערכת היא בעלת אמינות נמוכה, וללא גיבוי שיוכל להחליף את המערכת הקיימת לשם תיקון תקלות אפשריות.

כן קובע הדו"ח, שחברת מקורות מסוגלת לספק בשעת חירום רק חלק מן הכמויות היומיות שיש לספק לעיר.

מנכ"ל עיריית ירושלים, נציבות המים, תה"ל וחברת מקורות בירכו על הדו"ח וריווחו לוועדה. לדבריהם, פרסומו דירבן אותם לפעולה משותפת ולהכנת תוכנית לשיקום מערכת אספקת המים לעיר.

"יחד שבטי ישראל" — אבל בלי הרפורמים

שעיה

התנועה ליהדות מתקדמת קוראת לבטל את הכינוס העולמי של רבנים ומנהיגי קהילות, העומד להיפתח היום בירושלים.

לכינוס שמוצג כ"יחד שבטי ישראל" לא הוזמנו רבנים ומנהיגים מקהילות של הזרמים הדתיים הלא־אורתודוכסים. "לא יתכן, שבחסות מדינת ישראל, יתקיים כינוס מנהיגות עולמי בו אין ייצוג למנהיגיהם של כ־3 מיליון יהודים ברחבי העולם, אומר מנכ"ל התנועה, מאיר אזרי. לדבריו, אופיו וצורת ארגונו של הכנס מעידים על חוסר הבנה ורגישות לגבי המתרחש בעולם היהודי ובתפוצות.

חיסון נגד נגיף "הרוטה" ינוסה בבי"ח "סורוקה"

איילת מור

משרד הבריאות אישר ליחידה למחלות וזיהומיות בילדים במרכז הרפואי "סורוקה" שבב"ש, לבצע ניסוי בילודים בתרכיב חדש נגד נגיף הרוטה, הגורם לשלשול, במיוחד אצל תינוקות מתחת לגיל שנה.

הופעת שלשול אצל תינוקות בני למטה משנה עלולה לגרום סיבוכים קשים. כיום ידוע שהגורם השכיח ביותר לשלשול בגיל זה אינו חיידק אלא נגיף הרוטה, הגורם לתמותה גבוהה של ילדים בארצות העולם השלישי.

נמצא, שכחמישית מכלל מקרי האשפוז של שלשול אצל בני מתחת לשנה באזור הנגב נגרמים ע"י נגיף הרוטה. החולים הם בידואים ויהודים, ללא קשר למצב הסוציאלי והתזונתי.

המרכז הרפואי "סורוקה" נבחר ע"י ארגון הבריאות העולמי כאחד משבעה מרכזים רפואיים בעולם (ארבעה מהם בארה"ב) שיתחילו במתן החיסון. לשם כך ייבחרו, בהסכמת המשפחות, 250 ילודים ב"סורוקה" שיקבלו את החיסון בגיל 2־3 ימים, לפני עזיבתם את בית החולים.

הרצוג בא לראות שחזור ושיקום אתרים היסטוריים

שעיה

נשיא המדינה, חיים הרצוג, ביקר אתמול באתרים היסטוריים כאורח המועצה לשימור אתרים שליד החברה להגנת הטבע. בפניו הוצגו פעולות השיקום והשחזור המתבצעות בימים אלה. בביקורו במחנה המעפילים בעתלית עמד הנשיא מקרוב על פעולות ההצלה של המבנים ההרוסים ועבודת השיקום שבוצעה במקום. עד כה שוקם צריף המגורים המרגים את אורח החיים במחנה. בימים אלה יוחלו בשיקום מבנה הדיזינפקציה — צריף הבידוד והחיטוי.

המחנה בעתלית, שהיה מחנה הסגר לעשרות אלפי מעפילים בתקופת המנדט, הוכרז כאתר לאומי, וכבר היום הוא מוקד משיכה למטיילים (כשלושה אלפים בחודש).

הנשיא ביקר גם במצודת שוני (ליד בנימינה), שהיתה בסיס לקורס מפקדי האצ"ל והתגלו בה ממצאים ארכיאולוגיים מהתקופה הרומית־ביזנטית. כן ביקר בחצר הקיבוץ הישן בעין־שמר, אתר שנפתח אתמול לקהל הרחב.

בכורה בגרמניה ל"שושן הבירה" של הישראלי פרבר

עתיים

ראגנסבורג. — מחזהו של התל אביבי מאיר פרבר "שושן הבירה" — דרמטיזציה של מגילת אסתר — הוצג בהצגת בכורה עולמית ב־2 ביולי בראגנסבורג במערב גרמניה, במסגרת הצגות הקיץ בחצר ארמון "טורן־טקסיס" מתקופת הרנסאנס.

בהצגה, בבימויו של ארווין הדריגר שבה משתתפים 37 שחקנים, נכחו למעלה מ־700 צופים. את תלבושות הפאר העמיד לרשות במאי התיאטרון העירוני של ראגנסבורג.

בנובמבר '87 ביים אותו במאי בראגנסבורג גם את הדרמה האנטי־נאצית "נורה בבריחתו" של מאיר פרבר.

הארגון העולמי יסייע לנו להכין תוכניות נגד האיידס

רונית מורגנשטרן

שרת הבריאות קידמה אתמול בברכה והערכה את הצעתו של פרופ' ג'ונתן מן, מנהל התוכנית העולמית למלחמה באיידס של ארגון הבריאות העולמי, לסייע לישראל בהכנת תוכנית לאומית לטיפול בכל הקשור במחלת האיידס.

בישיבת הסיכום אצל שרת הבריאות, ציין פרופ' מן לשבח את הפעילויות הרפואיות, ההסברתיות והחינוכיות שנעשו עד כה על ידי משרד הבריאות וגופים אחרים במלחמה נגד האיידס.

פרופ' מן ומומחים של ארגון הבריאות העולמי יסייעו לישראל בהכנת התוכנית.

גרמניה תבדוק את האפשרות לקיים קשרים ושיתוף פעולה מעשי במחקר הנערך בישראל במלחמה נגד האיידס — אמרה פרופ' ריטה זיסמוט, שרת הנוער, המשפחה והבריאות של גרמניה המערבית במסיבת עיתונאים אתמול בירושלים עם תום ביקורה הרשמי.

טלקס

● הפגנה נגד סגירת בית־ספר ברמת־גן

הורים וילדים, תלמידי בית הספר "הגבעה" ברמת־גן, הפגינו אתמול אחר הצהריים מול עיריית רמת־גן נגד סגירת בית־הספר.

ההורים קובלים על כך, שמזה ארבע שנים מעבירה העירייה תלמידים מבית־ספר "הגבעה" לבתי־ספר אחרים בעיר ובכך גורמת "לגסיסתו" של בית־הספר במטרה לסגור אותו.

לטענתם, נרשמו השנה 57 ילדים לכיתה א' בבית־ספר "הגבעה" וכדי לא לפתוח שתי כיתות א' שכנעה העירייה 15 הורים להעביר את ילדיהם לבתי־ספר אחרים.

רונית מורגנשטרן

● "הצצה" לרכב עולה כסף

בעלי המוסכים החליטו לתבוע תשלום גם עבור בדיקות שגרתיות כמו "למה המנוע מזייף?" ו"מה מקור הרעש החשוד" שנעשו עד כה חינם.

איגוד המוסכים מסר, כי בדיקות אלו גזלו מעובדי המוסכים 10 אחוזים מזמנם. זה כולל גם נסיעות מבחן כדי לעמוד על טיב התקלה.

כדי למנוע הפתעות רצוי שבעלי הרכב שמכניסים את רכבם למוסך ישאלו את המוסכניק כמה עולה "הצצה" לתוך המנוע התנעה! בדיקות לחץ בגלגלים! אין מחיר לדברים אלה ומגיש שירות יכול לדרוש כמה שירצה.

יוסף שמי

הסתדרות השומר הצעיר

ההנהגה הראשית

תל־אביב 61140, רח' בצלאל יפה 7
ת.ד. 14089 טלפון 291161
תל־אביב, 11.7.88

הסעה לראש אי של טיול גליל (כיתות ח') ביום ד'־ה' — 13.7.88:
אוטובוס 1:
06.00 — רחובות — השומרים 1.
06.30 — חולון — ארלוזורוב 96.
08.00 — קיבוץ עין־דור — ליד חד"א.
08.15 — קיבוץ גזית — ליד חד"א.
על כולם להגיע עד 10.00 לפארק גורן.
בדבר שאלות ובעיות ניתן לפנות לאמנון במח' צופיות בהנה"ר טל: 03־291161.

חזק ואמץ
מחלקת צופיות

משתתפי הפגישה הלילית חוייבו להשיב להאשמות

עתי"ם

משתתפי "הפגישה הלילית", המואשמים בהטרדת תושב קריית־שמונה, אלברט אזולאי, על שהתלונן נגד ח"כ שלמה עמר שניסה להשתמט משירות מילואים בלבנון, חוייבו אתמול להשיב על האשמות שפורטו נגדם בכתב־האישום.

ח"כ עמר, עורכי־הדין רם כספי, יגאל ארנון ושרגא בלוך, החוקרים הפרטיים אהרון יקים ואביטל למברסקי ונאשם נוסף, יוסף הוכמן, הובאו לדין על השתתפותם ב"פגישה לילית", שבה, לטענת הפרקליטות, ניסו ללחוץ על העד הראשי, אלברט אזולאי, שיחזור בו מעדותו נגד ח"כ שלמה עמר.

נאשם נוסף בתיק זה הודה לפני מספר חודשים באישומים נגדו במסגרת עיסקת טיעון ונדון למאסר על תנאי ול־37.5 אלף ש"ח קנס.

בתום מסכת עדויות התביעה טענו פרקליטיהם של הנאשמים, כי אין עילה לאשמה ואין על מרשיהם להשיב עליה.

אתמול מסרה השופטת שרה סירוטה בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב את החלטתה, כי על כל הנאשמים להשיב על האשמות שהועלו נגדם. השופטת לא הקריאה את ההחלטה המנומקת, המשתרעת על עמודים רבים, אלא העירה הערות שונות לגבי שיקולים אלה ואחרים, אשר הביאוה להחלטה זו.

השופטת ניתחה בהחלטה המפורטת את העדויות עד כה, בצטטה קטעים רבים ממהלכי חקירת העדים על־ידי הפרקליטים השונים, והגיעה למסקנה, כי "התביעה הוכיחה לכאורה את עובדות כתב־האישום, ולפיכך, הנני דוחה את הטענה שאין להשיב לאשמה".

השופטת הוסיפה וציינה, כי מאחר שאלברט אזולאי מסר עדותו לחוקרי מצ"ח, הרי נסיון ללחוץ עליו, לכאורה, לשנות עדותו הן פסולות. עד אינו יכול להיות "רכוש נטוש" — הטעימה. לדבריה, התביעה הוכיחה לכאורה, הן את היסוד הפיזי של הטרדה — במקרה זה לטרוד את העד בהצעות לשנות עדותו וגרימת אי־נוחות על־ידי דברי ח"כ עמר כלפיו שהוא שקרן, וכן הצעת מעבידו באותם ימים, יורם בן־עמי, שיגמיש עמדתו. בן ציטטה בהקשר זה דבריו של עו"ד כספי אל אזולאי: "אתה שומע מה שיורם אומר לך", והשופטת היקשתה: "האם אין בכל אלה כדי להטרידו? כלום אין הטרדה בכך שאומרים לאדם לשנות עדותו כאשר הוא מאמין שהוא דובר אמת?"

בפלילים

10 שנות מאסר להורג קבלן שיפוצים בעוספיה

יואב אביב

10 שנות מאסר גזר אתמול בית־המשפט המחוזי בחיפה על תאלר מחמוד עוואר בן 23 משכונת הכדוארים בעוספיה שהורשע בהריגת קבלן שיפוצים.

בכתב־האישום שהגיש התובע, עו"ד משה כהן, נטען, כי ביולי 86 נתגלעה מחלוקת בין קבלן השיפוצים, עומאר סוויטאת בן 11, לבין אביו של הנאשם. לאחר שהקבלן עזב את המקום נטל הנאשם סכין והלך לביתו של הקבלן, שם דקר אותו בליבו.

השופטים אמנון כרמי, יוסף זהבי וחיים פיזם הרשיעו את הנאשם בהריגה לאחר שקבעו כי הנאשם, שהוא איטר יד ימינו, דקר את ידיו בידו האיטרת, ומכאן שלא היתה הכנה לדקירת הירייה. אילו התכוון לדקרו, קבעו השופטים, היה מן הסתם עושה שימוש בידו השמאלית.

אסיר שהועסק בעבודות חוץ נמלט מכלא ב"ש

איילת מזור

אלימלך גבריאל בן 36 מחולון, אסיר בכלא באר־שבע שעקב התנהגותו הטובה הועסק בעבודות מחוץ לכלא, ניצל אתמול את אחת מיציאותיו לעבודה ונמלט.

האסיר החל לרצות ב־7.2.87 עונש מאסר של 39 חודשים לאחר שהורשע בגניבה ולאחר שהופעלו נגדו עונשי מאסר על תנאי.

האסיר התנהג למופת ובשל כך שובץ לאגף המתנה של הכלא, יצא לסבב חופשות שחזר מכולן והועסק בעבודות מחוץ לכלא.

אתמול בבוקר יצא גבריאל אלימלך עם משאית האספקה ותוך כדי העמסת המזון על המשאית במחסן השקם בבאר־שבע הוא ביקש לצאת לשירותים. משבושש לחזור התעורר חשדם של שני הסוהרים ומאוחר יותר התברר שהוא ניצל את ההזדמנות ונמלט מהמקום.

מפעילת תחנת כבלים נשאה אקדח בתחתונים

יואב אביב

צעירה בת 22 וגבר בן 40 נעצרו אתמול על־ידי משטרת מחוז חיפה כחשודים בהפעלת תחנת טלוויזיה בכבלים בשכונת קריית־אליעזר בחיפה ובסחיטה באיומים. בחיפוש על גופה של הצעירה נתגלה אקדח ברטה בתחתוניה.

בלשי משטרת חיפה פשטו אתמול על תחנת השידור הפיראטית שפעלה ברחוב הזית בשכונת קריית־אליעזר בעקבות חקירה ממושכת. השניים יובאו היום להארכת מעצרם בבית־משפט השלום בחיפה.

תלמידי ישיבה חשודים בהצתה במגדל־העמק

שלמה גלזר

שלושה נערים בני 14, תלמידי ישיבת "מגדל אור" שבמגדל העמק, נעצרו אתמול על־ידי המשטרה והודו בחקירתם בהצתת חורשת אורנים סמוכה לישיבה, שבה נשרפו 30 עצי אורן.

השלושה נתפסו על־ידי פועלים ערבים העובדים בקק"ל, שהיו באיזור במסגרת עבודתם והבחינו בנערים בשעת מעשה.

שלושת הנערים שוחררו בערבות על־ידי בית־משפט השלום בנצרת ויועמדו למשפט בפני שופט נוער.

ראש הישיבה, הרב דוד גרוסמן, הביע צער רב על המקרה שגרם לו עוגמת נפש מרובה והבטיח, כי יכנס את תלמידי הישיבה ויזהירם לבל ישחקו באש, כדי שמעשים כאלו לא יישנו בעתיד.

שוחררה חשודה בניהול רשת נערות ליווי

יואב אביב

אלן תמיר שם־טוב, גרושתו של הזמר בועז שרעבי, שנעצרה כחשודה בניהול בית־בושת באיזור חיפה, שוחררה אתמול בערבות של 3000 ש"ח.

אלן תמיר נעצרה בפשיטה של המשטרה על דירה ששימשה משרד לניהול רשת נערות ליווי בשכונת נוה שאנן. מנהל הרשת על־פי החשד, אורי כהן מחיפה, נעצר אף הוא.

במהלך חקירתה במשטרת מרחב חיפה ביקשה אלן תמיר לצאת לשירותים ונעלמה. המשטרה פתחה בחיפושים אחריה והיא נלכדה והובאה לבית־משפט השלום בעיר, שם הוארך מעצרה בתשעה ימים. אתמול, כאמור, הודיע נציג המשטרה כי חקירתה של תמיר נסתיימה וכי המשטרה אינה מתנגדת לשחרורה בערבות כספית.

לבוזיה שתיל ומשפחתו

אנו משתתפים באבלך על מות

אחותך

בנכר

קיבוץ דליה

צו מניעה זמני אוסר להשעות את חברי ועד עובדי "מזרע"

יואב אביב

בית־הדין האזורי לעבודה בחיפה הוציא אתמול צו מניעה זמני האוסר על הנהלת בית־החולים לחולי נפש "מזרע" בעכו להשעות את חברי ועד העובדים או לשנות את הרכבו עד לקיום הדיון הבוקר. בתביעתם של שבעת חברי ועד העובדים בהשתתפות שני הצדדים הבוקר.

שופט בית־הדין האזורי לעבודה, דורון מייבלום, נענה לבקשתם של שבעה מתוך תשעת חברי הוועד ולהשעות את פעילותם של יו"ר הוועד, מישל אדרי, ומזכיר הוועד, דוד לוי.

עו"ד מיכאל הנדלסמן ביקש מבית־הדין לעבודה להכריז על החלטת מועצת הפועלים כבלתי תקפה וטען, כי זו ניתנה מחוסר סמכות ובניגוד לתקנות ועדי העובדים של ההסתדרות. לטענתו, אין למועצת הפועלים סמכות למנות ועד חדש, אלא לקיים בחירות תוך חודשיים מיום פיזור הוועד הקיים. כן טען הפרקליט, כי השעייתם של יו"ר ומזכיר הוועד לשתי קדנציות הינה החלטה שרירותית וחסרת סיבות.

והורה למועצת הפועלים להימנע מלנקוט בכל פעולה שיש בה כדי לשנות את הסטטוס קוו בוועד העובדים של בית־החולים. צו המניעה ניתן לבקשתו של עו"ד מיכאל הנדלסמן.

העותרים טענו, כי בעקבות יחסים עכורים בין ועד העובדים להנהלת בית־החולים מינתה שרת־הבריאות, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, ועדת בדיקה. הוועדה הגישה את המלצותיה, לפיהן הועברו מתפקידם כמה אנשי מפתח בהנהלה.

במקביל מינתה מועצת פועלי עכו בודק מטעמה ובעקבות המלצותיו החליטה לפזר את הוועד

קשיש בן 70 מבת־ים חשוד ברצח חברו בדקירות סכין

אשר שילוני, עתי"ם

ולאדימיר שקולר בן 50 מחיפה נרצח שלשום בלילה בדקירות סכין בבת־ים. החשוד ברצח, קשיש בן 70 המוכר למשטרה שהיה מאושפז בעבר בבית־החולים לחולי נפש אבארבנאל, נעצר על־ידי המשטרה.

שקולר הגיע לפני כשנה לבת־ים כדי לעבור טיפול גמילה מאלכוהול. הוא התקשה במציאת מקום מגורים קבוע בעיר ולפני זמן מה עבר להתגורר ביחד עם החשוד ברצח בתוך טנדר סוסיתא ישן במגרש החנייה הסמוך לבית־החולים, אותו הפך החשוד למקום מגוריו.

שכנים סיפרו, כי מעת לעת היה פורץ בין השניים ריב והם נהגו לאיים ולגדף איש את רעהו. הם סיפרו, כי החשוד ברצח אף גופף בעבר בסכין לעבר שכנים והיה מאיים על חייהם.

שומר הלילה של בית־החולים סיפר, כי כהגיעו שלשום בשעה 11 בלילה לעבודתו, מצא את החשוד ברצח שוכב סמוך לבקתת השומר, ידיו מגואלות בדם והוא ממלמל: "הרגתי את ולאדימיר". השומר הזעיק את הרופא התורן בבית־החולים והשניים יצאו לחפש את ולאדימיר ומצאו את גופתו לא הרחק משם, כשהיא מוטלת בתוך שלולית דם.

הם הזעיקו את המשטרה, שהגיעה למקום ועצרה את החשוד.

במקום הרצח נמצאו מספר מכשירים חדים ששימשו במעשה הרצח.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה — מחוז תל־אביב

מרחב תכנון מקומי בת־ים

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965, כי במשרדי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל־אביב, ובמשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה בת־ים, הופקד, ביחד עם התשריט המצורף אליו, שינוי למתאר מס' בי/333א' שינוי לתכנית מתאר בי/333.

השטחים הכלולים בשינוי התכנית ומיקומם: גוש: 7122, חלקות: 47, 86 — רחובות: הקוממיות, העמל, ניסנבאום.

עיקרי מטרות התכנית:

א. ניצול מלוא הזכויות המותרות לפי תכנית מתאר בת־ים (בי/2א) לגבי איזור ליחידה מסחרי ובהתאם לסעיף 10 ו' של ת.ב.ע. בי/333, על ידי השלמת בניה של 13961 מ"ר, כאשר סה"כ הבניה (חדשה וקיימת) תהא 17160 מ"ר.

ב. בניה חדשה של 4 קומות מעל חניה ושלוש קומות מעל סופרמרקט קיים, לשימושים כדלקמן: מסחר, בידור, אולמות אירועים ושמחות, אולמות כינוסים וכן חניה בקומות. לא יותר שימוש למשרדים.

ג. חניה והסדרי תנועה פנימיים.

ד. קביעת תכנית בינוי למרכז מסחרי.

כל המעוניין רשאי לעיין בשינוי התכנית ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבניין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על־ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך ע"פ סעיף 100 לחוק, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות במשרדי הוועדה המקומית האמורה.

התנגדויות לתכנית לא תתקבל אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנמקות ובליווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

כמו־כן נמסרת בזה הודעה כי המודעה בדבר הפקדת התכנית בי/330א' — שינוי לתכנית מתאר בי/333 שפורסמה בי.פ. מס' 3523, עמוד 772, מיום 28.1.88 מבוטלת בזה.

מרדכי כהנא — יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל־אביב

התחזקה מגמת העלייה בחופשיות

אלחנן הורביץ

אתמול התחזקה מגמת העלייה במניות החופשיות. בשעריהן היו פי־חמישה ויותר עליות, מאשר ירידות.

במסחר הדו־צדדי במניות לפני הצהריים נרשמו רק 2 ירידות־שערים (של עליות ב־0.9% ושל חברה לישראל ב־0.3%). תוך מחזור גדול יחסית של כ־1.7 מיליון ש"ח. שער הסנה עלה ב־1.8%.

במסחר בשערים משתנים אחרי הצהריים עלו 27 שערים, לעומת 1 שירד ו־1 שנשאר בלי שינוי. המחזור בהן הסתכם ב־2.4 מיליון ש"ח (כ־1.5 מיליון דולר). מדד המניות עלה מ־73.11 ל־74.65 נקודות, כ־2.11%.

מכל המניות והחופשיות הסתכמו הביקושים ב־4.3 מיליון

גלגלי הבורסה

ש"ח וההיצעים — ב־436 אלף ש"ח. משעריהן עלו 219 (54%) מכל השערים, לעומת 42 (10%) שירדו ו־143 (36%) שנשארו בלי שינוי. המחזור בהן עלה ל־6.4 מיליון ש"ח (כ־4 מיליוני דולרים). בלטו העליות עד 4% בבנקים למשכנתאות, ביטוח ומקרקעין ועד 3% במסחר ושירותים. העלייה הגדולה ביותר היתה ב־52% בסרום אופ' והירידה הגדולה ביותר ב־33.8% ביצהר אופ'. שער כור בכ' ירד ב־5.3%.

במניות ההסדר היה עודף־היצע קטן. ההיצעים בהן הסתכמו ב־1.6 מיליון ש"ח והביקושים — ב־1.5 מיליון ש"ח. משעריהן עלו 8, ירדו 6 ו־12 נשארו בלי שינוי. המחזור בהן הסתכם כ־2.5 מיליון ש"ח (1.5 מיליון דולר).

רפורמה במשק הדלק – מהיום

שחל: תחסוך למשק המדינה עשרות מיליוני דולר בשנה

חיים מרגלית

"ביצוע הרפורמה במשק הדלק על כל שלביה יחסוך למשק המדינה עשרות מיליוני דולרים בשנה" – הכריז אתמול שר־האנרגיה והתשתית, משה שחל, בחותמו יחד עם שר־האוצר, משה נסים, על צווי הפעלת השלב הראשון של הרפורמה, שייכנס לתוקפו היום.

השר שחל הדגיש, כי חלק גדול של החיסכון יבוא לביטוי בהקטנת עלויות הייצור והוזלת המחירים של מוצרי הנפט, דבר שיסייע בייצוב המחירים במשק ויעודד את הצמיחה.

הוא הוסיף, כי הגשמתה המלאה של הרפורמה הוא תהליך מתמשך שמחייב זהירות ובחינה מתמדת של הסתגלות הגורמים הפועלים בשוק למהלכי הרפורמה.

שלב א' של הרפורמה במשק הדלק יכלול, לדברי השר שחל, ביטול הסכם מבנה המחיר בין הממשלה לבין שלוש חברות הדלק, "פז", "דלק" ו"סונול". הוא הזכיר, כי ביטול חלוקת השוק בין החברות הגדולות בוצע כבר בינואר 1987.

השר אמר, כי קביעת מחיריהם של מוצרי הדלק לצרכן תתבסס על מחירי היבוא של אותו מוצר, עלויות הזרמת הדלק למסופי החלוקה, איחסון מוצרי הנפט, הוצאות מימון ומלאי.

במסגרת הרפורמה ניתנו רשיונות יבוא של נפט גולמי ומוצרי נפט לחברות הדלק וכן רשיונות יבוא של נפט גולמי ומוצרים חצי מוגמרים לבתי הזיקוק ויבוא מזוט וסולר לחברת החשמל. חברות המלט של "נשר" יוכלו לייבא מזוט, התעשייה הפטרוכימית – מזוט וחומרים לתעשיית הפלסטיק, מפעלי ים המלח – מזוט ומערכת הבטחון תוכל לייבא את צרכיה. כל אלה, כאמור, יופעלו מהיום.

שרי האוצר והאנרגיה חותמים על הפעלת הרפורמה במשק הדלק.
(צילום: רחמים ישראלי)

סיכויים לחתימת הסכם שכר בסקטור הציבורי עוד השבוע

בפגישת דנון־הברפלד אתמול נותרו רק "נקודות שוליות" שמונעות החתימה ● סוכם שהעלאת השכר תהיה רטרואקטיבית מיוני ● טרם הוחלט על הצורה שבה תינתן התוספת

כתבנו הכלכלי בירושלים

גברו הסיכויים שהסכם שכר חדש לסקטור הציבורי ייחתם עוד השבוע. אתמול אחה"צ נפגשו הממונה על השכר במשרד־האוצר, יעקב דנון, ויו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד, ובסיום הישיבה הם ציינו, כי נותרו רק "נקודות שוליות" אשר מונעות את החתימה על ההסכם.

דנון והברפלד סיכמו, כי העלאת השכר שיקבלו העובדים השנה תהיה רטרואקטיבית מחודש יוני. דבר זה מהווה פשרה בין התביעה המקורית של ההסתדרות, שהתשלומים יהיו רטרואקטיביים מחודש מאי, והצעת האוצר, להתחיל בתשלום מחודש יולי. לעומת זאת טרם התקבלה החלטה על הצורה שבה תינתן התוספת. ההסתדרות דורשת שהשנה יקבלו העובדים תוספת של 6 אחוזים ו־5 אחוזים בשנה הבאה. ואילו האוצר רוצה לשלם 5 אחוזים השנה ו־6 אחוזים בשנה הבאה.

ההסתדרות תובעת לקצר את שעות העבודה מ־45 שעות בשבוע ל־42.5 במשך השנתיים הקרובות, וזאת כחלק ממעבר לשבוע עבודה של 40 שעות בסקטור הציבורי.

ההסתדרות והאוצר הסכימו שההעלאות יחולו גם על גימלאי הסקטור הציבורי וגם על רכיבים שאינם כלולים בשכר המשולב, כמו הוצאות רכב.

מ.פ. עכו מתכננת פעולות מחאה המוניות עקב פיצוץ המו"מ ב"תגל"

יהודה צור

מועצת פועלי עכו מתכננת פעולות מחאה המוניות שיקיפו את כל מקומות העבודה בעיר ובגליל המערבי בעקבות פיצוץ המו"מ עם נציגי קונצרן "כור" בדבר גובה הפיצויים שישולמו לעובדי "תגל" המפוטרים.

המו"מ בין נציגי הקונצרן "כור" לבין מזכירות מועצת הפועלים וועד העובדים על גובה הפיצויים לעובדי המפעל שנסגר פוצץ לאחר ששני הצדדים התבצרו בעמדותיהם.

בעוד מועצת הפועלים והוועד דורשים שגובה הפיצוי שיינתן ל־130 העובדים המפוטרים יהא זהה לסכום שניתן לעובדים שפוטרו ועזבו את המפעל בחצי השנה האחרונה, אין ההנהלה מוכנה לזוז מעמדתה הקובעת שגובה הפיצויים שיוענק לעובדים יהיה כמקובל בחוק, ואף לא אחוז אחד יותר.

מזכיר מועצת הפועלים, יהושע כץ, אמר אתמול, כי מועצת הפועלים לא תאפשר מכירת המפעל ללא הבטחת תעסוקה לעובדים. לדבריו, מכירתו של המפעל תתאפשר רק אם יופעל במלואו. הוא הביע את צערו על כך שהמו"מ נכשל לאחר ששני הצדדים הגיעו להבנה מסויימת בכמה סעיפים.

מועצת הפועלים נתנה ארכה עד היום בשעות הצהריים לחטיבת הכימיה של "כור" להשיב על הצעותיה.

כאמור, תובעת מועצת הפועלים שהפועלים יקבלו אותם תנאי פרישה שקיבלו עובדים רבים אחרים שהתפטרו מן המפעל בחצי השנה האחרונה בהתאם לתוכנית ההבראה.

פועלי "תגל" קובלים על כך שרבים מהם רצו לפרוש עם פיצויים מוגדלים בחודשים האחרונים, אולם ההנהלה הודיעה להם שהמפעל לא יוכל להמשיך להתקיים בלעדיהם.

● מאות מקציני פיקוד צפון מדרגת סגן אלוף ומעלה ורעיותיהם בילו אתמול לראשונה במשותף בחוף גיא שבטבריה, בילוי שהיוזם שלו היה לא אחר מאשר אלוף פיקוד צפון, יוסי פלד.

מזג־אוויר

היום תחול הקלה בעומס החום בכל חלקי הארץ.

הטמפרטורות החזויות: ירושלים 33־23, רמת־הגולן 35־19, צפת 32־21, חיפה 31־23, טבריה 40־22, עפולה 36־24, השומרון 35־22, ת"א 31־22, לוד 35־21, יריחו 41־22, עזה 31־28, באר־שבע 39־21, אילת 40־25. (עתי"ם)

חמש נשים בגוף הבוחר את הרב הראשי בתל־אביב

ורד לוי

"זהו ממש יום חג בשבילנו והישג חשוב לנעמת, ולכל הגופים הנאבקים למען שוויון בין המינים" – אמרה אתמול היועצת המשפטית של נעמת, חביבה אבי־גיא, בתגובה על החלטת מועצת עיריית תל־אביב שלשום לכלול חמש נשים בגוף הבוחר את הרב הראשי של תל־אביב, שהוא אחת מבניהן.

לדעת עו"ד אבי־גיא, זוהי פריצת דרך חשובה שמשמעותה השתתפות של נשים בבחירת רבני העיר בכל הארץ. עוד מסמן הנצחון הזה, לדעתה, ציון דרך לנצחונות שיבואו בעתיד. "זוהי תחילת הדרך לשיתופן של נשים בכל תחומי החיים הציבוריים והדתיים בארץ", קובעת אבי־גיא, "היום מדובר על גוף שבוחר רב של עיר, מחר ידובר על שיתופן של נשים בוועדות שיבחרו בדיינים הבכירים, אלה הקובעים את גורלן של הנשים לטוב או לרע".

חלקה שמפיקה נעמת מסיומו המוצלח של המאבק הזה, אומרת אבי־גיא, הוא להמשיך ולעמוד בתוקף על עקרונות היסוד והשוויון שמנחים את נעמת בכל אשר תפנה.

"זה אמנם לקח לנו למעלה משנתיים, היו סביבנו ספקנים רבים ונזקקנו לשתי פניות לבג"ץ" מזכירה אבי־גיא, "אבל מסתבר שלרבנות הראשית שבתחילת הדרך התנגדה ושללה לחלוטין את העניין, נמצא מתאום מוצא וזוהי ההוכחה הניצחת לצדקת דרכנו".

ביחס לאמות המידה שהרב הנבחר של ת"א יידרש לעמוד בהן מנקודת המבט של נעמת, מציינת עו"ד אבי־גיא, כי "אנחנו נתבע לשמוע את דעתו בענייני עגונות, חליצה וכל נושא כאוב אחר שממרר את חייהן של אלפי נשים בארץ. אנו נדרוש הצהרה מחייבת והבטחה מצידו להקמת בית־דין מיוחד שיפעל ביעילות וללא עיכובים ועם הרבה פתיחות, הבנה ורצון להקל על נשים בכל האפשר בכל נושא של דיני אישות. אחרת חרב לא יעזור מברוכותנו".

ביקורת חצות

לא יותר מבסדר

זה בטח הקיץ, אני אומר לעצמי בדרך הביתה, זה בטח הקיץ שגורם לעייפות הזאת, שיורדת ורובצת על הראש ובמיוחד על האוזניים ומונעת הנאה שלמה מן המופעים שראיתי לאחרונה.

לא שג'יימס טיילור היה רע מאוד או משעמם מאוד באמפיתיאטרון בראשון־לציון. הוא היה תרבותי, ניגוני, אפילו התכרח, בניגוד לדימוי הרכאוני שהיה לחומר שלו בעבר. אבל המופע נגרר לו לאיטו, בלי ריגושים מיוחדים, כמעט בלי הפתעות.

היה נחמד לראות את ג'יימס טיילור רוקד טוויסט על הבמה והיה נחמד לשמוע אותו אומר "חם" בעברית, אפילו שזו המלה היחידה שהוא מכיר בשפתנו.

לא מרגש, לא משעמם, לא רע, לא יוצא מן הכלל. מופע בסדר, לא יותר מזה, לטיילוריסטים מושבעים. אחרים יכולים להישאר ליד המזגן בבית.

עופר ניר

ביטוח רכב חובה יתייקר ב־18 אחוז

כתבנו הכלכלי בירושלים

ועדת הכספים של הכנסת אישרה אתמול את העלאת דמי ביטוח־רכב־חובה ב־18% במקום 22% כפי שהציע שר האוצר.

הוועדה המליצה לפני שר האוצר משה ניסים ושר המשפטים אברהם שריר להקים ועדה ציבורית לבחינת החוק של ביטוח חובה, כולל האפשרות שנושא ביטוח החובה יועבר לביטוח הלאומי.

ההעלאה בשיעור נמוך מזה שביקש משרד האוצר שיקפה את חוסר שביעות־הרצון של חברי הוועדה מן הנעשה בתחום ביטוח החובה. לפני שבוע, השמיעו כמה מחברי הוועדה ביקורת נוקבת על האוצר ועל חברות־הביטוח, וטענו, שהחברות עשו רווחים מביטוח חובה והאוצר מגיש לוועדה נתונים לא־נכונים. באוגוסט 1987 אישרה ועדת הכספים העלאה בדמי ביטוח רכב חובה בסך 24%.

האוצר ציין בבקשתו, שההעלאה דרושה לכיסוי הפסדים בעבר, בסך 380 מיליון ש"ח ולכיסוי תשלומים צפויים בסך 280 מיליון ש"ח.

הוועד: ההצעה למכור לנו את אליאנס לא רצינית

יואב אביב

בכניסה למפעל "אליאנס" בחדרה היה אתמול שקט. התנועה באיזור התעשיה בחדרה שבה לזרום ללא הפרעה כמעט. רוב פועלי המפעל נותרו אתמול בבתיהם. בודדים הגיעו לשערי המפעל ואחרים באו לבית מועצת פועלי חדרה, שם התקיימו אתמול דיוני ועד עובדי המפעל.

יושב־ראש ועד העובדים, רפי בוהדנא, אמר אתמול, בתגובה לפרסומים, כאילו מציעה הנהלת "כור" לעובדים לרכוש את המפעל, כי זו אינה הצעה רצינית. "אם בני גאון רוצה למכור לנו את המפעל, שיפנה אלינו כמקובל. הוא יודע בדיוק איך להשיג אותנו ושלא יעשה את זה מעל העיתונות. 'אליאנס' איננה חנות מכולת" — אמר יושב־ראש הוועד.

עובדים שהיו ליד בניין מועצת הפועלים אמרו, כי ההצעה דווקא נראית להם. "לא אנחנו דרדרנו את 'אליאנס' למצב שבו הוא נתון. עשתה זאת ההנהלה ואנחנו יכולים לעבוד ולנהל את המפעל הרבה יותר טוב מההנהלה הכושלת הזאת", אמר אחד העובדים.

עובד אחר אמר, כי זו הזדמנות לעובדים להעלות את המפעל על דרך־המלך, "במיוחד אם ימחקו את חובות המפעל. מה שישאר זה לרכוש כמה מכונות חדשות במקום הגרוטאות שההנהלה קנתה, ואז הם ילמדו איך מייצרים צמיג".

ועד עובדי המפעל הודיע אתמול, כי הוא מצפה שלעובדי "אליאנס" יוצעו פיצויי פיטורין כמקובל במפעלי "כור" ועל־פי ההסכמים, ולא פיצויים כפי שבקש הכונס לתת.

הראל: נבטל החסות לערוץ השני ונפסיק שידוריו

יצחק שור

יו"ר הוועד המנהל של רשות השידור, אהרון הראל, אמר אתמול בוועדת החינוך, כי בדעתו להסיר את החסות שמעניקה רשות השידור לערוץ השני ולגרום בכך להפסקת השידורים.

לדבריו, גובלים יחסי מנהלת הערוץ השני עם הרשות באסון, וזה שלושה חודשים אין מתקיימים תיאומים והערוץ השני משדר בניגוד לחוק.

מנכ"ל הרשות אמר לח"כים, כי מתנהל נגדו רצח אופי וכי הוא מושמץ בצורה פרועה בידי חברת־כנסת (אורה נמיר) העוסקת בענייני סניטציה והיגיינה של הפה. "אין לי דרך להתמודד עם השמצות־רשע המתפרסמות בעיתונות", אמר פורת. הוא מנה לפני חברי הוועדה את רשימת הישגיו האישיים: פרעון חוב בן 14 מיליון דולר, שמצא עם כניסתו לרשות, עודף תקציבי גדול, יצירת נורמות של מוסר־עבודה, צמצום עודף כוח־אדם והעלאת־שכר.

פורת התייחס גם לטלוויזיה הלימודית וטען, כי אין היא משדרת לבתי־הספר וכי אף מוסד אינו פועל לפי לוח־המשדרים שלה. לעומת־זאת, תופסת היא את רוב שעות הערוץ המשותף לשתי הרשויות. אין צורך לתת לה זיכיון והרשות מסוגלת למלא את כל הפונקציות הדרושות בערוץ השני ומייד.

היועצת המשפטית של הטלוויזיה הלימודית, דבורה קמחי, מסרה ליו"ר הוועדה נחמן רז מסמך, לפיו מתאימים 70 אחוז מבתי־הספר את מערכת־השעות שלהם ללוח־המשדרים של הטלוויזיה הלימודית.

ועדת הכספים סמכה ידה על מכירת "פז" לליברמן

כתבנו הכלכלי בירושלים

ועדת הכספים של הכנסת החליטה אתמול לקדם בברכה את מכירת חברת "פז" לאיש־העסקים האוסטרלי ז'אק ליברמן, כפי שעשה שר האוצר משה ניסים.

בדיון בוועדה תקף ח"כ יאיר צבן בחריפות את מכירת "פז" והאשים את השרים ניסים ושחל, כי רקמו קנוניה פוליטית, שפגעה באינטרסים החיוניים של משק המדינה, בחברת "פז" וברפורמה בשוק הדלק.

"השר ניסים נכנס לריצת אמוק בפרשת מכירת 'פז' מתוך מניעים אידיאולוגיים ומפלגתיים, כדי להוכיח שהוא מגשים את התחייבותו למכירת חברות ממשלתיות, ולכן לא המתין עד גמר הרפורמה בשוק הדלק. השר שחל הלך להירשם בהיסטוריה בכל מחיר כרפורמטור של שוק הדלק, גם במחיר רפורמה צולעת והסדר מכירה לפי נוחותו של ז'ק ליברמן," אמר צבן.